

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Komparace účetních systémů pro malé a střední podniky

Comparison of accounting systems for small and medium-sized enterprises

Tereza BRABCOVÁ

Plzeň 2018

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tereza BRABCOVÁ**
Osobní číslo: **K17N0006P**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Komparace účetních systémů pro malé a střední podniky**
Zadávající katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zvolte cíl a metodický způsob řešení.
2. Charakterizujte koncept účetních systémů IFRS for SME, US GAAP a účetnictví dle českých právních norem.
3. Proveďte komparaci vybraných aspektů.
4. Analyzujte vliv pronikání IFRS do účetního výkaznictví EU.
5. Shrňte problematiku účetnictví malých a středních podniků a vypracujte závěr.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **60 - 80**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- **DVOŘÁKOVÁ, Dana.** *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS.* Brno: Albatros Media a. s., 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.
- **FICBAUER, Jiří.** *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.* Brno: Akademické nakladatelství Cerm, s. r. o., 2016. ISBN 978-80-214-5390-6.
- **JÍLEK, Josef.** *Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP.* Praha: Grada Publishing, a. s., 2018. ISBN 978-80-247-2774-5.
- **Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví.** In: *Sbírka zákonů české republiky.* 1991.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Jana Hinke, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **23. října 2018**
Termín odevzdání diplomové práce: **23. dubna 2019**

Doc. Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
děkanka

Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci na téma

„Komparace účetních systémů pro malé a střední podniky“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí mé práce za použití zdrojů a literárních pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne

podpis autora

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce doc. Ing. Janě Hinke, Ph.D. za všestrannou pomoc, cenné rady, odborné připomínky a ochotu, které mi po celou dobu vypracovávání této práce poskytovala. Dále bych chtěla poděkovat svému partnerovi, rodině a přátelům za poskytnutí psychické podpory a motivace při mém studiu.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl práce a metodika řešení.....	10
2 Vymezení malých a středních podniků.....	13
2.1 Definice malých a středních podniků v České republice a Evropské unii.....	13
2.2 Definice malých a středních podniků dle IFRS for SME	15
2.3 Vymezení malých a středních podniků pro US GAAP.....	15
2.4 Komparace definic malých a středních podniků.....	16
3 Mezinárodní harmonizace účetnictví.....	17
3.1 Účetní směrnice Evropské unie.....	17
3.2 Mezinárodní standardy finančního výkaznictví	19
3.3 Americké všeobecně uznávané účetní zásady.....	21
3.4 Celosvětová harmonizace.....	21
4 Účetní systémy pro malé a střední podniky.....	23
4.1 Účetní předpisy vymezující vedení účetnictví podniků v České republice	23
4.1.1 Koncepty, obecně platné principy a nařízení	24
4.1.2 Rozsah účetní závěrky	26
4.1.3 Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví	28
4.1.4 Základní principy v oblasti zásob.....	29
4.1.5 Pozemky, budovy, zařízení.....	29
4.1.6 Nehmotná aktiva a goodwill.....	30
4.1.7 Vykazování majetku z leasingového financování	31
4.1.8 Vykazování výnosů	31
4.1.9 Vykazování skupiny výpůjčních nákladů.....	32
4.1.10 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.....	32
4.2 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví pro malé a střední podniky	32
4.2.1 Koncepty, obecně platné principy a nařízení	34
4.2.2 Rozsah účetní závěrky	35
4.2.3 Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví	37
4.2.4 Základní principy v oblasti zásob.....	38
4.2.5 Pozemky, budovy a zařízení.....	38
4.2.6 Nehmotná aktiva a goodwill.....	39
4.2.7 Vykazování majetku z leasingového financování	40

4.2.8	Vykazování výnosů	41
4.2.9	Vykazování skupiny výpůjčních nákladů.....	41
4.2.10.	Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.....	42
4.3	Americké všeobecně uznávané účetní zásady.....	42
4.3.1	Koncepty, obecně platné principy a nařízení	43
4.3.2	Oblasti US GAAP specifické pro soukromé společnosti	47
4.3.3	Rozsah účetní závěrky	48
4.3.4	Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví	50
4.3.5	Základní principy v oblasti zásob.....	50
4.3.6	Pozemky, budovy a zařízení.....	51
4.3.7	Nehmotná aktiva a goodwill.....	52
4.3.8	Vykazování majetku z leasingového financování	53
4.3.9	Vykazování výnosů	54
4.3.10	Vykazování skupiny výpůjčních nákladů.....	54
4.3.11	Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.....	54
5	Komparace vybraných oblastí účetních systémů pro malé a střední podniky	56
6	Přehled vybraných změn v českých účetních předpisech.....	72
6.1	Změny v účetních předpisech platné od roku 2009	72
6.2	Změny v účetních předpisech platné od roku 2010	72
6.3	Změny v účetních předpisech platné od roku 2011	73
6.4	Změny v účetních předpisech platné od roku 2012	74
6.5	Změny v účetních předpisech platné od roku 2013	74
6.6	Změny v účetních předpisech platné od roku 2014	75
6.7	Změny v účetních předpisech platné od roku 2015	75
6.8	Změny v účetních předpisech platné od roku 2016	76
6.9	Změny v účetních předpisech platné od roku 2017	78
6.10	Změny v účetních předpisech platné od roku 2018	78
7	Vliv pronikání IFRS do finančního výkaznictví EU na příkladu České republiky a jeho dopad na finanční výkaznictví malých a středních podniků.....	80
7.1	Změny vedoucí k harmonizaci české účetní legislativy se standardy IFRS	80
7.2	Změny nekorrespondující s úpravou dle standardů IFRS	87
7.3	Grafické znázornění pronikání IFRS do výkaznictví EU	91
	Závěr	93

Seznam tabulek.....	96
Seznam obrázků.....	96
Seznam zkratk.....	97
Zdroje.....	99
Seznam příloh	112

Úvod

Skupina malých a středních podniků představuje v každé ekonomicky vyspělé zemi velmi významnou součást hospodářství a výrazně také ovlivňuje ekonomický výkon celé společnosti. V Evropské unii, a tedy i v České republice, jsou malé a střední podniky (MSP) považovány za motor hospodářství, jelikož více než devadesát procent všech podniků patří právě do této kategorie. MSP vytvářejí přibližně 2 ze 3 pracovních míst v Evropě, díky čemuž představují neuvěřitelný potenciál v oblasti hospodářského růstu. Hospodaření malých a středních podniků je tedy hybnou silou zaměstnanosti, technologické vyspělosti, sociálního rozvoje, posílení mezinárodní konkurenceschopnosti a dalších významných ukazatelů ekonomické stability každé rozvinuté země. Právě na tuto skupinu společností bude zaměřena celá tato práce.

Vzhledem k významnosti malých a středních podniků pro hospodářství každé země se po celém světě, ale především potom v Evropské unii, objevují snahy o podporu hospodaření těchto společností, zmírnění podmínek pro jejich vznik a o zlepšení jejich podnikatelského prostředí. Toto prostředí však již v mnoha případech nepředstavuje pouze trh domácí země, ale díky globalizaci světové ekonomiky se rozrůstá i za její hranice. Vzhledem k mezinárodnímu rozsahu podnikání skupiny MSP se objevují požadavky na zvýšení srovnatelnosti jejich účetnictví a finančního výkaznictví s podniky z ostatních států. Přesto však převážná většina MSP stále vede své účetnictví pouze v souladu s účetní legislativou mateřské země. Tato situace přesně vystihuje také vykazování malých a středních podniků přímo v České republice.

V rámci této práce budou komparovány účetní systémy pro malé a střední podniky se zaměřením na Českou republiku, díky čemuž bude práce poskytovat přehled možností, které mají MSP při rozhodování o vedení svého účetnictví. Součástí práce bude srovnání českých účetních předpisů, Mezinárodních standardů finančního výkaznictví (IAS/IFRS) a Amerických obecně uznávaných účetních zásad (US GAAP). Mezi všemi těmito systémy je možné během posledních 20 let pozorovat menší i významnější snahy o jejich vzájemnou harmonizaci, které budou v této práci také částečně popsány, a stejně tak se objevují snahy o přizpůsobení těchto systémů potřebám MSP. Výsledkem úsilí o simplifikaci účetních systémů jsou alternativy těchto systémů pro skupinu MSP. Zatímco zjednodušení standardů IAS/IFRS představuje

jejich alternativní samostatná zjednodušená verze, tedy Mezinárodní standardy finančního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS for SME), v rámci US GAAP probíhá tento proces vydáváním alternativ k vybraným standardům, které mohou v případě zájmu malé a střední podniky využít. Ačkoliv se každý ze zmíněných účetních systémů vydává jinou cestou, hlavní cíle těchto snah jsou velmi podobné a patří mezi ně např. snížení administrativní zátěže malých a středních podniků, zmírnění přehnaných požadavků týkajících se jejich regulace či podpora rozvoje podnikatelského prostředí se zaměřením na potřeby malých a středních podniků.

1 Cíl práce a metodika řešení

Cílem této práce je provedení komparace účetních systémů pro malé a střední podniky. Komparace bude provedena na základě předchozí analýzy vybraných účetních systémů, kterými pro účely této práce budou české účetní předpisy, Mezinárodní standardy finančního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS for SME) a Americké všeobecně uznávané účetní zásady (US GAAP). Dále bude práce zaměřena na analýzu vlivu pronikání Mezinárodních standardů finančního výkaznictví do účetního výkaznictví Evropské unie na příkladu České republiky.

Pro dosažení stanoveného cíle bude využit následující metodologický postup:

- charakteristika skupiny malých a středních podniků v jednotlivých účetních systémech,
- charakteristika základních rysů vybraných účetních systémů a harmonizačního procesu mezi těmito systémy,
- analýza vybraných oblastí finančního výkaznictví v jednotlivých účetních systémech pro malé a střední podniky,
- komparace těchto vybraných oblastí v jednotlivých účetních systémech,
- deskripce legislativních změn v českých účetních předpisech v letech 2009 až 2018,
- zhodnocení vlivu pronikání Mezinárodních standardů finančního výkaznictví (IFRS) do účetního výkaznictví Evropské unie na příkladu České republiky.

Vypracování částí literární rešerše bude provedeno v souladu s metodikou vypracování kvalifikační práce vydanou Fakultou ekonomickou Západočeské univerzity v Plzni s využitím dostupných literárních, časopiseckých, elektronických a dalších zdrojů uvedených v přiložené bibliografii.

Na základě literární rešerše bude provedena komparace vybraných oblastí finančního výkaznictví malých a středních podniků. Mezi oblasti komparace budou zahrnuty základní charakteristiky a koncepční rámec, obecně platné principy, rozsah účetní závěrky, změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví, základní principy v oblasti zásob, pozemky, budovy a zařízení, nehmotná aktiva a goodwill, vykazování majetku z leasingového financování, vykazování výnosů, vykazování skupiny výpůjčních nákladů a rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.

Na základě této komparace budou definovány shody a rozdíly v koncepcích jednotlivých vybraných účetních systémů.

Součástí práce bude také vypracování přehledu změn v českých účetních předpisech v letech 2009 až 2018. Na základě této analýzy bude poté na příkladu České republiky vyhodnocen vliv pronikání IFRS do účetnictví Evropské unie. Přibližování účetní legislativy EU s Mezinárodními standardy finančního výkaznictví nebude zkoumáno pouze se zaměřením na IFRS for SME, ale bude rozšířeno i o základní verzi IAS/IFRS, a to hned z několika důvodů. Srovnání pouze se standardy IFRS for SME by nemělo takové opodstatnění, neboť většina účetních změn v legislativě České republiky souvisejících s procesem harmonizace byla převzata právě z plné verze IAS/IFRS, která se však od standardů pro malé a střední podniky může lišit. Další významný důvod pro rozšíření analýzy o základní verzi standardů představuje skutečnost, že využití IFRS for SME není prozatím v České republice na rozdíl od základní verze IAS/IFRS povoleno. V neposlední řadě je také nutné připomenout, že aktuálně platná podoba standardů IFRS for SME pochází již z roku 2015. Od té doby však v základní verzi IAS/IFRS došlo k nespočtu menších i významnějších změn, jejichž implementaci do standardu pro malé a střední podniky lze v budoucnu očekávat.

V rámci zhodnocení vlivu pronikání IFRS do účetnictví ČR budou postupně analyzovány vybrané změny vedoucí k posunu v harmonizaci českých účetních předpisů se standardy IFRS, ale také změny, které s touto harmonizací nekorespondovaly. U každé z probraných změn bude nastíněn její dopad na finanční pozici, výkonnost a vybrané ukazatele finanční analýzy, kterými budou:

Ukazatele rentability

- rentabilita vlastního kapitálu (zisk/vlastní kapitál),
- rentabilita aktiv (zisk/celková aktiva),
- rentabilita dlouhodobého kapitálu (zisk/ (dlouhodobé závazky + vlastní kapitál)),
- rentabilita tržeb (zisk/tržby),
- rentabilita nákladů (zisk/náklady).

Ukazatele likvidity

- běžná likvidita (oběžná aktiva/krátkodobé závazky),
- pohotová likvidita ((oběžná aktiva – zásoby) /krátkodobé závazky),
- okamžitá likvidita (finanční majetek/krátkodobé závazky).

Ukazatele aktivity

- obrat aktiv (tržby/celková aktiva),
- obrat zásob (tržby/zásoby),
- obrat pohledávek (tržby/pohledávky),
- doba obratu zásob (zásoby/denní tržby),
- doba obratu pohledávek (pohledávky/denní tržby),
- doba obratu závazků (závazky/denní tržby).

Ukazatele zadluženosti

- míra celkové zadluženosti (cizí zdroje/celková aktiva),
- míra zadluženosti vlastního kapitálu (cizí zdroje/vlastní kapitál),
- úrokové krytí ((zisk před zdaněním + nákladové úroky) /nákladové úroky).

Výstupem této části práce bude grafické znázornění pronikání standardů IFRS do výkaznictví EU na příkladu České republiky.

Na závěr bude shrnuta řešená problematika se zaměřením na výsledky komparace účetních systémů pro malé a střední podniky a analýzy vlivu pronikání standardů IFRS do účetnictví České republiky. Také bude zhodnoceno dosažení stanoveného cíle práce.

2 Vymezení malých a středních podniků

Malé a střední podniky jsou velmi významnou skupinou hospodářství ve všech zemích, jejich definice se však místo od místa liší. V této kapitole budou objasněna pravidla a kritéria, dle kterých jsou společnosti v rámci jednotlivých účetních systémů do skupiny malých a středních podniků řazeny.

2.1 Definice malých a středních podniků v České republice a Evropské unii

V žádném z účetních předpisů platných v České republice není přímo vymezen pojem malý a střední podnik. Tento pojem je však definován v zákoně č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Dle tohoto předpisu se za malého a středního podnikatele považuje ten podnikatel, který splnil kritéria stanovená předpisy a nařízeními Evropské unie. Dochází tedy ke sjednocení s definicí malého a středního podnikání používané v Evropské unii. Tato definice bere v úvahu tři kritéria, dle kterých je určeno, zda je podnik středním, malým nebo popř. mikropodnikem. Jedná se o následující ukazatele:

- počet zaměstnanců,
- roční obrát,
- roční bilanční suma. [1]; [25]

Dle předpisů EU je za malý podnik považován ten, který má méně než 50 zaměstnanců a jeho roční obrát nebo hodnota bilance roční rozvahy nepřesahuje 10 milionů EUR. Středním podnikem se potom rozumí ten, který má méně než 250 zaměstnanců a jeho roční obrát nepřesahuje 50 mil. EUR nebo jeho suma roční rozvahy nepřekračuje 43 mil. EUR. Za mikropodnik je považován podnik, který zaměstnává méně než 10 osob a jeho roční obrát nebo suma roční rozvahy nepřesahuje 2 mil. EUR. Pro přehlednost jsou tato kritéria zaznamenána v tabulce č. 1. [4]; [100]

Tabulka 1: Kritéria EU pro kategorizaci podniků

Kategorie podniků	Počet zaměstnanců	Roční obrát	Bilanční suma
Střední podnik	méně než 250	≤ 50 mil. EUR	≤ 43 mil. EUR
Malý podnik	méně než 50	≤ 10 mil. EUR	≤ 10 mil. EUR
Mikropodnik	méně než 10	≤ 2 mil. EUR	≤ 2 mil. EUR

Zdroj: vlastní zpracování dle [4], 2019

Pro výpočet jednotlivých kritérií uvedených v tabulce č. 1 by měl podnik používat údaje uvedené v poslední schválené roční účetní závěrce. Za MSP přestává být podnik považován, jestliže překročí stanovené limity ve dvou po sobě následujících obdobích. Stejně dlouho musí podnik splňovat limity, než začne spadat do vybrané kategorie MSP. Dle výše uvedených kritérií mohou být přímo posuzovány jen ty podniky, které spadají do kategorie nezávislých podniků. To znamená, že daný podnik nemá žádné podíly v jiných společnostech nebo vlastní méně než 25 % základního kapitálu nebo hlasovacích práv v jiných podnicích nebo jiné společnosti nadržuje více než 25 % základního kapitálu nebo hlasovacích práv vybraného podniku. Také nesmí být propojen s jinou společností prostřednictvím fyzické osoby. Pokud by podnik nebyl nezávislým, spadal by do jedné ze dvou dalších kategorií podniků, které Evropská unie rozlišuje. Jsou jimi partnerské podniky a propojené podniky. Tyto skupiny podniků musí pro zjištění, zda spadají do skupiny MSP, nejprve hodnoty jednotlivých kritérií přepočítat dle metodiky Evropské unie. [4]

České účetní předpisy tedy přímo neuvádí definici skupiny malých a středních podniků, avšak upravují kategorizaci podniků na mikro, malé, střední a velké účetní jednotky. Do jednotlivých kategorií jsou účetní jednotky řazeny dle 3 základních kritérií, kterými jsou:

- hodnota aktiv celkem,
- roční úhrn čistého obratu,
- průměrný přepočtený počet zaměstnanců.

Dělení účetních jednotek dle této kategorizace zobrazuje tabulka č. 2.

Tabulka 2: Kategorizace účetních jednotek dle českých účetních předpisů

Kategorie účetních jednotek	K rozvahovému dni	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro	Nepřekračuje alespoň dvě kritéria	9 mil. Kč	18 mil. Kč	10
Malá		100 mil. Kč	200 mil. Kč	50
Střední		500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250
Velká	Překračuje alespoň dvě kritéria	500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250

Zdroj: vlastní zpracování dle [77], 2019

Z tabulky č. 2 je patrné, že účetní jednotka nesmí k rozvahovému dni překročit alespoň 2 ze 3 kritérií, aby byla klasifikována do skupiny mikro, malých nebo středních účetních jednotek. Naopak pro zařazení do skupiny velký účetních jednotek musí společnost alespoň 2 ze 3 kritérií překročit, popř. musí splňovat jiné podmínky stanovené zákonem (např. se jedná o subjekt veřejného zájmu). [77]

2.2 Definice malých a středních podniků dle IFRS for SME

Dle standardů IFRS for SME jsou malými a středními podniky společnosti, které:

- a) nemají veřejnou odpovědnost, což znamená, že jejich dluhopisy nebo jiné nástroje kapitálového trhu nejsou obchodovány na veřejných trzích, ani neprobíhá příprava k veřejnému prodeji,
- b) nedrží aktiva většího množství subjektů ve funkci zmocněnce (např. bank, pojišťoven, svěřeneckých fondů apod.).

Je patrné, že definice malých a středních podniků dle IFRS for SME je podstatně jednodušší než definice EU. Rozsah možnosti užití těchto standardů účetními jednotkami je tedy velmi široký. [22]

2.3 Vymezení malých a středních podniků pro US GAAP

Název malé a střední podniky (small and medium enterprises) je spíše evropský pojem, proto není v rámci US GAAP využíván. Velmi podobnou skupinu podniků však představují v rámci US GAAP soukromé společnosti (private companies). Často bývají označovány také pojmy neobchodované či nekotované společnosti. Jedná se o podniky, jejichž cenné papíry nejsou obchodovány na veřejných trzích, avšak jsou nabízeny, vlastněny, vyměňovány a obchodovány soukromě. [85]

2.4 Komparace definic malých a středních podniků

Tabulka č. 3 obsahuje komparaci definic skupiny malých a středních podniků v rámci jednotlivých účetních systémů.

Tabulka 3: Komparace definic MSP v jednotlivých účetních systémech

Předpisy České republiky		IFRS for SME	US GAAP
Zákon o podpoře malého a středního podnikání	ČÚP		
Rozdělení podniků na malé a střední (popř. i mikro) je provedeno na základě kvantifikovaných kritérií, kterými jsou počet zaměstnanců, roční obrat a bilanční suma roční rozvahy.	Neobsahují přímé vymezení MSP. Účetní jednotky jsou na základě kvantifikovaných kritérií, kterými jsou hodnota aktiv celkem, roční úhrn čistého obratu a průměrný počet zaměstnanců, děleny na mikro, malé, střední a velké.	Za MSP jsou považovány společnosti, které splňují 2 kritéria. Ty stanovují, že MSP nemají veřejnou odpovědnost a nedrží aktiva většího množství subjektů.	Neobsahují definici MSP. Za MSP lze považovat skupiny soukromých společností (private companies), kterými se rozumí společnosti veřejně neobchodované či nekotované.

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 3 je patrné, že účetní systémy IFRS for SME a US GAAP na rozdíl od předpisů České republiky postrádají kvantifikovaná kritéria. Z toho vyplývá, že podle nich mohou vykazovat i velké společnosti, které však nejsou kótované. Díky odlišnostem definic tedy dochází k tomu, že přestože se celá tato práce věnuje komparaci účetních systémů se zaměřením na skupinu malých a středních podniků, nelze ze srovnání kompletně vyloučit vedení účetnictví a finančního výkaznictví určité části velkých podniků.

3 Mezinárodní harmonizace účetnictví

Díky narůstajícím tendencím globalizace a rozvoji informačních technologií dochází v posledních desetiletích k odbourávání národních hranic a také k vývoji světové ekonomiky, která má čím dál více globální charakter. Výsledkem zmíněných procesů je také rostoucí potřeba dalšího vývoje účetnictví a finančního výkaznictví, s níž je spojena snaha o harmonizaci účetních systémů. Tento pojem představuje sjednocování postupů a metod používaných v rámci účetnictví a finančního výkaznictví v různých zemích. Cílem harmonizace je především zvýšení srovnatelnosti a spolehlivosti informací plynoucích z finančního výkaznictví a zajištění všeobecné srozumitelnosti ze strany uživatelů těchto informací. Mezi uživatele patří podnikatelské subjekty, které informace potřebují při konání svých podnikatelských rozhodnutí, ale i široká veřejnost a také vládní a nadnárodní orgány, jimž účetní informace slouží jako podklad při rozhodování o poskytování dotací, podpor, grantů apod. Potřeba harmonizace se tedy již netýká pouze velkých a nadnárodních společností, ale objevují se i tlaky na harmonizaci v nižších úrovních národních ekonomik, to znamená na úrovni malých a středních podniků. [2]; [3]; [5]; [9]

Obecně existují tři významné linie vedoucí k harmonizaci světového účetnictví a finančního výkaznictví. Jedná se o:

- **účetní směrnice Evropské unie,**
- **Mezinárodní standardy finančního výkaznictví** (International Financial Reporting Standards – IAS/IFRS),
- **Americké všeobecně uznávané účetní zásady** (US Generally Accepted Accounting Principles – US GAAP). [2]; [11]

3.1 Účetní směrnice Evropské unie

Potřeba harmonizace účetních systémů se v Evropě začala projevovat již od roku 1957, kdy došlo k založení Evropského hospodářského společenství. Tato událost byla prvním krokem v utváření jednotného a uceleného hospodářského celku v Evropě, který v současné době představuje Evropská unie. Aby mohl takový integrační celek fungovat, bylo potřeba sjednotit ekonomické, právní a další podmínky, s čímž nezbytně souvisely tlaky na harmonizaci účetnictví a finančního výkaznictví. Sjednocení oblasti účetnictví bylo řešeno prostřednictvím direktiv (směrnic) Evropské unie, které členské státy zabudovávají do svých národních legislativ. Samotné oblasti účetnictví se týká:

- Direktiva č. 4 (4. směrnice Rady č. 78/660/EHS) o účetních závěrkách vybraných forem společností,
- Direktiva č. 7 (7. směrnice Rady č. 83/349/EHS) o konsolidovaných účetních závěrkách,
- Direktiva č. 8 týkající se problematiky auditu.

Tyto tři direktivy dohromady představovaly Kodex účetní legislativy Evropské unie. Direktivy nabízely z důvodu různých právní systémů v Evropské Unii možnost využití práva volby, které dovolovalo zemím respektovat a udržovat svá specifika a umožňovalo tedy řešení jednoho konkrétního případu více alternativními způsoby. Těmito směrnicemi, popř. jejich přepracovanými verzemi se země Evropské unie při zpracovávání účetnictví a finančního výkaznictví řídily až do roku 2000. [3]; [5]; [7]; [101]

V roce 2000 zveřejnila Evropská komise rozhodnutí, které představovalo zásadní koncepční změnu v procesu harmonizace evropského účetnictví. Jednalo se tzv. novou harmonizační strategii, která představovala komuniké Evropské komise o změně záměru harmonizace účetnictví. Vzhledem k paralelní existenci evropské a světové harmonizace účetního výkaznictví se Evropská komise rozhodla nevytvářet další direktivy z důvodu neefektivnosti tohoto řešení. Za nástroj regulace evropského účetnictví a finančního výkaznictví byly zvoleny Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IAS/IFRS). Zároveň se Evropská komise zavázala novelizovat účetní direktivy tak, aby nebyly v rozporu s IAS/IFRS. V návaznosti na novou harmonizační strategii bylo v roce 2002 vydáno Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1606/2002, které se týkalo povinné aplikace standardů IAS/IFRS u všech evropských společností registrovaných na burzách cenných papírů. Dle tohoto rozhodnutí musely tedy všechny společnosti emitující veřejně obchodované cenné papíry nejpozději od roku 2005 sestavovat konsolidovanou účetní závěrku dle standardů IAS/IFRS. Výjimkou byly společnosti, které před vydáním nařízení sestavovaly účetní závěrku dle jiných celosvětově uznávaných standardů účetního výkaznictví (především US GAAP), které mohly začít aplikovat IAS/IFRS až od roku 2007. Dále byla Nařízením č. 1606/2002 stanovena možnost rozhodnutí o povinné aplikaci IAS/IFRS i pro veřejně neobchodované společnosti, mezi něž je možné zařadit i skupinu malých a středních podniků. Využití této možnosti však bylo ponecháno na rozhodnutí orgánů tvořících

jednotlivé národní účetní systémy. V souvislosti s problematikou povinného sestavování individuální účetních závěrek dle IAS/IFRS nebylo do konce roku 2018 vydáno žádné jiné ustanovení a stále tedy platí, že je toto rozhodnutí ponecháno v rukou tvůrců národní legislativy jednotlivých zemí Evropské unie. [3]; [101]

Pro zajištění bezproblémové implementace standardů IAS/IFRS v rámci Evropské unie byl vytvořen schvalovací mechanismus, který zajišťuje uznání IAS/IFRS v prostředí Evropské unie z právního hlediska. Pro účetní jednotky členských zemí Evropské unie jsou tedy povinné jen takové standardy, které úspěšně projdou schvalovacím mechanismem, který se skládá z následujících kroků:

- orgány Evropské unie přeloží IFRS do všech evropských jazyků,
- Evropské poradenská skupina pro účetní výkaznictví (EFRAG) předá své stanovisko k danému standardu Evropské komisi,
- Skupina Evropské komise pro novelizaci standardů (SARG) předá Evropské komisi své názory na stanovisko skupiny EFRAG,
- Účetní regulační výbor Evropské komise (ARC) vyjádří svůj názor na schválení standardu,
- Evropská komise předloží návrh na schválení daného standardu Kontrolnímu výboru Evropského parlamentu a Radě Evropské unie,
- Kontrolní výbor Evropského parlamentu a Rada Evropské unie schválí předložený návrh nebo jej zašle zpět k opětovnému posouzení.

Z výše popsaného vývoje účetní harmonizace v rámci Evropské unie je patrné, že jak v současné době, tak i v budoucnu, budou hrát rozhodující roli v oblasti regulace účetnictví v Evropské unii, a tedy i v České republice, právě Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS. [3]; [44]

3.2 Mezinárodní standardy finančního výkaznictví

Mezinárodní účetní standardy začaly vznikat v roce 1973, kdy byl založen Výbor pro tvorbu mezinárodních účetních standardů (IASC), který začal vydávat standardy pod zkratkou IAS (International Accounting Standards) a jejich interpretace pod zkratkou SIC (Standard Interpretations Committee). Cílem činnosti IASC bylo vytvoření standardů finančního výkaznictví, které by byly celosvětově uznávané a aplikovatelné a vedly by ke sjednocení účetních pravidel a postupů tak, aby bylo

dosaženo celosvětové harmonizace. V roce 1999 bylo rozhodnuto o vytvoření nové organizační struktury a v roce 2001 byla IASC nahrazena Radou pro mezinárodní účetní standardy (IASB). Standardy vydané po roce 2001 jsou označovány novou zkratkou IFRS (International Financial Reporting Standards) a jejich interpretace zkratkou IFRIC (International Financial Reporting Interpretations Committee). Důvodem změny označení nebyla snaha odlišit práci IASC a IASB, ale vyjádřit pravý význam těchto standardů. Původní označení IAS zdánlivě odkazovalo spíše na účetnictví, tedy účetní postupy, avšak standardy se primárně zaměřují na regulaci metod a účetních pravidel, tedy na výstupy účetnictví. Původní standardy vydané pod zkratkou IAS zůstaly platné i po této restrukturalizaci, a to až do doby jejich novelizace nebo zrušení. Do konce roku 2018 bylo vydáno celkem 41 standardů IAS a 17 standardů IFRS. Celkový počet standardů však netvoří suma těchto dvou čísel, jelikož v průběhu let došlo ke zrušení některých z nich. [3]; [8]

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, nejpozději od roku 2005 musely všechny kótované společnosti v Evropské Unii začít aplikovat standardy IAS/IFRS při zpracovávání svých účetních závěrek. Co se však týče povinné aplikace IAS/IFRS skupinou malých a středních podniků, nebyla tato oblast v roce 2002, kdy bylo vydáno Nařízení 1606/2002, upravena. Hlavním důvodem byla skutečnost, že v roce 2002 neexistoval odpovídající standard, který by upravoval a harmonizoval finanční výkaznictví malých a středních, resp. nekótovaných podniků. Z tohoto důvodu byl v roce 2009 vydán standard IFRS for SME, tedy Mezinárodní standardy finančního výkaznictví pro malé a střední podniky. Vydání tohoto standardu představovalo významný pokrok v odstraňování bariér podnikání malých a středních podniků na evropském trhu, jelikož pro podniky zapojující se do přeshraničních aktiv je důležité poskytovat mezinárodně srovnatelné informace bez ohledu na jejich velikost. Přestože již tedy od roku 2009 existuje standard upravující výkaznictví nekótovaných společností, rozhodnutí o tom, zda bude IFRS for SME pro tyto podniky povinné či nikoliv, je zatím stále ponecháno na rozhodnutí jednotlivých členských států Evropské unie. Tento postoj Evropské komise je zdůvodňován více důvody, z nichž jsou za hlavní považovány nedostatečné zkušenosti z implementací standardu IFRS for SME. Česká republika IFRS for SME zatím nepřijala, což znamená, že české společnosti, které se rozhodnou aplikovat IFRS for SME, musí vykazovat jak podle tohoto standardu, tak nadále i podle české účetní legislativy. [5]; [27]; [67]

3.3 Americké všeobecně uznávané účetní zásady

Americké všeobecně uznávané účetní zásady (US GAAP) jsou nejstarším uceleným účetním světovým systémem, jehož historie sahá až do doby světové hospodářské krize spojené s krachem na burze v New Yorku. V reakci na tuto událost se objevila potřeba stanovit jednotná pravidla a zásady, které by vedly k vytvoření jednotného systému účetnictví a finančního výkaznictví. Po období hospodářské krize získala Americká komise pro cenné papíry a burzy (SEC) právo stanovovat účetní zásady, metody a formy. Tuto pravomoc delegovala SEC nejprve na Americký institut účetních a auditorů (AICPA), který vytvářel základní účetní pravidla. Ke konci 50. let minulého století byl ustaven Výbor pro účetní zásady (APB), který AICPA nahradil a tvorbou účetních pravidel a sestavováním celého účetního systému zabýval až do roku 1973, kdy vznikla Rada pro finanční účetní standardy (FASB). Přestože se FASB zabývá vydáváním jednotlivých standardů, rozhodujícím subjektem při tvorbě US GAAP je stále SEC. Jak již tato skutečnost napovídá, US GAAP jsou primárně určeny společnostem, jejichž cenné papíry jsou veřejně obchodované. Princip je takový, že pokud chce jakákoliv společnost (americká i zahraniční) emitovat cenné papíry v USA, musí se ve většině případů registrovat u SEC, které poté musí podávat stanovené výkazy sestavené dle standardů US GAAP. Jelikož jsou US GAAP velmi obsáhlé a často poměrně nepřehledné, byly v roce 2008 zahájeny práce na novém uspořádání těchto standardů. V návaznosti na tento proces vyhlásila FASB 1. září 2009 Kodifikaci účetních standardů, která bude podrobněji probrána v dalších kapitolách této práce. Dne 15. září 2009 byl vydán standard FASB č. 168 (Kodifikace účetních standardů FASB a Hierarchie US GAAP), kterým byly vyřazeny všechny platné standardy. Od té doby je Kodifikace považována za jediný směrodatný zdroj standardů US GAAP a všechny ostatní prameny, které nejsou součástí Kodifikace nejsou považovány za relevantní. [5]; [9]; [62]

3.4 Celosvětová harmonizace

Jedním s významných kroků vedoucím k celosvětové standardizaci účetních postupů je proces harmonizace účetnictví na úrovni Evropské unie, jehož základní parametry byly objasněny v předchozích kapitolách. Za nejvýznamnější determinantu celosvětové harmonizace účetnictví a finančního výkaznictví je však obecně považován proces konvergence US GAAP a IAS/IFRS, někdy také označovaný jako proces sbližování US GAAP a IAS/IFRS. Tento proces započal již v roce 2002, kdy instituce FASB

a IASB uzavřely Norwalkskou dohodu (Norwalk agreement). V roce 2006 byla dále uzavřena dohoda o spolupráci (memorandum of understanding). Na základě těchto dokumentů mají být postupně odstraněny všechny významné rozdíly panující mezi 2 hlavními světovými účetními systémy a řešení další dílčích problémů v budoucnosti má být již vytvářeno formou spolupráce obou tvůrců těchto systémů. Cílem konvergenčního procesu tedy není vytvořit jediný světový účetní systém, který by byl všeobecně platný, ale zavést jednotnou metodiku pro zpracovávání účetnictví a finančního výkaznictví tak, aby byly všechny informace z nich plynoucí srovnatelné a uživatelé by se mohli podle získaných dat spolehlivě rozhodovat. [3]; [5]; [8]; [9]

4 Účetní systémy pro malé a střední podniky

Předními světovými účetními systémy jsou Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IAS/IFRS) a Americké obecně uznávané účetní zásady (US GAAP). Tato kapitola obsahuje rozbor těchto systémů spolu s českými účetními předpisy se zaměřením na malé a střední podniky. [9]

Zatímco pro IFRS v plném rozsahu existuje alternativa, která je určena malým a středním podnikům – Mezinárodní standardy finančního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS for SME), pro US GAAP neexistuje separátní standard, který by byl určen jen soukromým společnostem. V rámci US GAAP je tato problematika řešena pomocí alternativ pro nekótované společnosti u těch vybraných zásad, u nichž je potřeba stanovit odlišné nařízení pro tuto skupinu podniků. [5]; [28]

Narozdíl od českého účetního systému, ale i dalších národních systémů zemí Evropské unie, které jsou zaměřeny na postupy účtování, poskytují IAS/IFRS i US GAAP společnostem při vedení účetnictví větší volnost. Společnosti samozřejmě musejí dodržovat stanovená pravidla, avšak mohou si přizpůsobit účetnictví svým požadavkům více, než je dovoleno v České republice. Zatímco české právní předpisy upravují nejen účetní výstupy, ale obsahují i poměrně přesný popis postupů a formy celého vedení účetnictví, IAS/IFRS i US GAAP jsou spíše zaměřené na konečnou podobu účetní závěrky a účetních výkazů. [62]

4.1 Účetní předpisy vymezující vedení účetnictví podniků v České republice

Primárním předpisem upravujícím účetnictví všech typů účetních jednotek, tedy i malých a středních podniků, je v České republice Zákon o účetnictví. Dále je české účetnictví regulováno prováděcími vyhláškami, českými účetními standardy a také vnitřními směrnici jednotlivých účetních jednotek. [15]

Zákon o účetnictví stanovuje koncepční rámec účetnictví, vymezuje a kategorizuje účetní jednotky, definuje předmět účetnictví, vymezuje účetní období, stanovuje rozsah vedení účetnictví, způsoby oceňování a podmínky inventarizace, upravuje sestavení účetní závěrky, stanovuje pokuty při nedodržení povinností apod. Obsahuje celkem 40 paragrafů rozdělených tematicky do celkem devíti částí. [26]

Jednotlivé prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví vydává Ministerstvo financí. Nejpodstatnější vyhláškou z pohledu této práce je vyhláška č. 500/2002 Sb., pro podnikatele účtující v soustavě podvojného účetnictví, která stanovuje např. rozsah a způsob sestavení účetní závěrky, směrnou účtovou osnovu v rozsahu jednotlivých skupin účtů, účetní metody a jejich použití (např. metody oceňování majetku, odpisování, ...), uspořádání a označování účetních výkazů atd. Dále byly vydány např. vyhlášky pro banky a jiné finanční instituce, pro pojišťovny, o požadavcích na schvalování účetních závěrka atd. [18]; [24]

Vydávání Českých účetních standardů (ČÚS) opět zajišťuje Ministerstvo financí, a to s cílem zajištění souladu při používání účetních metod a postupů účtování. ČÚS tyto účetní metody a postupy rozvádějí pro konkrétní případy. Pro účely této práce je významný především ČÚS pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., obecně nazývaného ČÚS pro podnikatele. Strukturu tohoto standardu znázorňuje příloha A. [19]; [91]

Vnitřní směrnice účetní jednotky, někdy nazývané také vnitropodnikové či interní směrnice, představují předpisy, kterými si účetní jednotka sama upravuje pravidla pro jednotlivé oblasti účetnictví a také účtovou osnovu, která však musejí být v souladu s výše uvedenými právními předpisy. [15]; [68]

4.1.1 Koncepty, obecně platné principy a nařízení

Rozsah vedení účetnictví

Zákon o účetnictví uvádí, že je možné vést účetnictví v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu se týká právě malých a mikro účetních jednotek, avšak dle kategorizace zákona o účetnictví, a mohou ho vést ty podniky, které nemají povinnost ověření účetní závěrky auditorem. V § 9 zákona o účetnictví jsou uvedeny další jednotky, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu představuje pro společnost možnost sestavovat účtový rozvrh pouze v rozsahu účtových skupiny, spojit účtování v hlavní knize a deníku apod. Vedení účetnictví v plném rozsahu potom představuje povinnost společnosti, řídit se všemi ustanoveními zákona o účetnictví, vyhláškami i účetními standardy. [18]; [26]

Kvalitativní charakteristiky účetnictví

Co se týká kvalitativních předpokladů informací obsažených v účetnictví, nejdůležitější úpravu obsahuje zákon o účetnictví. Ten ukládá účetním jednotkám povinnost vést účetnictví správně, průkazně, srozumitelně, úplně, přehledně a způsobem zaručujícím trvalost záznamů. Kromě kvalitativní stránky účetnictví se zákon věnuje i samotným účetním informacím, které musí být srovnatelné, srozumitelné, spolehlivé (jedná se o informace úplné a včasné) a posuzují se také z hlediska významnosti. [84]; [26]

Základní prvky účetní závěrky

Zákon o účetnictví České republiky neobsahuje charakteristiky základních prvků účetní závěrky. Prvky zmiňuje Vyhláška č. 500/2002 Sb., která uvádí, že součástí rozvahy jsou položky majetku a jiných aktiv a závazků a jiných pasiv a součástí výkazu zisku a ztráty jsou položky nákladů, výnosů a výsledku hospodaření. Samotné definice těchto prvků však již ve vyhlášce uvedeny nejsou. [24]

Zásada vzájemné kompenzace

V rámci účetnictví v ČR platí zásada zákazu vzájemné kompenzace, neboť zákon o účetnictví stanovuje, že se položky aktiv a pasiv, stejně jako nákladů a výnosů, musejí zobrazovat samostatně bez vzájemného vyrovnání. Existuje pouze několik výjimek, které se za kompenzaci dle české legislativy (vyhláška 500/2002 Sb.) nepovažují – např. zúčtování závazků a pohledávek vůči stejné osobě se splatností do 12 měsíců, zúčtování doměrků a vratek daní z příjmů, nepřímých daní a poplatků, zúčtování rozdílů zjištěných inventarizací nebo zúčtování rezerv a opravných položek. [64]; [24]

Akruální báze

Akruální báze účetnictví v ČR je dána jednou z účetních zásad českého účetnictví. Tyto zásady představují soubor pravidel, jejichž převedením do praxe jsou zajištěny potřebné informace o hospodaření podniků. Zásada akruálního principu zajišťuje to, aby společnost vykazovala účetní případy v tom období, s ním časově a věcně souvisí, a bez ohledu na peněžní toky. Dalšími účetními zásadami českého účetnictví jsou zásada pravdivého a věrného zobrazení, zásada účetní jednotky, zásada trvání účetní jednotky, zásada periodicity, zásada bilanční kontinuity, zásada objektivit informací,

zásada oceňování v historických cenách, zásada konzistentnosti (stálosti účetních metod) a zásada opatrnosti. [15]; [64]

Oceňování

Tematiku oceňování v českém účetnictví upravuje zákon o účetnictví spolu s ČÚS. Oceňovacích základů je stanoveno hned několik:

- **Historická cena** (popř. historické náklady) – Historická cena představuje v České republice základní způsob oceňování majetku. Historickou cenou může být buď pořizovací cena nebo výše celkových vlastních nákladů. Pořizovací cena se využívá pro oceňování majetku (hmotného i nehmotného), zásob, pohledávek, cenných papírů a podílů. Do pořizovací ceny se zahrnují i ostatní náklady související s úplatným nabytím. Hodnotou vlastních nákladů se oceňuje hmotný majetek, zásoby, zvířata apod., pokud byly tyto položky vytvořeny vlastní činností.
- **Reprodukční cena** (popř. reprodukční pořizovací cena) – Reprodukční cena bývá využívána především pro ocenění bezúplatného nabytí, např. majetku získaného darem nebo nalezeného majetku. Je možné ji stanovit na základě znaleckého posudku nebo odborného posouzení.
- **Jmenovitá hodnota** (popř. nominální hodnota) – Tento typ ocenění se používá pro ocenění závazků, peněz a cenin.
- **Reálná hodnota** – Použití reálné hodnoty je možné pouze u zákonem vymezených cenných papírů a pohledávek, a to vždy až následně. Nelze je tedy použít při prvotním ocenění).
- **Ekvivalence** – Ocenění ekvivalencí je možné využít u podílů, které představují účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem.
- **1 Kč** – Ocenění 1 Kč lze využít v případě kulturních památek, předmětů kulturní hodnoty, muzejních sbírek, církevních staveb apod., jejichž pořizovací cena není známa. [27]; [94]; [26]

4.1.2 Rozsah účetní závěrky

Účetní závěrka by měla být sestavena takovým způsobem, aby podávala srozumitelně, poctivě a věrně informace týkající se finanční situace, výkonnosti a peněžních toků společnosti. Uživatel by měl být díky těmto informacím schopen činit ekonomická rozhodnutí. [16]; [18]

Účetní závěrku v České republice tvoří rozvaha, výkaz zisku a ztráty (obecně označovaný jako výsledovka), příloha doplňující informace k předchozím výkazům a v případě středních a velkých účetních jednotek také přehled o peněžních tocích (cash-flow) a přehled o změnách vlastního kapitálu. Účetní jednotky mají v ČR možnost sestavovat účetní závěrku buď v plném, nebo ve zkráceném rozsahu. Možnost využít zkráceného rozsahu mají ty společnosti, které nejsou povinny mít účetní závěrku ověřenou auditorem, často se tedy jedná právě o malé a střední podniky. U tohoto typu účetní závěrky je vyžadováno méně údajů a díky tomu mohou být účetní výkazy sestavovány ve zkráceném rozsahu, tedy jen do hloubky rozdělení položek na položky označené latinskými písmeny a římskými číslicemi. Výkazy jsou vždy vystavovány v peněžních jednotkách české měny. [35]; [76]; [88]

Rozvaha

Rozvaha podává přehled o majetkové (aktiva) a kapitálové (pasiva) struktuře podniku, tedy ucelený obraz o finanční pozici společnosti. Základní struktura rozvahy je přesně stanovena a je uvedena ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., v níž je také vymezena obsahová náplň jednotlivých položek. Pohledávky a závazky musí být v rozvaze členěny na krátkodobé a dlouhodobé, a to na základě zůstatkové doby jejich splatnosti ke dni sestavení účetní závěrky. Rozhodujícím kritériem pro rozdělení je doba 1 roku. Rozvahu je možno sestavovat buď v plném, nebo ve zkráceném rozsahu, což závisí na rozsahu celé účetní závěrky společnosti. [35]; [61]; [24]

Výkaz zisku a ztráty

Ve výkazu zisku a ztráty (výsledovka) zachycuje náklady a výnosy účetní jednotky a samozřejmě také výsledek hospodaření. Podává tedy informace o hospodaření společnosti. Výsledovka může být vykázána buď v druhovém, nebo účelovém členění, přičemž druhové členění je v ČR používanější. Náklady a výnosy plynoucí z mimořádné činnosti jsou vykazovány jakou součástí některého provozního nebo ostatního finančního nákladu nebo výnosu. Výsledek hospodaření (zisk nebo ztráta), který je ve výsledovce zjištěn, se převádí do rozvahy. Strukturu a obsahové řazení jednotlivých položek opět upravuje vyhláška č. 500/2002 Sb. Výkaz zisku a ztráty je opět možné sestavovat buď v plném, nebo ve zkráceném rozsahu. [35]; [72]; [102]

Příloha v účetní závěrce

Příloha v účetní závěrce objasňuje a doplňuje informace obsažené v předchozích dvou výkazech. Informace v ní uvedené by měly být ve stejném pořadí, jako jsou vykazovány v rozvaze a výsledovce. Pokud je účetní závěrka vystavována ve zkráceném rozsahu, je ve zkráceném rozsahu vystavována i příloha. Ve vyhlášce 500/2002 Sb. jsou uvedeny základní informace, které musí příloha obsahovat bez ohledu na velikost společnosti, stejně jako informace, jejichž vykazání je závislé na velikosti společnosti. [86]; [24]

Přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu

Přehled o peněžních tocích, někdy také výkaz cash-flow, podává informace o pohybu příjmů, výdajů a cash-flow (rozdílu příjmů a výdajů), a to v členění na provozní, finanční a investiční činnost. Konečný stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů v tomto výkazu se musí rovnat stavu těchto položek v rozvaze. Vyhláška 500/2002 Sb. opět stanoví formát i obsahové vymezení jednotlivých položek tohoto výkazu. [55]

Účetní předpisy ČR nestanovují pro přehled o změnách vlastního kapitálu žádnou přesnou strukturu. Je pouze uvedeno, že se jedná o rozpis položek vlastní kapitálu a jejich změn za účetní období. [56]

4.1.3 Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví

Účetní metoda představuje způsob vykazování, oceňování nebo zveřejňování prvků. Pokud dojde ke změně předpisů nebo metodiky společnosti, může dojít ke změně metody, na jejímž základě musí společnost upravit minulé období tak, jako by daná metoda byla uplatňovaná i v předchozím období. Jedná se tedy o retrospektivní úpravu. Kromě změny účetní metody může společnost provést změnu v účetním odhadu u položek, jejichž výši nelze přesně stanovit, a proto je jejich hodnota odhadována (nejčastěji opravné položky, rezervy, dohadné položky). Tyto změny jsou v rámci účetnictví vykazovány prospektivně. Další úpravu v účetnictví může představovat oprava chyby. Chybou se dle ČÚL rozumí úplné opomenutí nebo chybné zaúčtování transakce v minulých účetních obdobích. Oprava chyby se provádí do běžného účetního období, jelikož uzavřené minulé období již nelze z důvodu chybného zaúčtování otevírat, a tedy ani opravovat. Transakce spojené s opravenou se vykazují na speciální účtu ve vlastním kapitálu. [65]; [66]

4.1.4 Základní principy v oblasti zásob

Vyhláška 500/2002 Sb. stanovuje součásti zásob, který jsou materiál, nedokončená výroba a polotovary, výrobky, zvířata, zboží a poskytnuté zálohy na zásoby. Součástí položky materiál jsou kromě základních surovin, provozních látek a obalů, také náhradní díly či movité věci, jejichž doba použitelnosti je kratší než 1 rok. Zákon o účetnictví potom určuje způsob oceňování zásob. Zásoby vytvořené vlastní činností se oceňují vlastními náklady a všechny ostatní zásoby, které nebyly vytvořeny vlastní činností podniku, se oceňují pořizovacími cenami. Při vyskladnění zásob je možné použít oceňování ve skutečných pořizovacích cenách (zpravidla se používá metoda FIFO), oceňování v průměrných cenách (zpravidla se používá metoda váženého aritmetického průměru) nebo oceňování pevnou skladovou cenou. Oceňování metodou LIFO není dle českých účetních předpisů povoleno. Zásoby mohou stejně jako jakýkoliv jiný majetek dočasně ztratit hodnotu. Pokud k takové skutečnosti dojde, společnost tuto situaci v účetnictví zobrazí vytvořením opravné položky k zásobám, kterou může v případě pominutí důvodu jejího vytvoření zrušit. Pokud však dojde ke zvýšení hodnoty zásob oproti původnímu ocenění, opravná položka se zásadně netvoří. [15]; [24]; [26]; [74]

4.1.5 Pozemky, budovy, zařízení

Zatímco ve standardech IFRS for SME existuje přímo skupina aktiv nazvaná pozemky, budovy a zařízení, v českém účetnictví se jedná o skupinu dlouhodobého hmotného majetku (DHM). Tímto majetkem se dle české legislativy rozumí majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok, jehož hodnota převyšuje limit stanovený účetní jednotkou. Stanovení výše limitu závisí plně na rozhodnutí vybrané společnosti, avšak vzhledem k tomu, že Zákon o daních z příjmů (ZDP) stanovuje obdobný limit pro daňové účely, převážná většina společností ponechává nastavení limitu na stejné výši jako v ZDP (u hmotných movitých věcí a jejich souborů je obvyklý limit 40.000 Kč pro uznání aktiva). DHM je při pořízení oceňován pořizovací cenou, ve určitých případech může být využito také ocenění reprodukční pořizovací cenou nebo vlastními náklady. Tato pořizovací cena může být následně zvýšena hodnotou technického zhodnocení, pokud splňuje jeho definici. Způsob odpisování DHM je upraven vnitropodnikovými směnicemi každé společnosti a odpisovým plánem, které jsou stanoveny podle skutečné potřeby podniku. Mezi nejčastěji využívané metody patří metoda časových odpisů (lineární, degresivní, progresivní, nepravidelné) a metoda výkonových

odpisů, využito však může být také komponentní odpisování, které je upravenou Vyhláškou č. 500/2002 Sb. Odpisy se netýkají položek pozemků, dále také movitých kulturních památek, sbírek apod. Stejně jako tomu bylo u zásob, může i u DHM dojít k dočasnému snížení hodnoty. V takovém případě dojde k tvorbě opravné položky, která může být v případě pominutí důvodu jejího vytvoření zrušena. Přeceňování DHM směrem na výši pořizovací ceny není dle ČÚP povoleno. [15]; [80]

4.1.6 Nehmotná aktiva a goodwill

Nehmotná aktiva představují v českém účetnictví skupinu dlouhodobého nehmotného majetku (DNM). Tímto majetkem se dle české legislativy rozumí majetek, jehož doba použitelnosti je delší než jeden rok a jeho hodnota převyšuje stanovený limit. Stejně jako u předchozí skupiny aktiv závisí i zde výše limitu plně na rozhodnutí společnosti, přičemž i v tomto případě většina společností přejímá limit nastavený pro daňové účely (u nehmotného majetku je obvyklá výše 60.000 Kč). Účetní předpisy přímo definují, co je zahrnováno mezi DNM (software, ocenitelná práva, goodwill atd.) a co za něj považováno není (znalecké posudky, certifikace systému jakosti, průzkumy trhů apod.) Na rozdíl od standardů IFRS for SME se i nehmotná aktiva pořízená vlastní činností vykazují ve skupině DNM, pokud splňují její definici. Vlastní činností mohou být pořízeny např. nehmotné výsledky vývoje, ocenitelná práva a software. Běžnou součástí skupiny nehmotného majetku také goodwill. Jedná se však pouze o goodwill, který byl nabyt koupí nebo převodem, neboť goodwill vytvoření vlastní činností ČÚP neznají. DNM je při prvotním vykázáni nejčastěji oceňován pořizovací cenou, případě může dojít k ocenění vlastními náklady nebo reprodukční pořizovací cenou, stejně jako tomu bylo u DHM. Výše prvotního ocenění může být následně také navýšena o částku technického zhodnocení. DNM stejně jako DHM podléhá odpisování, které je upraveno vnitropodnikovými směrnici vybrané společnosti. Majetek má být odpisován takovou dobu, která odpovídá jeho využitelnosti. Tato doba se stanoví buď odborným odhadem nebo je přímo určena platností licence nebo jiného časového omezení. Výjimkou jsou zřizovací výdaje, které mají být nejdéle odpisovány 5 let, a goodwill, jehož max. doba odpisování činí 60 měsíců (až na zvláštní případy). Pokud je zůstatková hodnota DNM vyšší než jeho skutečná hodnota, může dojít ke korekci této hodnoty pomocí opravných položek, které mohou být později při pominutí důvodu tvorby zrušeny. Přeceňování DNM na reálnou hodnotu není povoleno. [15]; [73]; [82]

4.1.7 Vykazování majetku z leasingového financování

ČÚP neobsahují konkrétní definici leasingu, obecně se však za leasing považuje smlouva, podle níž pronajímatel za úplatu poskytne nájemci vybraný předmět do užívání. V ČR jsou rozlišovány 2 typy leasingu, a to finanční a operativní leasing. Finančním leasingem se rozumí dlouhodobý pronájem, po jehož skončení by mělo dojít ke změně vlastnictví daného aktiva. U provozního leasingu se změna vlastnictví nepředpokládá a věc by měla být po skončení nájmu vrácena pronajímateli. Klasifikace leasingu závisí na právní formě smlouvy o leasingu. [38]; [78]

Účtování obou typů leasingu je dle české legislativy velmi podobné. Jelikož je při něm brán zřetel na právní formu, jsou aktiva najatá formou finančního i operativního leasingu vždy vykazována jako majetek v účetnictví pronajímatele, jelikož je vlastníkem pronajaté věci. Pronajímatel musí tato aktiva po dobu životnosti také odpisovat. Pronajímatel dále vykazuje příjmy plynoucí mu z leasingové smlouvy, které jsou účtovány do výnosů. Při finančním leasingu musí navíc dojít k časovému rozlišení splátek. Nájemce majetek podléhající leasingu v účetní závěrce vůbec nevykazuje, vede ho pouze v podrozvahové evidenci. U obou typů leasingu musí nájemce vykázat závazek, který je postupně snižován splátkami, které se promítají do nákladů. U finančního leasingu dochází k časovému rozlišení splátek do nákladů. [78]; [103]

4.1.8 Vykazování výnosů

České účetní předpisy České republiky neobsahují definice základních termínů účetnictví, tedy ani definici výnosů. Stejně tak nejsou řešeny ani otázky oceňování, uznávání nebo vykazování výnosů. Vyhláška č. 500/2002 Sb. opět stanovuje pouze obsahové vymezení jednotlivých položek výnosů. Společnosti v České republice se však s tímto problémem při vedení svého účetnictví musejí nějakým způsobem vypořádat, a proto často využívají jednu z následujících možností. Buď se opírají o zkušenosti a zvyklosti účetních pracovníků nebo přebírají definice a postupy ze světových účetních systémů, které poté zavádějí do svých vnitropodnikových směrnic. Ani jedna z těchto možností však nepředstavuje základní legislativní úpravu účetnictví. Problém chybějící definice výnosů a úpravy celé této oblasti poskytuje českým společnostem značnou volnost při zobrazování výkonnosti a finanční pozice podniku, díky čemuž je možné spekulovat o srovnatelnosti a informačním potenciálu účetních závěrek sestavených dle ČÚP. [17]

4.1.9 Vykazování skupiny výpůjčních nákladů

Výpůjční náklady představují v českém účetnictví především úroky z úvěrů, tedy nákladové úroky. Účetní jednotka se může rozhodnout, zda bude tyto úroky aktivovat jako součást ocenění dlouhodobého hmotného nebo nehmotného majetku nebo zda je vykáže přímo v nákladech v účetním období, v němž byly vynaloženy. Aktivovat úroky může účetní jednotka tak, že je začlení jako součást ocenění příslušného majetku a tyto úroky tedy nebudou položkou nákladů okamžitě, jako je tomu u ostatních úvěrů (do nákladů vstoupí až formou odpisů). Pro aktivaci úroků je třeba znát účel poskytnutí úvěru, který by účetní jednotka měla uvést v příloze v účetní závěrce, jelikož ČÚP stanovují situace, kdy úroky nemohou být součástí pořizovací ceny (např. úroky z úvěrů na pořízeních cenných papírů). [87]; [103]

4.1.10 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva

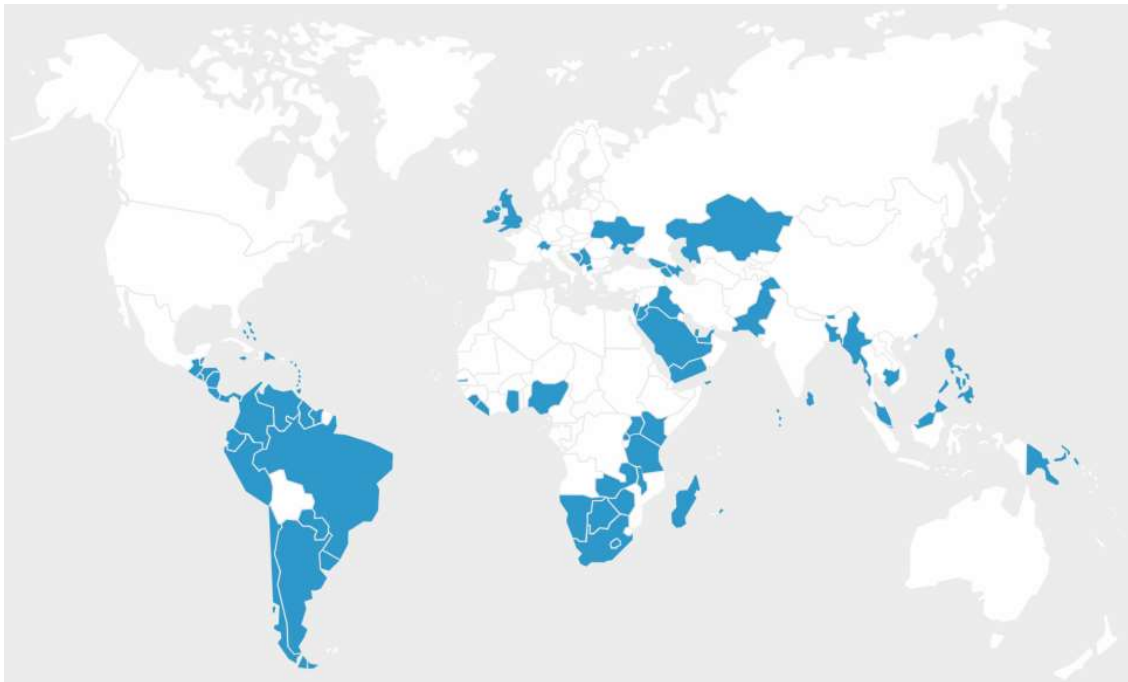
Zákon o účetnictví uvádí, že k tvorbě rezervy může dojít za účelem pokrytí nákladů nebo závazků, které jsou jasně definované a u nichž je pravděpodobné nebo jisté, že nastanou, ale není jistá jejich výše nebo okamžik vzniku. Rezerva by měla být vykázána ve výši nejlepšího odhadu nákladů, které pravděpodobně nastanou. Výše této částky by dále měla být pravidelně ověřována a upravována dle potřeby. Skupiny podmíněných závazků ani podmíněných aktiv ČÚP předpisy na rozdíl od IFRS for SME nedefinují. [24]; [26]

4.2 Mezinárodní standardy účetního výkaznictví pro malé a střední podniky

IFRS for SME představují alternativní zjednodušený standard k IFRS v plném rozsahu, který je určen pro malé a střední podniky. Tento standard byl vydán v červenci roku 2009 Radou pro mezinárodní účetní standardy (IASB) a je považován za kompletně samostatný, a tedy naprosto oddělený od IFRS v plném rozsahu. V porovnání s plnými IFRS je IFRS for SME podstatně kratší (jeho rozsah činí necelých 250 stran) a také jednodušší na použití, neboť je uzpůsoben tak, aby náklady na přípravu a zpracování finančních informací dle tohoto standardu nepřesáhly užitky z jeho aplikace. Zaměřuje se také na informační potřeby věřitelů, bankovních institucí a dalších uživatelů výkaznictví malých a středních podniků, kteří mají zájem především o informace o likviditě, solventnosti a peněžních tocích. [6]; [10]; [52]; [69]

Zatímco dle US GAAP se při sestavování účetnictví řídí především účetní jednotky v USA, rozsah působnosti IFRS for SME je značně širší, co se počtu zemí týče.

Obrázek 1: Přehled zemí, kde je IFRS for SME povoleno nebo vyžadováno

Zdroj: ifrs.org [70], 2017

Obrázek č. 1 zobrazuje přehled zemí po celém světě, v nichž je vedení účetnictví dle standardu IFRS for SME povoleno, popř. dokonce vyžadováno. Z obrázku je vidět, že Česká republika do tohoto přehledu nespadá. Je to způsobeno tím, že prozatím není použití tohoto standardu v České republice a většině dalších zemí Evropské unie žádným způsobem upraveno. Přijetí nařízení o možnosti či dokonce povinnosti používání IFRS for SME záleží pouze na rozhodnutí tvůrců národních standardů a jejich přijetí je možné bez ohledu na to, zda daná jurisdikce přijala IFRS v plném rozsahu. Záleží tedy pouze na rozhodnutí konkrétní jurisdikce, zda standard zařadí do své národní legislativy. Dle údajů IASB je více než 95 % společností na světě způsobilých pro používání IFRS for SME. [10]; [39]

IFRS for SME je velmi přehledně členěn. Obsahuje celkem 35 sekcí, které řeší jednotlivé oblasti klasifikace, oceňování, účtování a zveřejňování. Strukturu tohoto standardu je možné vidět v příloze B. [5]

4.2.1 Koncepty, obecně platné principy a nařízení

Rozsah vedení účetnictví

Standardy IFRS for SME povolují vedení účetnictví pouze v jediném možném rozsahu. Jednak je to způsobeno tím, že jsou celé tyto standardy určeny pouze malým a středním podnikům a další členění formy vedení účetnictví tedy není zapotřebí. Dalším důvodem je to, že IFRS for SME nestanovují příliš striktní pravidla pro vedení účetnictví a společnosti mají tedy při vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky větší volnost, díky čemuž si mohou sami nastavit takový rozsah, jaký je zapotřebí pro správné vykázání všech důležitých informací.

Kvalitativní charakteristiky informací

IFRS for SME stanovuje základní požadavky na kvalitu informací, které jsou obsaženy v účetní závěrce. Jedná se o srozumitelnost, relevanci, významnost, spolehlivost, obsah nad formou, opatrnost, úplnost, srovnatelnost, včasnost a rovnováhu mezi přínosem a náklady. Většina charakteristik se shoduje s požadavky na vedení účetnictví dle české legislativy. Výjimečný je požadavek obsahu nad formou, který není v českých účetních předpisech stanoven a stanovuje, že se transakce prezentují nejen v souladu s jejich právní formou, ale také v souladu s jejich obsahem a ekonomickou realitou. [22]

Základní prvky účetní závěrky

Dle IFRS for SME jsou v účetní závěrce posuzovány finanční situace a výkonnost dané společnosti. Finanční situace je definována položkami aktiv, závazků a vlastního kapitálu, které jsou prezentovány ve výkazu o finanční situaci. Výkonnost je definována vztahem mezi výnosy a náklady a může být prezentována v jednom nebo ve dvou účetních výkazech. Všechny výše zmíněné položky, tedy aktiva, vlastní kapitál, závazky, náklady a výnosy ve standardu IFRS for SME přesně definovány. [22]

Zásada vzájemné kompenzace

Pro jednotky vycházející při vedení účetnictví se standardu IFRS for SME je zakázána kompenzace těch aktiv a závazků nebo výnosů a nákladů, u nichž to předpis výslovně nepovoluje nebo nevyžaduje. [22]

Akruální báze

S výjimkou informací o peněžních tocích musí společnost sestavovat výkazy podle akruálního principu. To znamená, že jsou důsledky jednotlivých transakcí vykazovány v tom období, ve kterém k nim dojde a ke kterým se vztahují. Při tomto vykazování se nebere zřetel na toky peněz a peněžních ekvivalentů. [22]

Oceňování

Obecnými základnami pro oceňování aktiv, závazků, výnosů a nákladů jsou dle IFRS for SME historická cena a reálná hodnota (popř. běžná cena). Historická cena představuje u aktiv částku zaplacených peněz, jejich ekvivalentů nebo reálné hodnoty plnění poskytnutého jako protihodnotu k nabytí daného aktiva. Historickou cenu pro závazky představuje cena získaných prostředků, jejich ekvivalentů nebo protihodnoty v době vzniku závazku. Reálná hodnota představuje částku, která by byla za aktivum vyplacena při směně nebo za kterou by byl vypořádán závazek. V rámci IFRS for SME je také u vybraných položek povoleno oceňování současnou hodnotou, tedy současnou hodnotou budoucích peněžních toků. [22]

Pokud není ve standardu IFRS for SME stanoveno jinak, dochází při prvotním vykázání aktiv a závazků k ocenění historickou cenou. Po prvotním ocenění dochází k oceňování následnému. Až na výjimky (např. investice do kmenových akcií) jsou finanční aktiva a finanční závazky definované ve standardu v Oddílu 11 oceňovány zůstatkovou hodnotou upravenou o ztráty ze snížení hodnoty. Ostatní finanční aktiva a závazky se oceňují reálnou hodnotou. Nefinanční aktiva jako jsou pozemky a budovy jsou oceňovány buď zůstatkovou cenou, nebo zpětně získanou částkou dle toho, která z těchto hodnot je nižší. Zásoby se oceňují opět nižší hodnotou z pořizovací nebo prodejní ceny. Nefinanční závazky se oceňují odhadem částky potřebné k jejich vyrovnání. [22]

4.2.2 Rozsah účetní závěrky

Cílem účetní závěrky společnosti sestavené dle IFRS for SME je poskytnutí informací sloužících mnoha různým uživatelům. Informace se týkají především peněžních toků, finanční situace a finanční výkonnosti, ale také prezentují výsledky managementu řízení. [52]

Dle standardu IFRS for SME musí účetní závěrka společnosti obsahovat výkaz o finanční situaci, výkaz o úplném výsledku obsahující všechny položky nákladů a výnosů nebo samostatný výkaz o úplném výsledku a samostatnou výsledovku, výkaz o změnách vlastního kapitálu, výkaz o peněžních tocích a přílohu obsahující komentář k výše uvedeným výkazům. [22]

Výkaz o finanční situaci

Ve výkazu o finanční situaci (rozvaze) jsou vykazovány položky aktiv, závazků a vlastního kapitálu, na rozdíl od české legislativy však není v IFRS for SME přesně stanoveno pořadí ani formát položek. Pevně určeny jsou pouze některé řádky, které musí být v rozvaze obsaženy. Dále je požadováno dělení aktiv a závazků na krátkodobé a dlouhodobé s výjimkou těch položek, u nichž by prezentace dle likvidity poskytla přesnější popis skutečnosti. Pro dělení na dlouhodobé a krátkodobé položky je v IFRS for SME kromě kritéria 1 roku (používaného i v českém účetnictví) využíváno také kritérium realizace v běžném provozním cyklu. Do krátkodobých jsou také řazeny aktiva a závazky určené k obchodování. Všechny ostatní položky, které nesplní tuto definici, jsou klasifikovány jako dlouhodobé. [22]

Výkaz o úplném výsledku a výsledovka

Výkonnost představuje výsledek ekonomického hospodaření podniku, a jak již bylo výše uvedeno, je definována vztahem mezi výnosy a náklady. Dle IFRS for SME má účetní jednotka 2 možnosti publikování výsledku. Buď jako jeden výkaz o úplném výsledku nebo samostatně ve dvou oddělených dokumentech, a to ve výsledovce a výkazu o úplném výsledku. Pokud si společnost zvolí přístup jednoho výkazu, musí tento výkaz obsahovat všechny položky nákladů a výnosů. Stejně jako v případě rozvahy jsou v rámci tohoto přístupu také stanoveny řádky, které musí výkaz minimálně obsahovat, nikoliv však již jeho forma. Pokud si účetní jednotka vybere přístup dvou výkazů, obsahuje výsledovka položky hospodářského výsledku zakončené samotným výsledkem a výkaz o úplném výsledku obsahuje ostatní zbylé položky a výsledkem tedy začíná. Dle IFRS for SME nejsou žádné položky nákladů a výnosů vykazovány jako mimořádné položky. Náklady jsou klasifikovány buď podle jejich druhu, nebo účelu. Dle druhu mohou být náklady členěny např. na náklady na reklamu, náklady na nákup materiálu, odpisy apod. Dělení dle účelu může obsahovat náklady na prodej, náklady na odbyt atd. [22]

Příloha v účetní závěrce

Příloha v účetní závěrce dle IFRS for SME je daleko obsáhlejší než příloha dle české legislativy. Příloha samozřejmě poskytuje další informace k položkám uvedených ve všech výkazech, které jsou součástí účetní závěrky. Dále uvádí položky, které nesplňují podmínky pro vykazování a v samotných výkazech tedy uvedeny nebyly, podrobněji tyto položky člení a uvádí jejich bližší popis. Obecně je potřeba, aby příloha poskytovala všechny významné informace, které jsou nezbytné pro pochopení závěrky. [22]

Výkaz o změnách vlastního kapitálu a Výkaz o peněžních tocích

V tomto dokumentu účetní jednotka uvádí všechny změny vlastního kapitálu, ke kterým za dané účetní období došlo. I zde standard IFRS for SME stanoví, které položky musí výkaz obsahovat. Pokud u společnosti nedošlo k jiným změnám vlastního kapitálu, než kterými jsou výsledek, opravy chyb, změny v pravidlech účetnictví a platby dividend, může se jednotka rozhodnout pro sloučení výkazu o změnách vlastního kapitálu s výkazem o úplném výsledku. Pokud se tak stane, výsledný dokument se nazývá výkaz o výsledku a nerozdělených ziscích a musí obsahovat jak informace stanovené předpisem IFRS for SME pro výkaz o úplném výsledku, tak informace o změnách ve vlastním kapitálu. [22]

Výkaz o peněžních tocích podává informace o tocích peněz za dané období, které jsou rozděleny na toky za provozní činnost, financování a investování. Všechny tyto tři oblasti standard přesně definuje, včetně položek, které do nich spadají. Toky z provozní činnosti lze stanovit jak přímou metodou, kterou standard preferuje, tak i metodou nepřímou. IFRS for SME opět neudává pevnou podobu výkazu, ilustrativní členění výkazu je však velmi podobné členění používanému v ČR. [22]

4.2.3 Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví

Účetní pravidla, která si účetní jednotka zvolí, musí být uplatňována konzistentně a mohou být měněna pouze v případech stanovených standardem. Převážná většina těchto změn je uplatňována retrospektivně, a účetní jednotka je tedy aplikuje na srovnávací údaje za předchozí období až k takovému datu, ke kterému je to proveditelné. Dále IFRS for SME rozlišují mezi změnou v účetních odhadech a chybou v účetnictví. Změna v účetních odhadech vychází z posouzení současného stavu a očekávaných budoucích situací a představuje úpravu účetní hodnoty prvku,

kteřou společnost vykazuje prospektivně. Narozdíl od tohoto, chyba v účetnictví představuje opomenutí nebo chybné uvedení položek v předcházejících obdobích a je opravována retrospektivně. Chyby tedy nejsou vykazovány v období, kdy byly zjištěny, ale v období, kdy k nim došlo. [22]

4.2.4 Základní principy v oblasti zásob

Zásoby jsou aktiva držena za účelem prodeje při provádění běžné činnosti společnosti, aktiva ve výrobním procesu určena k prodeji a suroviny nebo materiál, které jsou spotřebovány při výrobě výrobků nebo poskytování služeb. Jako zásoby jako většinou klasifikovány pouze drobné náhradní díly a servisní zařízení. Hlavní náhradní díly a pomocná zařízení jsou však řazeny mezi položky pozemků, budov a zařízení a podléhají tedy odpisování. Oceňují se pořizovací cenou nebo prodejní cenou upravenou o náklady na dokončení a prodej, přičemž se vybere nižší z těchto dvou oceňovacích základů. Při vyskladnění zásob je možné použít metodu ocenění FIFO nebo váženou průměrnou pořizovací cenu. Standard IFRS for SME nepovoluje využití metody LIFO. Pokud dojde ke snížení hodnoty zásob, musí účetní jednotky vykázat ztrátu ze snížení hodnoty, popř. tuto ztrátu zrušit, pokud již neexistuje důvod k jejímu trvání. [22]

4.2.5 Pozemky, budovy a zařízení

Do skupiny pozemků, budov a zařízení patří podobně jako v ČR hmotný majetek, u kterého se očekává doba používání delší než jedno účetní období a který je držěn za účelem využití ve výrobě nebo při poskytování zboží nebo služeb, popř. může sloužit k pronájmu nebo k administrativním účelům. Jak již bylo uvedeno výše, na rozdíl od úpravy dle ČÚP jsou do této skupiny majetku dle IFRS for SME řazeny také významné náhradní díly a pomocná zařízení, pokud splňují podmínku stanovené doby využití nebo pokud mohou být použity pouze v souvislosti s některou další položkou pozemků, budov a zařízení (tzn. jedná se o jejich komponenty). Při prvotním vykázání se všechny položky této skupiny majetku oceňují pořizovací cenou, která se po prvotním vykázání snižuje o sumu dosavadních odpisů a sumu dosavadních ztrát ze snížení hodnoty. Pro ocenění po prvotním vykázání může být kromě modelu ocenění pořizovacími náklady využit také model přecenění. Odpisy se týkají položek budov a zařízení a popř. významných komponent položky pozemků (nikoliv však samotných pozemků). Pokud aktiva nemají významné komponenty, odpisují se po dobu celé životnosti jako jeden celek. Pokud však aktiva mají významné komponenty, odpisují

se tyto komponenty dle IFRS for SME odděleně jako samostatné prvky (komponentní odpisování). Komponentní odpisování musí být využito v případě, kdy představuje pořizovací cena komponenty významnou část celkové pořizovací ceny aktiva, k němuž se vztahuje. V méně častých případech může být využito odpisování formou zvýšené účetní hodnoty aktiva, ke kterému komponenta náleží. Položky pozemků odpisovány nejsou, jelikož mají stejně jako v účetnictví dle ČÚP neomezenou dobu životnosti. Společnost si musí na začátku používání aktiva zvolit vhodnou metodu odpisování, přičemž standardy IFRS for SME povolují lineární metodu odpisování, metodu výkonových odpisů a metodu zmenšujícího se základu. K datu účetní závěrky musí společnost otestovat, zda u položek pozemků, budov a zařízení nedošlo ke snížení hodnoty. Pokud ano, znamená to, že je zpětně získatelná částka aktiva menší než jeho účetní hodnota. V takovém případě je třeba snížit hodnotu aktiva na výši zpětně získatelné částky, a proto je tedy potřeba vykázat ztrátu ze snížení hodnoty. Tato ztráta může být v následujících letech zrušena, pokud dojde ke zjištění, že se její hodnota snížila nebo ztráta již neexistuje vůbec. [22]

4.2.6 Nehmotná aktiva a goodwill

Nehmotným aktivem je dle IFRS for SME nepeněžní aktivum, které je možné identifikovat, ale nemá fyzickou podstatu. Definice dle IFRS se tedy značně liší od definice dle ČÚP. Mezi nehmotná aktiva standard nezahrnuje finanční aktiva a práva k těžbě a využívání nerostných surovin apod. Při prvotním vykázání se nehmotná aktiva oceňují pořizovací cenou. Nehmotné aktivum lze pořídit nákupem, za využití podnikové kombinace nebo směnou za jiné aktivum. Nehmotná aktiva pořízená vlastní činností nesmí společnost dle IFRS for SME vykázat jako položku nehmotných aktiv. Povoleno je pouze vykázání výdajů spojených s pořízením nehmotného aktiva vlastní činností formou nákladů (např. výdaje na zaškolení, výdaje na reklamní a propagační činnosti). Při ocenění po prvotním vykázání se nehmotná aktiva oceňují pořizovací cenou upravenou o sumu ztrát ze snížení hodnoty a výši amortizace. Všechna nehmotná aktiva se dle IFRS for SME odpisují. Standard z tohoto důvodu považuje všechna aktiva za aktiva s konečnou životností, díky čemuž může účetní jednotka u každého nehmotného aktiva rozvrhnout výši odpisů na dobu jeho životnosti. Pokud nelze dobu životnosti spolehlivě určit, musí ji účetní jednotka odhadnout v délce nepřesahující dobu deseti let. Volba metody odpisování závisí na rozhodnutí každé společnosti, přičemž vybraný model musí odrážet očekávanou spotřebu ekonomického užitku

plynoucího v budoucnosti z aktiva. Pokud nelze takový model s jistotou stanovit, musí účetní jednotka dle IFRS for SME použít metodu lineární. Testování na snížení hodnoty je vyžadováno pouze tehdy, pokud změny okolností naznačují, že může být hodnota aktiva narušena. Pokud společnosti zjistí, že došlo ke znehodnocení majetku, vykáže ztrátu ze snížení hodnoty, kterou je možné v následujícím účetním období zrušit nebo snížit. [22]; [95]

Problematiku goodwillu nezahrnuje IFRS for SME do kapitoly nehmotného majetku, ale upravuje ji ve zvláštním oddílu věnovaném právě goodwillu spolu s podnikovými kombinacemi. Goodwill je ve standardu definován jako ekonomické prospěchy z aktiv, které podniku poplynou v budoucnosti, avšak které nemůže samostatně identifikovat ani odděleně vykázat. Jako goodwill může podnik vykázat pouze goodwill nabytý v podnikové kombinaci. Goodwill vytvořený vlastní činností opět nesmí být vykázán jako položka nehmotných aktiv, ale pouze jako náklad. Oceňování a odpisování goodwillu je shodné s postupem oceňování nehmotných aktiv. Za určitých podmínek je možné i u goodwillu vykázat ztrátu ze snížení hodnoty. Tato ztráta však na rozdíl od ztrát vytvářených při snížení hodnoty ostatních aktiv nesmí být v následujícím období zrušena. [22]

4.2.7 Vykazování majetku z leasingového financování

Leasing je v IFRS for SME definován jako smlouva o přenechání práva na užívání určeného majetku nájemcem, přičemž nájemce za toto právo poskytne platbu nebo sérii plateb. IFRS for SME, stejně jako ČÚP, rozděluje leasing na leasing finanční a operativní. Finanční leasing představuje situaci, kdy se všechna rizika i výnosy související s vlastnictvím aktiva převádějí. Tento převod se však nemusí vztahovat na právní vlastnictví. Operativní leasing představuje opačný stav, kdy se rizika ani odměny plynoucí z vlastnictví majetku nepřevádí. Rozhodnutí o klasifikaci leasingu do jedné z definovaných skupin záleží spíše na podstatě transakce, než na formě smlouvy (přednost podstaty před právní formou). [22]

Vykazování leasingu se v některých částech liší od úpravy dle ČÚP. Při vykazování finančního leasingu nájemcem dochází k vykázání příslušného majetku jako aktiva a současně závazku k pronajímateli. Tato transakce se ocení nižší ze současné hodnoty plateb leasingu a reálné hodnoty daného majetku. Standardy IFRS for SME přímo upravují způsoby výpočtu těchto hodnot. Pronajímatel při finančním leasingu vykazuje

majetek, který je předmětem leasingu, jako pohledávku, a to v částce rovnající se čisté finanční investici do leasingu. Výpočet této oceňovací základny je opět podrobně uveden ve standardech. Při účtování operativního leasingu na straně nájemce dochází pouze k vykázání splátek formou nákladů. Při vykazování operativního leasingu pronajímatelem dochází k zobrazení pronajatého majetku jako aktiva a pronajímatel musí také zajišťovat jeho odpisování. [22]

4.2.8 Vykazování výnosů

Standardy IFRS for SME definují výnosy jako zvýšení ekonomického prospěchu prostřednictvím snížení hodnoty závazků nebo zvýšení hodnoty aktiv, které vede ke zvýšení vlastního kapitálu bez využití možnosti vkladu vlastníků. Výnosy jsou zde děleny na běžné výnosy (revenues) a zisky (gains). Běžné výnosy plynou z běžné provozní činnosti podniku (např. tržby, úroky, dividendy), zisky potom představují všechny ostatní položky splňující definici výnosů, avšak nespádající do první kategorie. Výnosy jsou dle IFRS for SME oceňovány reálnou hodnotou přijaté nebo získatelné protihodnoty, přičemž se zohledňují množstevní rabaty a slevy, obchodní rabaty apod. Mezi základní, ne však jediné situace, z nichž mohou společnosti plynout výnosy, patří prodej zboží, poskytování služeb, existence stavebních smluv a propůjčení aktiv společnosti k využití jinými subjekty (spojeno se vznikem nároky na dividendy, úroky apod.). Pro každou z těchto kategorií jsou stanovena kritéria pro rozpoznání výnosů. Všechny kategorie obsahují požadavek na pravděpodobnost plynutí užitek z dané transakce účetní jednotce a spolehlivou ocenitelnost nákladů i výnosů vzniklých v souvislosti transakcí. Ostatní kritéria pro vykazování výnosů jsou již pro každou kategorii jiná. [22]; [96]

4.2.9 Vykazování skupiny výpůjčních nákladů

Standard IFRS for SME neupravuje celou oblast nákladů, jako je tomu v české účetní legislativě, ale pouze oblast výpůjčních nákladů spolu s některými dalšími specifickými okruhy souvisejícímu s vykazováním nákladů (např. problematika vykazování ztrát ze snížení hodnoty majetku). Výpůjční náklady představují náklady, které vznikají v souvislosti s půjčováním fondů. Jedná se o částky související s finančním leasingem, úrokové náklady a kurzové rozdíly. Všechny tyto náklady musí společnost dle IFRS for SME bez výjimky vykázat jako náklad ve výsledku toho období, ve kterém byly účetní jednotkou vynaloženy. [22]

4.2.10. Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva

IFRS for SME definují rezervu jako závazek, u něhož je částka nebo doba splatnosti nejistá. Podmíněný závazek (nebo podmíněné aktivum) je závazek (nebo aktivum), který vyplývá z minulých událostí, avšak jeho existence bude potvrzena jen tehdy, pokud nastane nebo nenastane nějaká budoucí událost, kterou podnik plně neovládá. Pokud účetní jednotka splní podmínky stanovené standardy IFRS for SME, vykáže rezervu. Pokud tyto kritéria splněna nebudou, vykáže podmíněný závazek nebo podmíněné aktivum. Rezervy jsou oceňovány ve výši nejlepšího odhadu částku nutné k vypořádání závazku. Při následném ocenění může být tato hodnota upravena tak, aby co nej přesněji zobrazovala současný odhad. O podmíněných závazcích a podmíněných aktivech společnosti neúčtují, avšak zveřejňují podstatu a další stanovené informace týkající se dané položky v příloze v účetní závěrce. [22]

4.3 Americké všeobecně uznávané účetní zásady

Americké všeobecně uznávané účetní zásady jsou primárně určeny pro kótované společnosti, tedy společnosti, které emitují veřejně obchodované cenné papíry. Co se týče nekótovaných společností, již bylo uvedeno, že v rámci US GAAP pro ně neexistuje samostatný předpis, jako je tomu u IFRS. V rámci tohoto systému jsou pro soukromé společnosti stanoveny pouze alternativy u jednotlivých zásad. Tyto alternativy vytváří Rada soukromého podnikání (PCC), a to na základě kritérií vzájemně dohodnutých s Radou pro finanční účetní standardy (FASB). PCC je výbor jmenovaný právě Radou pro finanční a účetní standardy a zároveň slouží jako její primární poradní orgán zaměřující se na vhodný přístup a zacházení se soukromými společnostmi. Před začleněním navržených alternativ do US GAAP musí projít procesem schvalování FASB. [9]; [28]; [46]; [60]

Systém US GAAP je založen na pravidlech, což znamená, že se nejedná jen o samotné účetní zásady, ale také o podrobná pravidla, která byla sestavena na základě zkušeností z praxe, zvyků apod. To vše směřuje k tomu, že se jedná o systém velmi podrobný a také velmi složitý, a tedy i daleko rozsáhlejší než systém IFRS (a to i v plné verzi). Do roku 2009 obsahovaly US GAAP celkem 4 kategorie A–D, z nichž každá obsahovala značné množství standardů, interpretací, názorů apod. V roce 2009 vydala Rada pro finanční účetní standardy (Financial Accounting Standards Board – FASB) Kodifikaci účetních standardů, a to za účelem lepšího uspořádání celého systému tak, aby byl přehlednější, lépe se v něm vyhledávalo, byly eliminovány chyby z důvodu

opomenutí a celkově došlo ke zjednodušení práce s ním. Rozsah US GAAP po roce 2009 činí přibližně 17.000 stran. Základem US GAAP jsou prohlášení o koncepci finančního účetnictví (SFAC). Přehled doposud vydaných prohlášení zobrazuje příloha C. SFAC však nejsou součástí Kodifikace účetních standardů. Struktura kodifikace člení pravidla do oblastí, dále témat, podtémat, sekcí a podsekcí, které jsou všechny pro ještě větší přehlednost číselně označeny. Seznam základních témat je zobrazen v tabulce 4. [5]; [9]; [20]; [58]

Tabulka 4: Přehled základních témat Kodifikace účetních standardů

Číslo oblasti	Název v anglickém jazyce	Název v českém jazyce
100	General Principles	Obecné zásady
200	Presentation	Prezentace
300	Assets	Aktiva
400	Liabilities	Závazky
500	Equity	Vlastní kapitál
600	Revenue	Výnosy
700	Expenses	Náklady
800	Broad Transactions	Širší transakce
900	Industry	Průmysl

Zdroj: vlastní zpracování dle [58], 2019

Jak je patrné z tabulky č. 4, základní oblastí Kodifikace účetních standardů je celkem 9. Tyto oblasti se dále rozkládají do přibližně 90 témat.

US GAAP, jak již název napovídá, jsou primárně určeny účetním jednotkám v USA. Americké zákony stanovují podnikům, které jsou veřejně obchodovány na burzách cenných papírů, tedy jsou emitenty veřejně kotovaných cenných papírů, dodržovat US GAAP a předkládat finanční zprávy v souladu s nimi. Kromě kotovaných společností (public companies), jsou US GAAP určeny právě i soukromým společnostem (private companies). Dále se jimi mohou řídit nevládní neziskové organizace, státní a místní vlády a také jednotky federální vlády. [9]; [30]; [57]

4.3.1 Koncepty, obecně platné principy a nařízení

Primárním cílem finančního výkaznictví dle Konceptního rámce (SFAC 8) US GAAP je poskytovat finanční informace, které mohou využívat investoři (stávající i potenciální), věřitelé, dodavatelé a další jednotky při rozhodování o poskytování zdrojů dané společnosti. Rozhodování je založeno na posouzení očekávání společnosti

v oblasti cash-flow. Finanční výkaznictví tedy naplní svůj účel, pokud poskytne zainteresovaným subjektům informace, díky kterým budou schopni zhodnotit výši, načasování a jistotu (popř. nejistotu) budoucích peněžních toků. S tím souvisí účel finančních výkazů, které nejsou navrženy tak, aby vyjadřovaly hodnotu společnosti, ale aby především poskytovaly informace pro investory a ostatní výše uvedené subjekty. [23]

Rozsah vedení účetnictví

Stejně jako IFRS for SME nerozlišují ani standard US GAAP vedení účetnictví v plném a zjednodušeném rozsahu tak, jako je tomu v účetnictví dle českých účetních předpisů.

Kvalitativní charakteristiky

V předchozí kapitole bylo uvedeno, že uživatelé účetnictví dle US GAAP musí být schopni odhadnout hodnotu očekávaných příjmů a výdajů společnosti na základě poskytnutých informací. Aby informace poskytované společností sloužily tomuto cíli, musí splňovat kvalitativní charakteristiky, které představují požadavky na kvalitu informací poskytovaných účetnictvím a finančními výkazy. Tyto charakteristiky jsou stanoveny v koncepčním rámci v SFAC 2 a SFAC 8 a jedná se o:

- **Užitečnost pro rozhodování** – Tato charakteristika bývá často označována za nejdůležitější charakteristiku informací stanovenou v rámci US GAAP vůbec. Jak již název napovídá, informace by měla být užitečná pro efektivní rozhodování.
- **Relevantnost** – Relevantnost v tomto případě znamená schopnost změnit rozhodnutí. Relevantní informace tedy může změnit hodnocení a způsob hodnocení údajů o daném podniku uživatelem, a především mu pomáhá odhadovat budoucí vývoj událostí.
- **Věrné zobrazení** – Aby byly informace užitečné, je potřeba, aby věrně zobrazovaly skutečnost a dostatečně definovaly jevy, které vyjadřují. Aby informace věrně zastupovala skutečnost, musí být neutrální, úplná (kompletní) a bez chyb. Neutrální zobrazení neznamená, že by informace neměla mít účel nebo vliv. Neměla by však být nijak zdůrazňována nebo jinak zneužívána, aby zvýšila pravděpodobnost příznivého (popř. nepříznivého) přijetí ze strany uživatelů. Kompletní je údaj v té chvíli, kdy obsahuje všechny

informace, které uživatelé potřebují pro pochopení dané problematiky. Bezchybnost v tomto kontextu neznamena naprostou přesnost, jelikož např. při odhadování určitých parametrů jí není možné dosáhnout. Je tedy možné říci, že by informace měla především podávat věrný obraz skutečnosti.

- **Včasnost** – Předpokladem pro možnost vhodného využití informace je, že ji mají příslušní uživatelé k dispozici včas. Obecně se dá říci, že čím starší informace jsou, tím jsou méně užitečné, neplatí to však ve všech případech (např. získávání informací pro hodnocení časových trendů).
- **Srovnatelnost** – Tato charakteristika umožňuje srovnání více různých entit během konstantního časového úseku. Na rozdíl od ostatní požadavků se tedy netýká pouze jedné položky, ale vyžaduje alespoň dvě.
- **Srozumitelnost** – Informace by měla být prezentována stručně a jasně, avšak s ohledem na její úplnost a podstatu. Zpráva by tedy měla být podávána tak, aby byla pochopitelná pro osoby, které mají přiměřenou znalost ekonomických, obchodních a popř. dalších odpovídajících oblastí.
- **Ověřitelnost** – Informace splňuje tuto charakteristiku, pokud se za použití rozdílných účetních metod dosáhne shodného výsledku. Ověření může být přímé nebo nepřímé. Přímé ověření spočívá v kontrole částky nebo dalších ukazatelů pomocí pozorování, počítání apod. Nepřímé ověření znamená kontrolu vstupů vzorce, modelu nebo jiné techniky a následný přepočtení výstupů. [23]; [90]

Základní prvky účetní závěrky

Základní prvky účetních výkazů dle US GAAP jsou uvedeny v SFAC 6 Konceptního rámce a z části se shodují s IFRS for SME. Tyto prvky slouží k měření výkonnosti a finanční pozice společnosti a jsou nezbytné při sestavování finančních výkazů. Základními prvky, které se týkají finanční pozice, jsou aktiva, závazky a vlastní kapitál a jsou definovány téměř obdobně jako v IFRS for SME. Od tohoto standardu se však liší definice prvků týkajících se výkonnosti podniku, neboť jsou vymezeny ve větší hloubce. Finanční výkonnost je v US GAAP prezentována 4 kategoriemi prvků, kterými jsou výnosy, zisky, náklady a ztráty. Zde je již potřeba krátce vysvětlit rozdíly mezi jednotlivými komponenty:

- **Výnosy** – Jedná se o výnosy v užším slova smyslu, které vznikají z běžných výdělečných činností podniku (např. tržby z prodeje, nájemné) a představují zvýšení aktiv nebo snížení pasiv.
- **Zisky** – Zisky vznikají jako výsledek okrajových činností nebo náhodných transakcí (např. zisky z prodeje aktiv) a na rozdíl od výnosů se projevují jako přírůstek kapitálu.
- **Náklady** – Jedná se o náklady vznikající při běžném provozu společnosti (např. mzdy, odpisy, prodejní náklady). Představují opak výnosů, tedy snížení aktiv nebo závazků, tedy pasiv.
- **Ztráty** – Jedná se o újmy, které plynou z vedlejších činností společnosti (např. ztráty z prodeje aktiv), a představují úbytky kapitálu.

Kromě již zmíněných prvků definuje prohlášení o koncepci ještě úplný výsledek hospodaření, investice vlastníků (vklad vlastníků do podniků) a podíl na zisku vlastníků (snížení vlastního kapitálu). [9]; [12]; [23]

Zásada vzájemné kompenzace

V rámci US GAAP obecně také platí zákaz vzájemného vyrovnávání (kompenzace) mezi jednotlivými položkami aktiv a pasiv, popř. nákladů a výnosů. Možnost kompenzace je povolena pouze za předpokladu, že si strany navzájem dluží stanovitelné částky, kompenzace je vymahatelná z právního hlediska a existuje oboustranný úmysl vzájemné vyrovnání uskutečnit. [14]

Akruální báze

Standardy US GAAP stejně jako předchozí 2 účetní systémy vyžadují vedení účetnictví na akruální bázi. Hlavních důvodem přijetí tohoto ustanovení FASB do souboru pravidel US GAAP je to, že akruální účetnictví umožňuje lepší a pravdivější obraz o celkovém finančním zdraví dané společnosti, než by tomu bylo při řízení podniku na bázi peněžní. [97]

Oceňování

Přestože existují jisté rozdíly, základní charakteristiky oceňování podle US GAAP (především rozsah a typy oceňovacích základů) jsou obdobné jako v IFRS for SME.

Nejvýraznějším rozdílem oproti oceňování dle české legislativy je opět možnost využití ocenění současnou hodnotou, stejně jako tomu bylo u IFRS for SME. [23]

4.3.2 Oblasti US GAAP specifické pro soukromé společnosti

Jak již bylo uvedeno výše, v rámci US GAAP existuje několik alternativ vybraných standardů určených soukromým společnostem. Tyto alternativy navrhuje Rada soukromého podnikání (PCC) a aby mohly vejít v platnost, musí být schváleny Radou pro finanční účetní standardy (FASB). Od založení PCC v květnu roku 2012 schválila FASB pouze 4 projekty PCC jako témata Kodifikace. To znamená, že existují pouze 4 části, které upravují US GAAP zvlášť pro soukromé společnosti, a jedná se o následující témata:

- **Téma 350: Nehmotná aktiva** – goodwill a ostatní nehmotná aktiva – Dle základních norem US GAAP nepodléhá goodwill odpisování. Alternativní normy týkající se nehmotných aktiv však umožňují soukromým společnostem odpisovat goodwill, a to rovnoměrně po dobu deseti let nebo méně, pokud je tato varianta vhodnější. Další snížení nároků na soukromé společnosti představuje zrušení požadavku na testování snížení hodnoty goodwillu alespoň jednou ročně. Místo toho mohou společnosti uplatnit zjednodušený model znehodnocení, tedy mohou zvolit jednorázový test na snížení hodnoty. Kombinace těchto možností může pro soukromé společnosti představovat značnou úsporu nákladů.
- **Téma 805: Podnikové kombinace** – Alternativní znění tohoto tématu umožňuje soukromým společnostem v podnikových kombinacích (spojení samostatných společností, např. koupě, goodwill apod.) rozhodnout se o užívání účetní alternativy pro uznání vybraného nehmotného majetku získaného právě v podnikových kombinacích. Díky této alternativě může společnost zahrnovat mnoho druhů nehmotných aktiv do goodwillu.
- **Téma 810: Konsolidace** – Tato alternativa za daných podmínek umožňuje soukromým společnostem neřídit se pokyny určeným nájemcům v oblasti subjektů s proměnlivým úrokem. Subjekt s proměnlivým úrokem je termín používaný FASB a představuje účetní jednotku, do které bylo investováno a investor v ní má rozhodující podíl (ne však většinu hlasovacích práv).
- **Téma 815: Deriváty a zajištění** – Pokud vybraná soukromá společnost není finanční institucí, může díky této alternativě využívat možnost zjednodušeného

přístupu k účtování o zajišťovacích rizicích, konkrétně úrokových swapů. Soukromé společnosti totiž musí často využít swap k převodu půjčky s proměnlivou sazbou na půjčku s pevnou sazbou, jelikož je pro ně obtížné půjčku s pevnou sazbou získat rovnou. Dále mohou společnosti využít uznání swapu v jeho zúčtovací hodnotě, což pro podnik výhodnější, jelikož nezohledňuje riziko nevýkonnosti. Při využití výše uvedených možností mohou společnosti opět generovat úspory nákladů. [51]; [59]; [89]; [93]; [99]

Výše uvedené alternativy pro soukromé společnosti představují volitelná zjednodušení plné verze US GAAP. To znamená, že se soukromé společnosti mohou samy rozhodnout, zda zjednodušení využijí či nikoliv. Tento systém je značně odlišný od řešení IAS/IFRS, neboť subjekty, které používají IFRS for SME, nemohou využít řešení dle plné verze IAS/IFRS, pokud jim zjednodušené řešení pro malé a střední podniky nevyhovuje. Jedinou výjimku představuje oblast finančních nástrojů. Zde standardy IFRS for SME povolují malým a střední podnikům využít v případě potřeby požadavky na oceňování a vykazování upravené standardem IFRS 9. [95]

4.3.3 Rozsah účetní závěrky

Komponenty účetní závěrky sestavené dle US GAAP jsou obdobné jako dle IFRS for SME. Společnosti tedy musí sestavit výkaz o finanční pozici (rozvahu), výkaz zisku a ztráty, přílohu, výkaz o peněžních tocích (cash flow) a výkaz o změnách vlastního kapitálu. [83]

Výkaz o finanční situaci/pozici

Výkaz o finanční situace (někdy také rozvaha) dle US GAAP zobrazuje 3 hlavní součásti podnikových financí – aktiva, vlastní kapitál a závazky. Stejně jako v IFRS for SME není ani v rámci US GAAP stanoven naprosto přesný formát rozvahy, avšak normy US GAAP vyžadují, aby byl tento výkaz sestaven v sestupném pořadí dle kritéria likvidity, začíná tedy nejlikvidnějšími položkami. Obecně se i v rámci US GAAP rovnají celková aktiva s celkovými závazky a vlastním kapitálem. Existují 2 rozdílné formáty rozvahy. První je forma vertikální, v níž jsou jednotlivé položky vykazované odshora dolů. Druhým formátem je T-forma, která prezentuje aktiva na levé straně a vlastní kapitál se závazky na straně pravé. Stejně jako u IFRS for SME je i v rámci tohoto systému požadováno členění majetku na krátkodobý a dlouhodobý. Oběžná aktiva se tedy vykazují odděleně od dlouhodobých, stejně jako se krátkodobé

závazky vykazují zvlášť, mimo dlouhodobé. Kritériem pro zařazení aktiva mezi oběžné je očekávání, že bude realizováno během 1 roku nebo běžného provozního cyklu (dle toho, co je delší). Pro zařazení závazku mezi krátkodobé platí to samé, tedy předpoklad likvidace během 1 roku nebo běžného provozního cyklu. Touto problematikou se zabývá téma Kodifikace č. 210. [12]; [23]; [50]

Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (někdy také výsledovka) sestavený ve shodě s US GAAP kumuluje výsledky ekonomických aktivit podniku za dané období a zobrazuje položky výnosů, nákladů, zisků a ztrát společnosti. Ani pro tento výkaz nestanovují US GAAP povinnou strukturu, avšak z důvodu srovnatelnosti je vyžadováno, aby společnost udržovala mezi jednotlivými účetními obdobími již zvolenou strukturu. Dále systém požaduje využití jednoho ze dvou akceptovaných formátů prezentace výsledovky – jednostupňovou (jednoduchou) nebo vícešupňovou (složenou) formu. Jednostupňový výkaz shrnuje výnosy a zisky, stejně jako výdaje a ztráty, do jedné položky. Z těchto položek je poté vyčíslen čistý zisk. Sestavení tohoto formátu je sice jednoduché pro účetní jako tvůrce výkazu, na druhou stranu však zase neposkytuje mnoho informací uživatelům účetní závěrky. Vícestupňový formát výkazu již umožňuje odlišit provozní a neprovozní výsledky, a tedy požaduje daleko podrobnější členění nákladů, výnosů atd. Pro společnost to znamená vynaložení daleko většího úsilí na přípravu a sestavení výkazu, avšak výhodou je, že bude výkaz přehlednější a usnadní se interpretace vykázaných položek. Uživatelé díky tomu tedy získají daleko širší sestavu informací. Provozní náklady ve výkazu zisku a ztráty mohou být dle US GAAP členěny pouze v účelové struktuře. Není tedy možné využít členění dle druhů. Dalším rozdílem oproti předchozím účetním systémům je vykazování mimořádných položek, které US GAAP umožňuje. Aby byla položka klasifikována jako mimořádná, musí být zároveň vzácná (je abnormální nebo se netýká typických činností podniku) a zároveň ojedinělá (dlouhodobě se neočekává její opakování). Další základní ustanovení týkající se výkazu zisku a ztráty obsahuje téma Kodifikace č. 225. [12]; [32]; [50]; [83]; [104]

Poznámky k účetní závěrce

Tento výkaz bývá někdy označován také jako komentář nebo příloha v účetní závěrce a obsahuje shrnutí významných účetních postupů a další doplňující informace k účetní závěrce. Poznámky pomáhají uživatelům porozumět všem informacím obsaženým

v účetní závěrce a činí čísla v ní obsažená více jasnými. Postup tvorby přílohy k účetní závěrce je velmi podobný jako u předchozích systémů. [31]; [83]

Výkaz o změnách vlastního kapitálu a výkaz o peněžních tocích

Stejně jako v předchozích systémech i v US GAAP podává výkaz o změnách vlastního kapitálu informace o změnách vlastního kapitálu, dále také o změnách v rezervách a nerozděleném zisku, a popř. výkaz zůstatků. V rámci US GAAP bývá tento výkaz někdy nazýván také výkazem nerozděleného zisku. Pro každou položku vlastního kapitálu musí účetní jednotka vypracovat podrobnou analýzu, která může být prezentována buď přímo v tomto výkazu, nebo v příloze k účetní závěrce. [50]; [79]; [83]

Výkaz o peněžních tocích sestavený dle US GAAP zahrnuje obdobné informace, jako výkaz sestavený dle předchozích systémů, které jsou také rozděleny na provozní, finanční a investiční činnosti. I US GAAP povolují využití buď přímé, nebo nepřímé metody prezentace provozní části výkazu, a stejně jako IFRS for SME i tento standard preferuje využití přímé metody. Rozdíl těchto dvou systémů je v tom, že americké standardy poskytují specifitější pokyny udávající, které kategorie musí jednotlivé části výkazu cash-flow obsahovat. [40]; [50]; [83]

4.3.4 Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví

Principy vykazování změn účetních pravidel a odhadů a oprav chyb v účetnictví jsou v US GAAP obdobné jako IFRS for SME. To znamená, že změny účetních odhadů jsou vykazovány prospektivně a ostatní jmenované skutečnosti retrospektivně. [41]; [83]

4.3.5 Základní principy v oblasti zásob

US GAAP definují zásoby podobně jako IFRS for SME. Zásoby jsou aktiva, která jsou držena k prodeji v rámci běžné obchodní činnosti, aktiva, která jsou používána při výrobě určené k prodeji, nebo materiály určené k použití při výrobě nebo poskytování služeb. Co se týče vykazování náhradních dílů, US GAAP v tomto směru nestanovují žádné specifické pokyny. Některé společnosti tedy zaznamenávají významné náhradní díly jako zásoby, některé společnosti je vedou jako položky pozemků, budov a zařízení, popř. i jiných druhů aktiv. Zásoby se oceňují nižší s pořizovací a prodejní ceny. Rozdíl oproti IFRS for SME představuje porovnání pořizovací ceny s prodejní cenou, nikoli v prodejní cenou sníženou o náklady na dokončení a prodej. Oceňování vyskladnění zásob je dle standardů US GAAP zčásti

shodné s úpravou dle IFRS for SME. Rozdíl představuje možnost použití metody LIFO. Metody LIFO a FIFO jsou dvě nejčastěji využívané metody v USA a společnosti mají možnost rozhodnout se, který systém oceňování zásob je pro ně výhodnější. Přestože tedy standardy US GAAP nepreferují jednu metodu před druhou, mimo USA je upřednostňována metoda FIFO (výše bylo uvedeno, že dle ČÚP i IFRS for SME je dokonce zakázána), s čímž je spojen silný vnější tlak na harmonizaci úpravy této oblasti se standardy IAS/IFRS. Pokud dojde ke znehodnocení zásob, účetní jednotka vykáže ztrátu ze snížení hodnoty zásob. Tato ztráta je však trvalá a nemůže být za určitých okolností zrušena, jako tomu bylo v ostatních systémech porovnávaných v této práci. [53]; [71]; [83]; [95]

4.3.6 Pozemky, budovy a zařízení

Definice pozemků, budov a zařízení dle US GAAP je naprosto shodná s definicí dle IFRS for SME. Co se týče úpravy vykazování náhradních dílů, neobsahují tyto standardy žádnou specifickou úpravu této oblasti, jak již bylo uvedeno v kapitole zabývající se úpravou oblasti zásob. Některé společnosti tedy evidují náhradní díly jako položky pozemků, budov a zařízení, jiné je řadí mezi zásoby, popř. i jiná aktiva. Při prvotním vykazování se všechny položky pozemků, budov a zařízení oceňují stejně jako v IFRS for SME, tedy pořizovací cenou. Při následném oceňování je však v metodice US GAAP rozdíl, jelikož není povolen model přecenění, s výjimkou snížení hodnoty. V oblasti odpisování také nejsou standardy US GAAP naprosto shodné s IFRS for SME. Odpisy se týkají pouze položek budov a zařízení, pozemky odpisování nepodléhají. Pokud nemají aktiva významné komponenty, odpisují se běžně po dobu jejich životnosti jako jeden celek, stejně jako v předchozím účetním systému. Rozdíl nastává v případě, kdy aktiva významné komponenty mají. US totiž obecně nevyžadují odpisování formou komponentního přístupu, tak jako je tomu v IFRS for SME, pouze tento způsob odpisování povolují. Společnost si tedy sama může zvolit, zda tuto možnost využije a pokud ano, může se provedení komponentního účtování lišit úpravy v ostatních účetních systémech. Mezi nejčastěji využívané metody odpisování patří metody založené na čase (přímá metoda, metoda klesajícího zůstatku, někdy nazývaná metoda zmenšujícího se základu – DDB a metoda součtu počtu let, někdy nazývaná metoda klesající sazby – SYD) a metody založené na využití nebo aktivitě. Na rozdíl od IFRS for SME není v amerických účetních standardech stanoven požadavek na každoroční přezkoumání zbytkových hodnot a doby použitelnosti aktiv,

i přesto však společnosti tento krok většinou vykonávají. Pokud je zjištěno snížení hodnoty aktiva, účetní jednotka vykáže ztrátu ze snížení hodnoty, jejíž zrušení však již povoleno není (na rozdíl od úpravy dle ČÚP a IFRS for SME). [29]; [63]; [95]

4.3.7 Nehmotná aktiva a goodwill

Definice nehmotných aktiv je dle US GAAP shodná s definicí dle IFRS for SME. Při prvotním vykázání se nehmotná aktiva pořízená mimo podnikovou kombinaci oceňují stejně jako v IFRS for SME, tedy pořizovací cenou. Shodně s IFRS for SME nesmí být dle US GAAP vykázán jako součást nehmotných aktiv takový majetek, který byl pořízen vlastní činností nebo který byl interně vyvinut (např. interní náklady na výzkum a vývoj). V souvislosti s interně vytvořenými nehmotnými aktivy mohou být vykázány pouze výdaje spojené s jejich pořízením, a to prostřednictvím vykázání nákladů v období jejich vzniku. Standardy US GAAP nepovolují žádnou možnost přecenění nehmotného majetku, s výjimkou vykázání snížení jeho hodnoty. Pořizovací cenu je možné po prvotním ocenění pouze snížit o výši dosavadních opravek a opravných položek. Je požadováno, aby byla všechna nehmotná aktiva s konečnou dobou životnosti po tuto dobu životnosti odpisována. Nehmotná aktiva, u nichž nemůže být určena nebo odhadnuta doba životnosti, jsou považována za aktiva s neurčitou dobou životnosti a odpisována vůbec nebudou, což představuje rozdíl oproti řešení dle IFRS for SME. Dle US GAAP musí být nehmotná aktiva také testována na snížení hodnoty. U odpisovaného majetku s konečnou dobou životnosti se toto testování provádí pomocí dvoufázového procesu, u neodpisovaného majetku s neurčitou dobou použitelnosti by měl být majetek testován na snížení hodnoty alespoň jednou ročně (pokud neexistují důvody k častějšímu testování). Pokud je zjištěno snížení hodnoty aktiva, účetní jednotka vykáže ztrátu ze snížení hodnoty. Zrušení této ztráty je však na rozdíl od české úpravy a úpravy dle IFRS for SME zakázáno. [43]; [53]; [54]; [63]

Ve vykazování goodwillu dle US GAAP existuje několik rozdílů oproti řešení ostatních nehmotných aktiv v těchto standardech. Jeho definice je obdobná jako definice dle IFRS for SME. Jako goodwill může být vykázán pouze goodwill v podnikové kombinaci. Existuje zjednodušení pro soukromé společnosti (viz kapitola 4.3.2 Oblasti US GAAP specifické pro soukromé společnosti), které představuje možnost využití alternativy pro uznání určitého nehmotného majetku získaného v podnikových kombinacích. Díky tomu je možné zahrnout mnoho druhů nehmotných aktiv do goodwillu, což by jinak nebylo možné. Dle základních ustanovení standardů US GAAP goodwill

nepodléhá odpisování. Existuje zde však výjimka, která soukromým společností povoluje goodwill odpisovat, a to rovnoměrně po dobu 10 nebo méně let, pokud je kratší varianta výhodnější, jak již bylo také uvedeno v kapitole 4.3.2, obsahují alternativy pro soukromé společnosti. Využití této možnosti závisí pouze na rozhodnutí jednotlivých společností. Další alternativou, kterou mohou soukromé společnosti v oblasti goodwillu využít, je zrušení požadavku na testování snížení hodnoty alespoň jednou za rok. Místo této varianty mohou společnosti aplikovat jednorázový test na snížení hodnoty. Ostatní ustanovení pro položky goodwillu jsou již shodná s nařízeními pro nehmotná aktiva. [53]; [83]

4.3.8 Vykazování majetku z leasingového financování

Definice leasingu dle US GAAP je téměř obdobná s definicí dle IFRS for SME. Rozdíl představuje oblast působnosti, jelikož leasing se dle US GAAP může vztahovat pouze na pronájem nemovitostí, budov a zařízení, zatímco dle IFRS for SME se vztahuje na převážnou většinu aktiv, např. i včetně nehmotného majetku. Americké účetní standardy dělí leasing na leasing kapitálový (obdobu finančního leasingu) a operativní. Ačkoliv dochází k použití rozdílné terminologie oproti předchozím dvěma účetním systémům, úprava oblasti obou typů leasingu je převážně konzistentní s IFRS for SME. Kapitálový leasing tedy představuje situaci, kdy jsou všechny výhody i rizika spojená s vlastnictvím převedena na nájemce (US GAAP definují výjimečné případy, kdy nemusí dojít k převodu všech výhod a rizik, avšak i přesto může být leasing klasifikován jako kapitálový). Všechny ostatní situace by měly být dle US GAAP klasifikovány jako operativní leasing. Klasifikace závisí na tom, zda leasing splňuje kritéria stanovená standardy. [45]; [53]; [63]; [83]

Vykazování operací souvisejících s problematikou leasingu je dle US GAAP v podstatě shodné s úpravou dle IFRS for SME. Drobný rozdíl představuje stanovení podrobnějších účetních požadavků při vykazování kapitálového leasingu u pronajímatele v některých situacích. Obecně v rámci kapitálového leasingu vykazuje nájemce majetek jako své aktivum a také leasingový závazek. Ocenění je nastaveno ve výši minimálních leasingových plateb nebo reálné hodnoty daného majetku, pokud je tato hodnota nižší. Pronajímatel vykazuje pouze pohledávku plynoucí z uzavřené leasingové smlouvy. Při vykazování operativního leasingu vykazuje nájemce po dobu trvání leasingu náklady a pronajímatel výnosy plynoucí z uzavřené smlouvy. Pronajímatel dále eviduje a odpisuje příslušný majetek jako aktivum. [53]; [83]

4.3.9 Vykazování výnosů

US GAAP definují výnosy (revenues) jako příliv aktiv nebo jiné vylepšení hodnoty aktiv, vypořádání závazků nebo kombinaci těchto situací, které plynou z hlavní nebo primární činnosti účetní jednotky. Přestože je výrok jinak formulován, obsahově odpovídá definici dle IFRS for SME. Společnosti nejčastěji vykazují výnosy plynoucí v souvislosti s výrobou a prodejem zboží, poskytováním služeb a vykonáváním dalších činností spojených s činností účetní jednotky. Kromě výnosů definují standardy US GAAP také zisky (gains), které jsou charakterizovány jako zvýšení vlastního kapitálu plynoucí z vedlejší nebo náhodné činnosti účetní jednotky. US GAAP tedy stejně jako standardy IFRS for SME rozděluje výnosy na výnosy a zisky. Obecně jsou výnosy i zisky oceňovány reálnou hodnotou zpětné ziskatelné částky, což je také shodné s úpravou IFRS for SME. Standardy US GAAP však dále definují velké množství konkrétních situací, pro které jsou stanoveny specifické pokyny pro oceňování. Stejně tak obsahují i rozsáhlé pokyny týkající se rozpoznání výnosů, které jsou často specifické pouze pro dané odvětví, průmysl nebo např. typy smluv. Kromě toho americké účetní standardy také často obsahují další výjimky pro jednotlivé typy transakcí, díky nimž je oblast rozpoznávání výnosů ještě více komplikovaná. [47]; [63]; [83]

4.3.10 Vykazování skupiny výpůjčních nákladů

Oblast výpůjčních nákladů je dle standardů US GAAP užší než dle IFRS for SME, jelikož je obecně omezena pouze na úrokové náklady zahrnující především úroky z úvěrů a úroky spojené s kapitálovým leasingem. Výpůjční náklady dle US GAAP tedy nezahrnují např. kurzové rozdíly. Úrokové náklady, které přímo souvisejí s pořízením, výrobou nebo výstavbou vybraného aktiva, jsou součástí nákladů na pořízení tohoto aktiva. Všechny ostatní úrokové náklady se vykazují přímo do nákladů, jako tomu je v úpravě dle IFRS for SME. [54]; [63]; [83]

4.3.11 Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva

Na rozdíl od IFRS for SME neexistuje v rámci US GAAP jeden určitý standard, který by souhrnně upravoval oblast rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv. Místo toho je tato problematika řešena v několika různých standardech, které se zabývají přímo konkrétními typy těchto ukazatelů. Obecně jsou však pokyny pro vykazování této oblasti obdobné se standardy IFRS for SME. Dle amerických účetních standardů jsou v oblasti rezerv také rozlišovány 3 skupiny, které však nesou

rozdílná označení. Jedná se o podmíněné ztráty uznané jako závazek (rezervy), podmíněné ztráty neuznané jako závazek (podmíněné závazky) a podmíněné zisky (podmíněná aktiva). Definice těchto skupin jsou obdobné definicím dle IFRS for SME, jediný rozdíl představuje rozdílné pojetí pojmu pravděpodobnost, která je dle US GAAP definována „přísněji“. Podle US GAAP je pravděpodobné definováno jako situace, kdy by budoucí událost měla pravděpodobně nastat (zatímco v IFRS se uvádí jen, že je více pravděpodobné, že událost nastane, než že nenastane). Oceňování jednotlivých skupin rezerv také odpovídá pravidlům stanoveným v IFRS for SME a rezervy jsou oceňovány hodnotou rozumného odhadu. V některých tématech kodifikace však existují závazky, které by byly dle IFRS for SME považovány za rezervy a dle US GAAP jsou oceňovány reálnou hodnotou. IFRS for SME však ocenění této skupiny majetku reálnou hodnotou nepovoluje. [42]; [54]; [63]; [83]

5 Komparace vybraných oblastí účetních systémů pro malé a střední podniky

Tato kapitola obsahuje komparaci probraných oblastí účetních systémů určených malých a středním podnikům. V tabulce č. 5 jsou zmapovány nejdůležitější shody a rozdíly mezi jednotlivými účetními systémy. Tabulka je rozdělena do sloupců na české účetní předpisy (ČÚP), standardy IFRS for SME a US GAAP, a je také řazena tematicky do oddělených částí. Jednotlivými tématy jsou základní charakteristiky a koncepční rámec, obecně platné principy, rozsah účetní závěrky, změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví, základní principy v oblasti zásob, pozemky, budovy a zařízení, nehmotná aktiva a goodwill, vykazování majetku z leasingového financování, vykazování výnosů, vykazování skupiny výpůjčních nákladů a rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.

Tabulka 5: Komparace vybraných oblastí účetních systémů pro malé a střední podniky

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Základní charakteristiky a koncepční rámec			
Struktura předpisů	Zákon o účetnictví obsahuje 9 tematicky rozdělených částí (členěny na §). Vyhláška 500/2002 Sb. je rozdělena na 6 částí (členěna do hlav a §). ČÚS členěny dle cílových uživatelů.	35 tematicky rozdělených sekcí.	Základem je koncepční rámec dělený na 8 prohlášení o koncepci (SFAC), samotná Kodifikace účetních standardů je dělena do 9 tematických okruhů.
Forma účetního systému	Založeno na účetních zásadách tvořících teoretický základ účetního systému.	Založeno na zásadách.	Založeno na pravidlech, díky čemuž je systém velmi obsáhlý.
Možné problémy plynoucí z formy účetního systému	Někdy nejasné nebo nejednoznačné formulace.	Problémy s interpretací jednotlivých nařízení z důvodu přílišného zjednodušení.	Problémy s orientací ve velkém množství pravidel.
Volnost v možnosti přizpůsobení vedení účetnictví dle požadavků společnosti	Nízká	Značná, avšak je nutné dodržovat všechna stanovená pravidla.	Obdobné jako v IFRS for SME.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Definice MSP	Viz definice EU – nesmí přesáhnout horní meze u kritérií týkajících se počtu zaměstnanců, ročního obratu a bilanční sumy.	Nemají veřejnou odpovědnost a nedrží aktiva většího množství subjektů ve funkci zmocněnce.	Neexistuje zde pojem MSP, z pohledu tohoto systému se jedná o veřejně neobchodované společnosti.
Možnosti/rozsah uplatnění	Účetní legislativou ČR se musí řídit všechny společnosti, některé MSP mají možnost vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.	Pouze subjekty, které splňují definici MPS, uvedenou přímo v tomto standardu.	Především veřejné, ale i soukromé společnosti, dále také některé vládní jednotky.
Obecně platné principy			
Kvalitativní vlastnosti informací	Správnost, průkaznost, srozumitelnost, úplnost, přehlednost, způsob zaručující trvalost záznamů, srovnatelnost, spolehlivost.	Téměř shodné s ČÚP.	Částečně shodné, navíc je stanoven požadavek na užitečnost pro rozhodování, relevantnost a včasnost.
Oceňování	Historická cena (pořizovací cena nebo vlastní náklady), reprodukční cena, jmenovitá hodnota, reálná hodnota, ekvivalence, ocenění 1 Kč. Není povoleno ocenění současnou hodnotou.	Historická cena a reálná hodnota. Při následném oceňování také zůstatková a reprodukční cena. U vybraných položek současná hodnota.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Kompenzace	Zakázána až na výjimky určené vyhláškou 500/2002 Sb.	Pokud není stanoveno jinak, platí zákaz kompenzace aktiv a závazků nebo výnosů a nákladů.	Obdobné jako v IFRS for SME, kompenzace povolena jen při splnění stanovených podmínek.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Definice základní prvků (aktiva, závazky, základní kapitál, náklady a výnosy)	ČÚP neobsahují základní definice prvků, Vyhláška 500/2002 Sb. stanovuje pouze jejich obsahovou náplň.	Prvky jsou ve standardu přesně definovány.	Obsahuje definici více základních prvků než IFRS for SME (navíc zisky, ztráty, úplný výsledek hospodaření, investice vlastníků a podíl na zisku vlastníků).
Rozsah účetní závěrky			
Cíl účetní závěrky	Poskytnutí informací o finanční situaci, výkonnosti a peněžních tocích širokému okruhu uživatelů.	Obdobný jako v ČÚP.	Cílem je také poskytnutí informací vybraným uživatelům, důraz je však kladen primárně na informace týkající se peněžních toků.
Součásti účetní závěrky	Rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, pro vybrané společnosti také přehled o peněžních tocích a přehled o změnách vlastního kapitálu.	Výkaz o finanční situaci, výkaz o úplném výsledku (nebo výsledovka a samostatný výkaz o úplném výsledku), výkaz o změnách vlastního kapitálu, výkaz o peněžních tocích a příloha.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Předepsaný formát účetních výkazů	Stanoven přesný formát i struktura položek (výjimkou je přehled o změnách vlastního kapitálu, který nemá přesnou strukturu stanoven).	Není stanoven přesný formát účetních výkazů, stanoveny jsou pouze položky, které musí být minimálně uvedeny.	Není stanoven přesný formát výkazů, u některých výkazů pouze stanoveny specifické požadavky (např. na řazení položek).
Dělení položek na krátkodobé a dlouhodobé v rozvaze/výkazu o finanční situaci	Dělení je prováděno dle zůstatkové doby splatnosti, kritériem je doba 1 roku.	Děleny dle kritéria realizace v běžném provozním cyklu, dále dle kritéria 1 roku a dle určení položek k obchodování.	Kritériem pro dělení je realizace/likvidace položky během 1 roku nebo běžného provozního cyklu (dle toho, co je delší).

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Členění nákladů ve výkazu zisku a ztráty/výkazu o úplném výsledku a výsledovce	Náklady členěny dle druhu nebo účelu.	Obdobné jako v ČÚP.	Povolenou pouze účelové členění.
Vykazování mimořádných položek	Nevykazují se samostatně, avšak jsou součástí provozních nebo ostatních finančních položek.	Není povoleno.	Je povoleno. Položka musí splňovat 2 kritéria – vzácnost a ojedinělost.
Změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví			
Vykazování změn účetních pravidel	Retrospektivně (úprava předchozích období tak, jako by byla metoda uplatňována již dříve).	Obdobné jako v ČÚP (úprava až do období, do kterého je to proveditelné).	Obdobné jako v IFRS for SME.
Vykazování změn odhadů	Prospektivně.	Obdobné jako v ČÚP.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Vykazování oprav chyb	Oprava prováděnou v běžném období s využitím speciálního účtu ve vlastním kapitálu.	Prováděno retrospektivně.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Základní principy v oblasti zásob			
Definice	ČÚP neobsahují základní definice pojmu zásoby, ale určují jejich základní součásti, kterými jsou materiál, nedokončená výroba, polotovary, výrobky, zvířata, zboží a poskytnuté zálohy na zásoby.	Aktiva držená za účelem prodeje, aktiva ve výrobním procesu určená k prodeji, suroviny a materiál spotřebovávané při výrobě výrobků nebo poskytování služeb.	Shodné s definicí dle IFRS for SME.
Náhradní díly	Ve naprosté většině případů klasifikovány jako položka zásob.	Jako zásoby jsou klasifikovány pouze drobné náhradní díly. Hlavní náhradní díly a pomocná zařízení jsou řazeny mezi pozemky, budovy a zařízení a odpisují se.	Standardy US GAAP neobsahují žádnou specifickou úpravu vykazování náhradních dílů (některé společnosti je evidují jako zásoby, jiné je řadí mezi pozemky, budovy a zařízení, popř. i jiná aktiva)

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Oceňování	Zásoby vytvořené vlastní činností jsou oceňovány vlastními náklady, všechny ostatní zásoby pořizovacími cenami.	Oceňovací základnou je nižší z pořizovací ceny nebo prodejní ceny snížené o náklady na dokončení a prodej.	Oceňovací základnou je nižší z pořizovací ceny a prodejní ceny.
Oceňování při vyskladnění	Je možné oceňovat pořizovacími cenami (metoda FIFO), průměrnými cenami (metoda váženého aritmetického průměru) a pevnými skladovacími cenami.	Standard povoluje metody FIFO a váženou průměrnou pořizovací cenu. Zakazuje metodu LIFO.	Standards povolují metody FIFO a LIFO.
Snížení hodnoty zásob	Při snížení hodnoty vytvořena opravná položka (v opačném případě může být zrušena). Při zvýšení hodnoty se opravná položka zásadně netvoří.	Při snížení hodnoty vykázána ztráta ze snížení hodnoty (v opačném případě může být zrušena).	Při znehodnocení hodnoty zásob vykázána ztráta, která je však trvalého charakteru (nemůže být za žádných okolností zrušena).
Pozemky, budovy a zařízení			
Definice	Jedná se o hmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok a hodnotou přesahující stanovený limit (zpravidla shodný s limitem dle ZDP, tedy 40.000 Kč).	Definice zčásti shodná s definicí dle ČÚP. Jedná se o hmotný majetek s dobou používání delší než jedno účetní období, který je držen za účelem využití ve výrobě nebo při poskytování zboží či služeb, popř. může sloužit také k pronájmu nebo administrativním účelům.	Naprosto shodné s definicí dle IFRS for SME.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Náhradní díly	Dle ČÚP vykazovány výhradně jako položky zásob.	Dle IFRS for SME jsou významné náhradní díly a pomocná zařízení řazeny mezi pozemky, budovy a zařízení, pokud je doba používání delší než jedno účetní období nebo mohou být použity pouze v souvislosti s další položkou této skupiny aktiv.	Standardy US GAAP neobsahují žádnou specifickou úpravu vykazování náhradních dílů (některé společnosti je evidují jako zásoby, jiné je řadí mezi pozemky, budovy a zařízení, popř. i jiná aktiva)
Prvotní ocenění	ČÚP povolují ocenění pořizovací cenou, v určitých případech reprodukční pořizovací cenou nebo vlastními náklady.	Vždy ocenění pořizovací cenou.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Ocenění po prvotním vykázání	Model ocenění pořizovacími náklady (pořizovací cena může být zvýšena o hodnotu technického zhodnocení a snížena o aktuální výši opravných položek). Model přecenění na reálnou hodnotu není dle ČÚP povolen.	Ocenění pořizovacími náklady, tedy pořizovací cenou sníženou o oprávký a kumulované ztráty ze snížení hodnoty. Dále je možné využít model přecenění.	Podobné jako v IFRS for SME, avšak není povolen model přecenění.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Odpisování	Záleží na rozhodnutí společnosti, upraveno ve vnitropodnikových směrnících a odpisovém plánu. Nejčastěji používána metoda časových (lineární, degresivní, progresivní, nepravidelné) nebo výkonových odpisů. Může být využito i komponentní odpisování.	Aktiva s významnými komponenty odpisovány odděleně po jednotlivých komponentách, popř. mohou být odpisovány formou zvýšené účetní hodnoty aktiva. Ostatní aktiva odpisována jako celek. IFRS for SME povoluje lineární metodu odpisování, metodu výkonových odpisů a metodu zmenšujícího se základu (DDB).	Podobné jako v IFRS for SME. Rozdíl v úpravě komponentního účtování, které je dle US GAAP povoleno, nikoliv však vyžadováno. Využívány jsou metody založené na čase (přímá metody, DDB a SYD) a metody založené na využití nebo aktivitě.
Snížení hodnoty	Při snížení hodnoty vytvořena opravná položka (v opačném případě může být zrušena). Při zvýšení hodnoty se opravná položka zásadně netvoří.	Při snížení hodnoty vykázána ztráta ze snížení hodnoty (v opačném případě může být zrušena).	Při snížení hodnoty aktiv vykázána ztráta. US GAAP nepovolují následné zrušení této ztráty.
Nehmotná aktiva a goodwill			
Definice nehmotných aktiv	Jedná se o nehmotný majetek s dobou použitelnosti delší než 1 rok a hodnotou přesahující stanovený limit (zpravidla shodný s limitem dle ZDP, tedy 60.000 Kč). Nehmotná aktiva pořízená vlastní činností jsou vykazována jako DNM.	Velmi rozdílná oproti ČÚP. Jedná se o nepeněžní aktivum, které nemá fyzickou podstatu a je možné ho identifikovat. Nehmotná aktiva pořízená vlastní činností nesmí být dle IFRS for SME vykázána v této skupině aktiv, ale pouze formou nákladů.	Definice a vykazování nehmotných aktiv pořízených vlastní činností je obdobné jako v IFRS for SME.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Definice goodwillu	Shodná s definicí nehmotných aktiv (výjimkou je goodwill vytvořený vlastní činností, který ČÚP vůbec neznají, a tedy nemůže být ani vykázán).	Jedná se o ekonomické prospěchy z aktiv, které nelze identifikovat samostatně ani vykázat odděleně. Goodwill pořízený vlastní činností nesmí být dle IFRS for SME vykázána jako aktivum, ale pouze jako náklad.	Obdobné jako v IFRS for SME. Díky alternativě US GAAP pro soukromé společnosti mají tyto možnost (ne však povinnost) zahrnout do položky goodwillu více druhů nehmotných aktiv, než je tomu v základní úpravě.
Prvotní ocenění	ČÚP povolují ocenění pořizovací cenou, popř. reprodukční pořizovací cenou nebo vlastními náklady.	Pořizovací cenou.	Obdobné jako v IFRS for SME.
Ocenění po prvotním vykázání	Model ocenění pořizovacími náklady (pořizovací cena může být zvýšena o hodnotu technického zhodnocení a snížena o aktuální výši opravných položek). Model přecenění na reálnou hodnotu není dle ČÚP povolen.	Pořizovací cenou snižovou o sumu ztrát ze snížení hodnoty a výši dosavadní amortizace.	Obdobné jako v IFRS for SME. Přecenění je v této skupině majetku bez výjimky zakázáno.
Odpisování	Upraveno vnitropodnikovými směrnicemi, jeho doba má odpovídat době využitelnosti aktiva.	Všechny nehmotná aktiva včetně goodwillu podléhají odpisování. Volba modelu závisí na rozhodnutí společnosti, pokud to není možné, je stanoveno použití lineární metody odpisování.	Nehmotná aktiva s konečnou dobou životnosti podléhají odpisování. Majetek s neurčitou dobou životnosti odpisování nepodléhá. Dle alternativy US GAAP pro malé a střední podniky je možné (na však povinné) odpisovat goodwill, což v základní úpravě povoleno není.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Snížení hodnoty	Při snížení hodnoty dochází k tvorbě opravné položky (pokud důvod tvorby pomine, může být opravná položka zrušena). Při zvýšení hodnoty se opravná položka zásadně netvoří.	Účetní jednotka může dle IFRS for SME u nehmotného majetku vykázat v případě potřeby ztrátu ze snížení hodnoty. Tato ztráta může být v případě potřeby v následujících obdobích snížena nebo zrušena (s výjimkou goodwillu, u něhož standard zrušení ztráty ze snížení hodnoty zakazuje).	Částečně shodné s IFRS for SME, avšak je zakázáno následné zrušení ztráty ze snížení hodnoty.
Vykazování majetku z leasingového financování			
Definice	Není přímo uvedena v ČÚP. Obecně se jedná o smlouvu, podle které pronajímatel za úplaty poskytne nájemci vybraný předmět do užívání. Dělen na finanční (po skončení se předpokládá změna vlastnictví) a operativní (po skončení se nepředpokládá změna vlastnictví).	Smlouva o přenechání práva na užívání určeného majetku nájemcem, který za toto právo poskytuje platbu nebo sérii plateb. Dělen na finanční (rizika i odměny se převádějí) a provozní leasing (rizika ani odměny se nepřevádí), avšak dle jiných kritérií než dle ČÚP. Klasifikace závisí na podstatě transakce.	Definice téměř shodná s IFRS for SME. Rozdíl v působnosti, která se vztahuje pouze na nemovitosti, budovy a zařízení. Dělen na kapitálový (rizika i odměny se převádějí) a provozní leasing (rizika ani odměny se nepřevádí). Klasifikace závisí na splnění kritérií stanovených v US GAAP.
Finanční/kapitálový leasing u nájemce	Nájemce vykazuje závazek, který je postupně snižován splátkami. Splátky musí být časově rozlišeny. Majetek vede pouze v podrozvahové evidenci.	Majetek vykázán jako aktivum a současně vykázán závazek k pronajímateli, a to ve výši nižší ze současné hodnoty leasingových plateb a reálné hodnoty aktiva.	Obdobné jako vykazování dle IFRS for SME.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Finanční/kapitálový leasing u pronajímatele	Majetek vykázován v aktivech pronajímatele. Tato aktiva musí být po dobu životnosti odpisována. Dále vykázovány příjmy, které musí být časově rozlišeny a účtovány do výnosů.	Pronajímatel vykazuje pohledávku za nájemcem v hodnotě čisté finanční investice do leasingu.	Obdobné jako vykázování dle IFRS for SME. V některých situacích stanoveny podrobnější účetní požadavky.
Operativní leasing u nájemce	Nájemce vykazuje závazek, který je postupně snižován splátkami. Majetek vede pouze v podrozvahové evidenci.	Vykazuje pouze splátky odváděné pronajímateli, které se promítnou do nákladů.	Obdobné jako vykázování dle IFRS for SME.
Operativní leasing u pronajímatele	Majetek vykázován v aktivech pronajímatele. Tato aktiva musí být po dobu životnosti odpisována. Dále vykázovány příjmy, které jsou účtovány formou výnosů.	Majetek představuje aktivum, u kterého pronajímatel zajišťuje i odpisování.	Obdobné jako vykázování dle IFRS for SME.
Vykazování výnosů			
Definice	ČÚP neobsahují žádnou definici výnosů.	Výnos dle IFRS představuje zvýšení ekonomického prospěchu, a to buď snížením hodnoty závazků nebo zvýšením hodnoty aktiv, avšak nikoliv formou vkladu vlastníků. Dělí se na běžné výnosy (revenues) a zisky (gains).	Definice dle US GAAP shodná s definicí dle IFRS for SME. Obdobné je i dělení výnosů.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Oceňování výnosů	Otázka oceňování výnosů není v ČÚP řešena.	Reálnou hodnotou přijaté nebo získatelné protihodnoty se zřetelem na množstevní rabata, obchodní slevy apod.	Oceňovací základny jsou obdobné jako ve standardech IFRS for SME. Dále jsou však definovány specifické pokyny pro oceňování ve vybraných situacích.
Rozpoznání, uznávání výnosů	V ČÚP neexistuje úprava oblastí rozpoznávání nebo uznávání výnosů.	Jsou stanovena kritéria pro rozpoznání výnosů, která vždy obsahují požadavek na pravděpodobnost plynutí užiteků účetní jednotky a na ocenitelnost nákladů či výnosů vzniklých v souvislosti s transakcí.	Oblast rozpoznávání výnosů je dle US GAAP velmi podrobná a složitá. Pokyny pro rozpoznávání výnosů jsou specifické pro různá odvětví, druhy průmyslu, typy smluv apod. Dále existují i výjimky pro některé typy transakcí.
Vykazování skupiny výpůjčních nákladů			
Definice	Jedná se o nákladové úroky, především tedy úroky z úvěrů.	Náklady vzniklé v souvislosti s půjčováním fondů (úrokové náklady, kurzové rozdíly, částky související s finančním leasingem).	Výpůjční náklady dle US GAAP zahrnují pouze úrokové náklady (úroky z úvěrů a úroky spojené s kapitálovým leasingem).
Možnosti vykazování	Mohou být aktivovány jako součást pořizovací ceny dlouhodobého hmotného nebo nehmotného majetku, nebo mohou být vykázány jako náklad v období, v němž byly vynaloženy.	IFRS for SME stanovuje vykázat tuto položku jako náklad v období, ve kterém byla vynaložena.	Úrokové náklady související s pořízením, výrobou nebo výstavbou se dle US GAAP vykazují jako součást nákladů na pořízení daného aktiva. Ostatní úrokové náklady se vykazují přímo do nákladů.

Účetní systém	ČÚP	IFRS for SME	US GAAP
Rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva			
Definice	Rezervy tvořeny za účelem pokrytí nákladů nebo závazků, jejichž existence je jistá nebo pravděpodobná, avšak nelze je spolehlivě ocenit nebo není jistý okamžik jejich vzniku. Podmíněné závazky ani podmíněná aktiva nejsou v ČÚP definovány.	Rezervy představují závazek, jehož částka nebo doba splatnosti nejsou jisté. Podmíněné závazky (aktiva) jsou závazky (aktiva), která nesplňují podmínky pro vykázání rezervy. O těchto položkách tedy není účtováno, ale jsou zveřejňovány pouze v příloze v účetní závěrce.	Dělení a charakteristika jednotlivých skupin obdobné jako v IFRS for SME. Rozdíl v použitém označení daných skupin – podmíněné ztráty uznané jako závazek, podmíněné ztráty neuznané jako závazek a podmíněné zisky.
Možnosti vykazování	Nejsou stanovena žádná konkrétní kritéria upravující vykazování rezerv.	Standardy IFRS for SME kritéria, při jejichž splnění může společnost vykázat rezervu.	Obdobné jako v IFRS, avšak řešeno několika různými standardy.
Oceňování	Ve výši nejlepšího odhadu nákladů, které pravděpodobně nastanou. Tuto hodnotu je třeba pravidelně ověřovat a upravovat dle potřeby.	Obdobné jako dle ČÚP. Na rozdíl od české úpravy není zakázáno ocenění současnou hodnotou.	Principy oceňování shodné s IFRS for SME.

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Všechny oblasti, které byly v rámci komparační tabulky srovnávány, byly detailněji charakterizovány v jednotlivých kapitolách v rámci popisu všech vybraných účetních systémů. Z tohoto důvodu budou v následujících odstavcích této kapitoly pouze vyzdvihnuty nejvýznamnější rozdíly z této komparace plynoucí.

Již v první srovnávané oblasti zaměřující se na základní charakteristiky a koncepční rámec byly definovány rozdíly. Základní rozdíl, který je potřeba v rámci této práce vyzdvihnout, představují **odlišné definice skupiny malých a středních podniků**. Zatímco české účetní předpisy přebírající definici stanovenou EU, IFRS for SME definují skupinu malých a středních podniků naprosto přesně. Standardy US GAAP potom pojem malé a střední podniky nedefinují a nevyužívají vůbec, avšak za velmi podobnou skupinu podniků lze považovat soukromé společnosti. Další **významný**

rozdíl představuje struktura každého z komparovaných účetních systémů. Zatímco česká účetní legislativa se skládá z několika prakticky samostatných předpisů, které jsou dále členěny, IFRS for SME i US GAAP jsou představovány sadou standardů. Standardy US GAAP jsou také daleko rozsáhlejší než IFRS for SME, což vede ke značné složitosti a nepřehlednosti celého systému. Problémem systému IFRS for SME může být naopak přílišné zjednodušení. **Rozdíly byly nalezeny také při posuzování možností přizpůsobení vedení účetnictví dle požadavků vybrané společnosti,** které jsou u IFRS for SME i US GAAP značné, avšak stále za předpokladu, že jsou dodržována všechna stanovená pravidla. V České republice je volnost v možnosti přizpůsobení vedení účetnictví nízká.

V oblasti obecně platných principů bylo identifikováno méně rozdílů než v předchozí oblasti. **Shodnou úpravu je možné spatřovat u předpisů týkajících se kvalitativních vlastností účetních informací a také oblasti vzájemné kompenzace vybraných položek,** která je až na výjimky ve všech systémech zakázána. **Významných rozdíl však představuje stanovení odlišných oceňovacích základů** v českých účetních předpisech, které oproti standardům IFRS for SME i US GAAP povolují specifický majetek s neznámou pořizovací cenou ocenit hodnotou 1 Kč. Na druhou stranu však dle české legislativy není povoleno ocenění současnou hodnotou. Další rozdíl představují **definice základních prvků účetnictví.** V této oblasti je možné označit českou úpravu oblasti účetnictví za nedostatečnou, jelikož české účetní předpisy na rozdíl od zbývajících dvou účetních systémů neobsahují definice základních prvků.

Dalším sférou, která byla v rámci této práce komparována, byla oblast účetní závěrky. I zde bylo definováno několik rozdílných ustanovení. Prvně české účetní předpisy stanovují přesný **formát i strukturu položek účetních výkazů,** zatímco IFRS for SME ani US GAAP nikoliv. Součástí účetní závěrky jsou u obou mezinárodních soustav účetních systémů obdobné jako v ČR, avšak s tím rozdílem, že rozvaha bývá označována jako výkaz o finanční situaci a výkaz zisku a ztráty jako výkaz o úplném výsledku (popř. výsledovka). V rámci rozvahy/výkazu o finanční situaci byly při komparaci definovány **odlišné postupy při rozdělování položek na krátkodobé a dlouhodobé.** Dle české legislativy je toto dělení prováděno na základě zůstatkové doby splatnosti. V systému IFRS for SME jsou položky primárně děleny dle kritéria realizace položky v provozním cyklu a v US GAAP dle realizace během 1 roku nebo

běžného provozního cyklu. **Rozdíl představuje také členění nákladů** ve výkazu zisku a ztráty/výkazu o úplném výsledku, u něhož je v účetních systémech povoleno druhové i účelové členění, avšak s výjimkou standardů US GAAP, které povolují pouze účelové členění. Standardy US GAAP dále při splnění kritérií povolují vykazování mimořádných položek, což je však ve zbývajících účetních systémech zakázáno.

Úprava oblasti **změn účetních pravidel a odhadů, chyb a oprav v účetnictví je převážně shodná** ve všech komparovaných účetních systémech. Výjimku představuje vykazování oprav účetních chyb, které je v České republice prováděno pomocí zvláštního účtu vlastního kapitálu, zatímco v ostatních systémech je prováděno retrospektivně.

Nejednotnou úpravu v oblasti zásob je možné pozorovat již v chybějící definici tohoto pojmu, což již bylo uvedeno v jednom z předchozích odstavců. Další diferenci představuje **rozdílná úprava pojetí položek náhradních dílů**. Dle české legislativy jsou náhradní díly v naprosté většině případů klasifikovány jako položka zásob. Dle IFRS for SME jsou drobné náhradní díly také považovány za zásoby, hlavní náhradní díly a další pomocná zařízení jsou však klasifikovány do skupiny pozemků, budov a zařízení. US GAAP neobsahují žádná specifická ustanovení týkající se vykazování položek náhradních dílů. Další rozdíl v oblasti zásob představují povolené oceňovací základny v jednotlivých systémech. **Rozdílná je i úprava oceňování zásob při vyskladnění**, kde největší rozpor představuje povolení metody LIFO v systému US GAAP. V oblasti snížení hodnoty zásob je rozdílná úprava způsobena tím, že je ztráta ze snížení hodnoty (opravná položka) v systému US GAAP trvalého charakteru a nemůže být tedy na rozdíl od zbylých dvou systémů zrušena.

Úprava **položek pozemků, budov a zařízení** patří mezi oblasti, jejichž úprava se ve všech třech účetních systémech komparovaných v rámci této práce **shoduje nejvíce**. Největší diferenci představují **možnosti klasifikace náhradních dílů**, které byly popsána v předchozím odstavci, a dále zákaz možnosti využití modelu přecenění v české účetní legislativě a systému US GAAP. Stejně jako u položek zásob není ani u této skupiny majetku povoleno následné zrušení vytvořené ztráty ze snížení hodnoty.

Oblast **nehmotných aktiva a goodwillu se liší především základní definicí** této skupiny majetku. Za nehmotná aktiva je v České republice považován nehmotný majetek, který splňuje stanovená kritéria, a to vč. majetku pořízeného vlastní činností. V IFRS for SME a US GAAP jsou však tímto pojmem představována nepeněžní aktiva splňující definici, avšak s vyloučením aktiv pořízených vlastní činností (ta jsou vykazována pouze formou nákladů). IFRS for SME a US GAAP také na rozdíl od české legislativy uvádějí samostatnou definici goodwillu. **Další rozdíl představují povolené oceňovací základny při prvotním uznání.** Všechny komparované účetní systémy povolují ocenění pořizovací cenou, české účetní předpisy však navíc schvalují i ocenění reprodukční pořizovací cenou nebo vlastními náklady. Stejně jako u předchozích dvou skupiny majetku není ani v případě nehmotných aktiv a goodwillu povoleno zrušení vytvořené ztráty ze snížení hodnoty.

Leasingové financování je v pojetí dle českých účetních předpisů děleno na finanční a operativní dle toho, zda se předpokládá nebo nepředpokládá změna vlastnictví majetku po skončení leasingu. Dle IFRS for SME i US GAAP toto dělení provádějí na základě toho, zda se v průběhu leasingu převádějí nebo nepřevádějí rizika a odměny s ním spojené. US GAAP navíc místo pojmu finanční leasing používají pojem kapitálový leasing. **Rozdílná je i oblast vykazování leasingu.** Zatímco v České republice je majetek podléhající leasingu vždy vykazován v aktivech pronajímatele, který ho také odpisuje, ve zbylých dvou účetních systémech je tomu tak pouze v případě operativního leasingu. Při finančním leasingu eviduje majetek jako aktivum nájemce a pronajímatel vykazuje pouze pohledávku.

Oblast výnosů je v souvislosti s českou legislativou opět možné označit za nedostatečně upravenou, jelikož české účetní předpisy nestanovují definici, způsoby oceňování výnosů ani pravidla pro rozpoznání a uznávání této položky. Naproti tomu standardy IFRS for SME i US GAAP všechny tyto oblasti upravují, přičemž úprava dle US GAAP je v některých případech daleko podrobnější, avšak také složitější.

Další oblastí komparace představovaly výpůjční náklady. Dle české legislativy a US GAAP jsou výpůjční náklady definovány jako nákladové úroky, dle IFRS for SME se však jedná o náklady vzniklé v souvislosti s půjčováním fondů, tedy nejen úrokové náklady, ale i kurzové rozdíly apod. **Stejně jako definice nejsou ani možnosti**

vykazování této skupiny položek v jednotlivých účetních systémech stejné. České účetní předpisy povolují aktivaci výpůjčních nákladů jako součást pořizovací ceny nebo jejich vykázání formou nákladů. IFRS for SME povolují vykázání této položky pouze jako náklad v období vzniku. US GAAP povolují úrokové náklady související s pořízením, výrobou nebo výstavbou vykázat jako součást nákladů na pořízení, ostatní náklady se vykazují shodně s úpravou dle IFRS for SME.

Poslední srovnávané téma představovala skupiny rezerv, podmíněných závazků a podmíněných aktiv. **České účetní předpisy** definují pouze skupinu rezerv, **definici podmíněných aktiv ani podmíněných závazků však na rozdíl od IFRS for SME a US GAAP neobsahují.** US GAAP navíc používá rozdílné označení jednotlivých skupin rezerv než IFRS for SME. Další rozdíl představují možnosti oceňování rezerv, jelikož české účetní předpisy nepovolují ocenění současnou hodnotou.

Obecně lze říci, že je patrné postupné přibližování všech komparovaných systémů. I přes všechny snahy o mezinárodní harmonizaci účetnictví, jak na evropské, tak i celosvětové úrovni, však zatím stále mezi jednotlivými účetními systémy přetrvávají zřetelné rozdíly.

6 Přehled vybraných změn v českých účetních předpisech

V této kapitole bude provedena deskripce vybraných změn, které nastaly v účetních předpisech České republiky během posledních 10 let, tedy od roku 2009, a jejichž dopad mohl ovlivnit vedení účetnictví malých a středních podniků. Ačkoli by se mohlo zdát, že toto téma se zbývajícím obsahem diplomové práce zdánlivě nesouvisí, je potřeba si tuto problematiku objasnit, neboť slouží k vypracování druhé poloviny praktické části této práce.

6.1 Změny v účetních předpisech platné od roku 2009

V roce 2009 byl přijat zákon č. 304/2008 Sb., kterým byla novelizována některá ustanovení zákona o účetnictví. Jednou ze změn bylo rozšíření skupiny majetku oceňovaného reprodukční pořizovací cenou, a to o majetek uvedený v § 25 odst. 1, kromě majetku pod písmeny a) až k). Další významnou změnu představovalo zavedení ocenění hodnotou 1 Kč pro kulturní památky, sbírky muzejní povahy, kulturní hodnoty a církevní stavby, jejichž pořizovací cena není známá. Další ustanovení zákona č. 304/2008 Sb. se týkala změn v terminologii a definicích, a také účetnictví jednotek podílejících se na účetnictví státu. Tyto změny však nejsou pro tuto práci směrodatné a nebudou tedy více objasněny. V roce 2009 vešla v účinnost také vyhláška č. 469/2008 Sb., která novelizovala vyhlášku č. 500/2002 Sb. Hlavním tématem novelizace byla úprava obsahové náplně informací povinně uváděných v příloze v účetních závěrce, která se však týkala konsolidovaných účetních jednotek. [24]; [26]

6.2 Změny v účetních předpisech platné od roku 2010

Změny platné od roku 2010 byly způsobené novelami účetních předpisů, které byly již uvedené v předchozí kapitole, avšak některá jejich ustanovení vešla v účinnost až v roce 2010. Od tohoto roku mohou účetní jednotky dle vyhlášky č. 469/2008 Sb. při odpisování majetku zohlednit výši jeho předpokládané zbytkové hodnoty. Odpisový plán může být tedy sestavován tak, aby se součet odpisů za plánovanou dobu používání spolu se zbytkovou hodnotou rovnal ocenění majetku. Další významnou změnu představovalo umožnění využití metody komponentního odpisování u staveb, bytů a nebytových prostor, samostatných movitých věcí a souborů movitých věcí (v současné době se využívá označení hmotné movité věci a jejich soubory). V souvislosti s touto změnou byly vyhláškou č. 469/2008 Sb. nově určeny i podmínky klasifikace náhradních dílů určených k výměně komponenty, které musí účetní jednotky řadit mezi zásoby. [24]; [26]

6.3 Změny v účetních předpisech platné od roku 2011

V roce 2011 došlo k většímu množství změn v účetní legislativě České republiky, které přinesla novelizace zákona o účetnictví zákonem č. 410/2010 Sb. a novelizace vyhlášky č. 500/2002 Sb. vyhláškou č. 419/2010 Sb. První úpravu představovalo rozšíření vzniku povinnosti vedení účetnictví dle české legislativy i na zahraniční fyzické osoby (FO), pro které tedy od roku 2011 začaly platit stejné podmínky jako pro domácí FO. Od roku 2011 nastala významná změna také v oblasti používání plných standardů IAS/IFRS českými účetními jednotkami. Nově bylo povoleno vést účetnictví a vykazovat podle IAS/IFRS i společnostem, které pouze dočasně přestaly být emitentem cenných papírů obchodovaných na evropských trzích, a také společnostem, které jsou součástí konsolidačního celku nebo patří mezi podniky pod společným vlivem a musí tedy sestavovat konsolidovanou účetní závěrku. Novela zákona o účetnictví dále stanovila nová pravidla pro přepočítání těchto cizích měn, u nichž není denně vyhlášen devizový kurz, a také povinnost vykazovat hodnoty v rámci účetních výkazů s přesností na dvě desetinná místa. Tyto dvě změny nejsou však z pohledu této práce tolik závažné. Zatímco dřívější úprava stanovovala dobu odpisování goodwillu právě na období 60 měsíců, vyhláška č. 419/2010 Sb. od roku 2011 povoluje účetním jednotkám rovnoměrně odpisovat goodwill i po dobu kratší než 60 měsíců. Mimo to však může účetní jednotka dobu odpisování goodwillu i prodloužit za podmínky, že bude toto rozhodnutí zdůvodněno v příloze v účetní závěrce. V oblasti odpisování nastala změna také u položky Oceňovacího rozdílu k nabytému majetku, u něhož bylo nově povoleno odpisování po dobu kratší než 180 měsíců, pokud je součástí této položky pouze majetek s dobou použitelnosti kratší než 15 let a celá tato skutečnost bude opět uvedena v příloze v účetní závěrce. Poslední významnější změnou z roku 2011, kterou se bude tato práce zabývat, je zúžení povinnosti zveřejňování. Toto rozhodnutí se vztahovalo na účetní jednotky, které nejsou právníckými osobami (PO), a na PO, které nepřekročili 2 ze 3 kritérií pro vznik povinnosti sestavovat konsolidovanou účetní závěrku. Jmenované účetní jednotky nemusejí od roku 2011 zveřejňovat informace o členění tržeb z prodeje výrobků, zboží a služeb dle geograficky dělených trhů a typů činností a nemusí objasňovat výši vykázaných zřizovacích výdajů. [24]; [26]; [37]

6.4 Změny v účetních předpisech platné od roku 2012

Zákonem č. 355/2011 Sb. (upravující zákon o přeměnách obchodních společností a družstev) byly upraveny podmínky pro obchodní společnosti a družstva týkající se možnosti přechodu z kalendářního roku na hospodářský, a naopak, při vedení účetnictví. Od roku 2012 byla tato změna možná pouze jednou v účetním období, a navíc za podmínky, že společnost tento záměr řádně a včas oznámila příslušnému správci daně. Zákon č. 239/2012 Sb., kterým byl novelizován zákon o účetnictví, upravoval nařízení pro inventarizaci majetku a závazků. Důležitou změnu představovalo mj. prodloužení možného období pro provádění inventarizace, která od roku 2012 mohla být zahájena nejdříve čtyři měsíce před rozvahovým dnem a ukončena nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni. Od roku 2012 vešla v platnost také vyhláška č. 413/2011 Sb. Nejdůležitější změnou plynoucí z vyhlášky z pohledu této práce bylo ustanovení upravující účtování rezervy na daň z příjmů, dle kterého musí účetní jednotky vykazovat tuto položku v hodnotě snížené o očekávanou výši daně maximálně do výše součtu uhrazených záloh. Tento proces by se dal označit kompenzací mezi výše uvedenými položkami za účelem nenadhodnocování v účetnictví dané společnosti. Výslednou částku vykáže společnost buď pouze v aktivech jako daňovou pohledávku nebo pouze v pasivech jako rezervu na daň z příjmů v závislosti na tom, zda bude suma záloh vyšší nebo nižší než předpokládaná výše daně. Další úpravu účetní legislativy představovalo doplnění položek Rozdíly z ocenění při přeměnách společnosti a Jiný výsledek hospodaření minulých let do výkazu rozvahy. Především druhé z uvedených položek se však bude věnovat až následující odstavec, jelikož její použití bylo povoleno až od roku 2013. [24]; [26]

6.5 Změny v účetních předpisech platné od roku 2013

V roce 2013 nedošlo k žádné významné změně plynoucí z novelizace zákona o účetnictví nebo vyhlášky 500/2002 Sb. V účinnost však vešlo nařízení plynoucí z vyhlášky č. 413/2011 Sb. uvedené v předchozím odstavci, které vedlo ke vzniku položky Jiný výsledek hospodaření minulých let ve výkazu rozvahy. Tento účet slouží především k vykazování oprav významných chyb v účtování nákladů a výnosů v předchozích letech, k zachycení změn účetních metod a k zachycení části odložené daně vztahující se k předchozímu účetnímu období a měl by zajistit přesnější časovou srovnatelnost účetních závěrek. Všechny transakce uvedené na tomto účtu musí vybraná společnost také okomentovat v příloze v účetní závěrce. V souvislosti s touto změnou

došlo ke změnám v ČÚS, které nově upravují účtování o významných opravách a změnách účetních metod. U oprav chyb nevýznamného charakteru k žádné změně v českých účetních předpisech nedošlo a stále se tedy vykazují na nákladových a výnosových účtech, kterých se v předchozích obdobích týkaly. [24]; [75]

6.6 Změny v účetních předpisech platné od roku 2014

V roce 2014 bylo zaznamenáno mnoho změn v terminologii, jelikož došlo ke zrušení obchodního zákoníku, novele občanského zákoníku a vzniku zákona o obchodních korporacích, díky čemuž muselo být upraveno i pojmosloví v českých účetních předpisech, především ve vyhláškách k zákonu o účetnictví a v ČÚS. Dle novelizace vyhlášky č. 500/2002 Sb. vyhláškou č. 467/2013 Sb. dochází od roku 2014 k úpravě výše ocenění pro vykazování technického zhodnocení jako součást dlouhodobého nehmotného majetku (DNM) na hodnotu určenou účetní jednotkou. Dříve bylo technické ocenění vykazováno ve skupině DNM pouze v případě, že jeho výše přesáhla hodnotu stanovenou zákonem o dani z příjmů. Jak již bylo uvedeno výše, od roku 2014 vešel v účinnost také zákon č. 90/2012 Sb. (označovaný jako zákon o obchodních korporacích), který již společností s ručením omezeným a akciovým společností neukládal povinnost tvořit rezervní fond. V souvislosti s tím došlo v rozvaze k přejmenování skupiny Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku na Fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření. Zákon o obchodních korporacích dále od roku 2014 povoluje společností vyplácet zálohy na podíly na zisku, pokud splní všechny stanovené podmínky. Díky této změně došlo v účetní legislativě k zavedení nové rozvahově pasivní položky s názvem Rozhodnuto o zálohách na výplatu podílu na zisku. [13]; [24]; [26]; [36]

6.7 Změny v účetních předpisech platné od roku 2015

V roce 2015 nedošlo v účetní legislativě České republiky k žádným změnám, které by významně ovlivnily účetní výkaznictví malých a středních podniků. Skrovný počet změn lze vysvětlit tím, že byla očekávána velmi rozsáhlá novela účetních předpisů s účinností od roku 2016 a rok 2015 by tedy bylo možné označit jako „ticho před bouří“. Za zmínku stojí jen změna definice finančního leasingu v zákoně o daních z příjmů, jejímž hlavním novým rysem je přenesení odpovědnosti i rizik souvisejících s předmětem leasingu na nájemce (uživatele věci). [92]

6.8 Změny v účetních předpisech platné od roku 2016

V roce 2016 došlo k nejvýznamnější novelizaci účetní legislativy za posledních několik let, a to zákonem č. 221/2015 Sb. Důvodem k tak rozsáhlým změnám byla povinnost členských zemí Evropské unie implementovat do svých národních legislativ směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU. Cílem této směrnice mělo být především snížení administrativní zátěže a zlepšení podnikatelského prostředí, a to zejména pro skupinu malých a středních podniků. První významnou změnou byla nová kategorizace účetních jednotek na mikro, malou, střední a velkou dle 3 kritérií. Nové dělení účetních jednotek zobrazuje tabulka č. 6.

Tabulka 6: Kategorizace účetních jednotek od roku 2016

Kategorie účetních jednotek	K rozvahovému dni	Aktiva celkem	Roční úhrn čistého obratu	Průměrný počet zaměstnanců
Mikro	Nepřekračuje alespoň dvě kritéria	9 mil. Kč	18 mil. Kč	10
Malá		100 mil. Kč	200 mil. Kč	50
Střední		500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250
Velká	Překračuje alespoň dvě kritéria	500 mil. Kč	1 000 mil. Kč	250

Zdroj: vlastní zpracování dle [77], 2019

Z tabulky je patrné, že aby byla účetní jednotka klasifikována jako mikro, malá nebo střední, nesmí k rozvahovému dni překročit alespoň dvě ze tří kritérií uvedených v tabulce. Velká účetní jednotka naopak musí minimálně dvě z kritérií překročit nebo musí subjekt splňovat jiné podmínky stanovené zákonem (např. se jedná o subjekt veřejného zájmu). [26]; [77]; [81]

Kromě výše zmíněné nové kategorizace účetních jednotek byla zavedena také kategorizace konsolidačních skupin, dle které jsou konsolidační celky děleny na malé, střední a velké skupiny. Tato kategorizace zde však nebude dopodrobna vysvětlena, jelikož v roce 2016 došlo k více změnám, které jsou pro potřeby této práce podstatnější. Další úpravu v zákoně o účetnictví představovalo znovuzavedení jednoduchého účetnictví, které je definováno jako účetnictví, jehož předmětem jsou výdaje, příjmy, majetek a závazky. Zákon také přesně vymezuje okruh jednotek, které mohou toto účetnictví vést (především spolky, odborové organizace apod. splňující stanovené podmínky). Novela dále upravila možnosti vedení účetnictví v plném nebo zkráceném rozsahu. Mikro a malé účetní jednotky, které nemají povinnost ověření účetní závěrky

auditorem, a další jednotky určené zákonem mohou vést od roku 2016 účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. V souvislosti s touto změnou byly také zavedeny nové podmínky pro povinné ověřování účetní závěrky auditorem. Od roku 2016 mají povinnost ověření závěrky auditorem:

- velké účetní jednotky (až na v zákoně uvedené výjimky),
- střední účetní jednotky,
- malé účetní jednotky, které překročily alespoň jednu (svěrenecké fondy, akciové společnosti), popř. dvě (ostatní) stanovené podmínky.

Ostatní malé účetní jednotky a všechny mikro účetní jednotky mít ověřenou závěrku auditorem nemusí. Právě tyto jednotky bez povinnosti auditu také nově nemusejí povinně zveřejňovat výkaz zisku a ztráty. Mikro účetní jednotky, které neobchodují s cennými papíry, nejsou platební institucí nebo nesplňují některou z dalších podmínek zákona o účetnictví, nesmí žádnou složku majetku a závazků ocenit reálnou hodnotou. [26]; [33]; [98]

Dále došlo k úpravě oblasti rezerv. Definice rezerv od roku 2016 uvádí, že slouží k pokrytí závazků nebo nákladů, které jsou jasně definovány a je pravděpodobné, že nastanou, nebo jisté, že nastanou, avšak v takovém případě není jistá jejich výše nebo okamžik vzniku. Od roku 2016 nesmějí být rezervy použity k úpravám hodnot aktiv. Velmi důležitou změnu představovalo zrušení účtu zřizovacích výdajů, které dle novelizované úpravy nebudou považovány za součást dlouhodobého nehmotného majetku, ale budou součástí nákladů daného účetního období. Pouze pokud měla společnost na tomto účtu zůstatek, bude jeho hodnota přesunuta na jiný platný účet nehmotného majetku. Novela zákona o účetnictví se dotkla také účtování změn stavu zásob vytvořených vlastní činností. Přírůstky a úbytky nebudou již představovat položky výnosů, ale bude o nich účtováno prostřednictvím nákladových účtů ve skupině Změna stavu zásob vytvořených vlastní činností a aktivace. Velmi významnou změnu představovalo zrušení mimořádné oblasti ve výkazu zisku a ztráty. Všechny položky, které byly dříve klasifikovány jako mimořádné náklady nebo výnosy, jsou od roku 2016 součástí provozní nebo finanční oblasti. Další změnou prošla oblast vykazování darů. Přijetí daru je nově považováno za výnos běžného období, díky čemuž již nedochází k navyšování vlastního kapitálu prostřednictvím kapitálových fondů. Obdobně došlo ke zpřesnění účtování o poskytnutých darech, o kterých je účtovány pomocí

nákladových účtů. Nakonec v souvislosti se všemi výše uvedenými změnami samozřejmě od roku 2016 došlo k rozsáhlým úpravám podoby i obsahu účetních výkazů, ale také ke změnám v používané terminologii a formulacích. [26]; [34]; [81]; [98]

6.9 Změny v účetních předpisech platné od roku 2017

V roce 2017 došlo k mnoha změnám v daňové oblasti, avšak účetní legislativa byla novelizována jen minimálně. Nejdůležitější změnou v zákoně č. 462/2016 Sb., kterým byl novelizován zákon o účetnictví, bylo stanovení nových požadavků pro vykazování nefinančních informací. Povinnost dodržovat tato nová pravidla se od roku 2017 vztahuje na velké a konsolidující účetní jednotky, které jsou subjekty veřejného zájmu a mají více než 500 zaměstnanců. Zákon č. 462/2016 Sb. stanovuje rozsah, strukturu, požadavky na obsah uvedených informací, ale i výjimky, představující osvobození od povinnosti zveřejňování ve vybraných situacích. Ostatní změny v účetní legislativě představovaly již pouze terminologické úpravy nebo drobná doplnění možných nepřesností. [26]; [48]

6.10 Změny v účetních předpisech platné od roku 2018

Od roku 2018 vešla v účinnost vyhláška č. 441/2017 Sb., kterou byla novelizována prováděcí vyhláška k zákonu o účetnictví pro podnikatele účtující v soustavě podvojného účetnictví. První změnou plynoucí z této vyhlášky bylo zpřesnění odpisování goodwillu a nehmotných výsledků vývoje, u nichž nelze dobu použitelnosti odhadnout. Tyto položky může účetní jednotka na základě svého rozhodnutí nově odpisovat po zvolenou dobu v rozmezí 60 a 120 měsíců. K úpravám došlo také ve výkazu rozvahy, kde je roku 2018 stávající položka Dlouhodobý majetek nahrazena novým označením Stálá aktiva. Dále byly položky Nerozdělený zisk minulých let a Neuhrazená ztráta minulých let z důvodu zjednodušení nahrazeny jednou souhrnnou skupinou Nerozdělený zisk a neuhrazená ztráta minulých let. Další úpravu účetní legislativy představovalo zrušení možnosti aktivovat náklady na výzkum, které tedy již nebudou vykazovány v rámci dlouhodobého nehmotného majetku. Jako DNM mohou být tedy klasifikovány již pouze náklad na vývoj. V neposlední řadě došlo také k přidání nové účetní metody, které upravuje ocenění majetku reálnou hodnotou při změně kategorie účetní jednotky. Tato účetní metoda se týká oceňování u mikro účetních jednotek, které prošly přeměnou do jiné kategorie účetních jednotek, nebo u účetních jednotek, které se nově přeměnili na mikro účetní jednotku. Jak může být patrné, změny

platné od roku 2018 představují spíše drobné legislativní úpravy ve srovnání s některými úpravami v předchozích letech, a nejsou tedy pro potřeby této práce natolik eminentní. [24]; [49]

7 Vliv pronikání IFRS do finančního výkaznictví EU na příkladu České republiky a jeho dopad na finanční výkaznictví malých a středních podniků

V této kapitole bude na příkladu České republiky analyzován vliv pronikání standardů IFRS do finančního výkaznictví Evropské unie prostřednictvím rozboru nejvýznamnějších změn účetních předpisů vybraných pro účely této práce. U každé změny bude naznačen její vliv na finanční pozici, výkonnost a vybrané ukazatele finanční analýzy. Závěr této kapitoly bude obsahovat grafické znázornění pronikání IFRS do finančních výkaznictví malých a středních podniků v České republice.

7.1 Změny vedoucí k harmonizaci české účetní legislativy se standardy IFRS

V této kapitole budou chronologicky seřazeny vybrané změny v českých účetních předpisech, které přispěly k harmonizaci se standardy IFRS. U každé změny bude také naznačen způsob řešení dané problematiky v obou systémech Mezinárodních standardů finančního výkaznictví a vyjádřen jejich dopad na výkaznictví malých a středních podniků.

Zohlednění předpokládané zbytkové hodnoty při odpisování

Od roku 2010 mají české účetní jednotky možnost zohlednit při odpisování majetku jeho předpokládanou zbytkovou hodnotu. Díky tomu došlo ke sjednocení úpravy této problematiky s oběma systémy standardů IFRS. Rozdíl mezi těmito dvěma systémy představuje pouze fakt, že dle IFRS for SME na rozdíl od plných IAS/IFRS nemusí být výše zbytkové hodnoty pravidelně přehodnocována. Ani v ČÚP není problematika přehodnocení zbytkové hodnoty upravena. Dopad této změny na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků zobrazuje tabulka č. 7.

Tabulka 7: Dopad zohlednění předpokládané zbytkové hodnoty při odpisování na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Výše oprávek	↓
		Netto hodnota aktiv	↑
Výkonnost	Ano	Výše odpisů, a tedy i hodnota celkových nákladů	↓
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita vlastního kapitálu, dlouhodobého kapitálu, tržeb, úrokové krytí	↑
		Rentabilita aktiv, nákladů	↑↓
		Obrat aktiv, míra zadluženosti	↓

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 7 je patrné, že v případě zohlednění zbytkové hodnoty majetku při jeho odpisování dojde k poklesu hodnoty oprávek a ke zvýšení netto hodnoty aktiv. Dále bude ovlivněna výše odpisů, která se stejně jako celková náklady sníží. V případě využití možnosti zohlednění zbytkové hodnoty dojde také k ovlivnění všech ukazatelů finanční analýzy obsahujících hodnotu zisku (při poklesu nákladů dochází k jeho růstu), celkových aktiv a nákladů.

Komponentní odpisování

Možnost využít metody komponentního odpisování u vybraného majetku (např. u bytů nebo hmotných movitých věcí a jejich souborů) mají společnosti dle české legislativy od roku 2010. Tato změna představovala krok vpřed v procesu sbližování účetních systémů, jelikož IFRS for SME i plná verze IAS/IFRS komponentní přístup k odpisování povolují a v mnoha případech ho dokonce vyžadují. Dopad této změny na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků zobrazuje tabulka č. 8.

Tabulka 8: Dopad možnosti využití komponentního odpisování na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Výše oprávek	↑
		Netto hodnota aktiv	↓
Výkonnost	Ano	Výše odpisů	↑
		Hodnota celkových nákladů	↑↓
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita vlastního kapitálu, dlouhodobého kapitálu, tržeb, úrokové krytí	↑↓
		Rentabilita aktiv, nákladů	↑↓
		Obrat aktiv, míra zadluženosti	↑

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Využití komponentního odpisování se ve finanční pozici projeví ve výši oprávek a netto hodnotě aktiv. V oblasti výkonnosti bude ovlivněna hodnota odpisů a celkových nákladů. Díky této metodě odpisování dojde k eliminaci výkyvů v nákladech, které by byly způsobeny opravou majetku při výměně komponenty. V průběhu let tedy bude hodnota součtu odpisů vyšší, avšak odpisovaná částka bude konstantní. Díky tomu nebude docházet k situaci, kdy by výše nákladů jednou za několik let výrazně vzrostla a negativně tak ovlivňovala hodnotu výsledku hospodaření. V případě využití komponentního odpisování dojde také k ovlivnění všech ukazatelů finanční analýzy, při jejichž výpočtu se využívá hodnot zisku, celkových aktiv a nákladů.

Rozšíření možnosti vykazování dle IAS/IFRS

Od roku 2011 mohou dle základní podoby IAS/IFRS vykazovat i společnosti, které dočasně nejsou obchodovány na evropských trzích, a také další vybrané podniky. Tato novelizace samozřejmě významnou mírou přispěla k harmonizaci české legislativy s IAS/IFRS, neboť se vytvořily nové možnosti pro rozšíření působnosti Mezinárodních standardů finančního výkaznictví. To se však netýká standardů IFRS for SME, jejichž využití zatím stále není v ČR legislativně upraveno.

Využití této možnosti vykazování by vedlo ke změnám v naprosto všech oblastech účetnictví českých podniků, a z toho důvodu nebude u této změny uveden přehled dopadů změn formou tabulky standardizované pro tuto práci, jelikož by byl

nedostatečný a nemohl by pokrýt rozsah celkového dopadu na vedení účetnictví a finanční výkaznictví malých a středních podniků.

Zrušení povinnosti tvorby rezervního fondu

Díky zákonu o obchodních korporacích, který vešel v účinnost od roku 2014, nemusí již vybrané obchodní korporace vytvářet rezervní fond v rámci vlastního kapitálu. Díky této legislativní změně došlo ke sjednocení úpravy této oblasti s oběma systémy standardů IFRS, jelikož ani jeden z těchto předpisů přímo neupravuje povinnost tvorby rezervního fondu účetními jednotkami. Veškeré fondy tvořené ze zisku jsou zde vykazovány buď v rámci skupiny nerozdělených zisků nebo samostatně jako podskupina vlastního kapitálu.

Dopad této změny na vykazování malých a středních podniků je nepatrný, jelikož vede pouze ke změnám ve struktuře vlastního kapitálu. Tato změna tedy neovlivní finanční pozici, výkonnost ani vybrané ukazatele finanční analýzy.

Změna ve způsobu vykazování zřizovacích výdajů

Zřizovací výdaje nejsou již od roku 2016 považovány za součást dlouhodobého nehmotného majetku, díky čemuž došlo i ke zrušení účtu zřizovacích výdajů ve výkazu rozvahy. Nezávisle na výši těchto výdajů je musí účetní jednotka klasifikovat jako součást nákladů v příslušném účetním období. Tato změna vedla k dalšímu přiblížení české účetní legislativy s oběma systémy standardů IFRS, protože dle IFRS for SME i IAS/IFRS jsou zřizovací výdaje účtovány přímo do nákladů, jelikož nesplňují definici aktiva. Dopad této úpravy účetní legislativy zobrazuje tabulka č. 9.

Tabulka 9: Dopad změny ve způsobu vykazování zřizovacích výdajů na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Hodnota dlouhodobého nehmotného majetku, a tedy i hodnota celkových aktiv	↓
Výkonnost	Ano	Hodnota nákladů	↑
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita vlastního kapitálu, dlouhodobého kapitálu, tržeb, úrokové krytí	↓
		Rentabilita aktiv, nákladů	↑↓
		Obrat aktiv, míra zadluženosti	↑

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 9 vyplývá, že změna ve způsobu vykazování zřizovacích výdajů má přímý dopad na všechny sledované oblasti. V rámci finanční pozice podniku dojde ke snížení hodnoty dlouhodobého nehmotného majetku, a tím i hodnoty aktiv. Dále změna ovlivní hodnotu nákladů směrem nahoru a vybrané ukazatele finanční analýzy využívající při výpočtu hodnotu zisku (při růstu nákladů dochází k jeho snížení), celkových aktiv a nákladů.

Zrušení mimořádné oblasti ve výkazu zisku a ztráty

Všechny položky výkazu zisku a ztráty, které byly dříve klasifikovány jako mimořádné, musí účetní jednotky v České republice od roku 2016 řadit do provozní nebo finanční oblasti tohoto výkazu. Tento krok naprosto přesně odpovídá úpravě dle základní podoby standardů IAS/IFRS, u nichž došlo ke zrušení mimořádné oblasti již v roce 2005. Ani standardy IFRS for SME nepovolují žádnou položku ve výkazu o úplném výsledku (popř. výsledovce) vykazovat nebo označovat jako mimořádnou. Dopad této významné změny na finanční pozici, výkonnost a vybrané ukazatele finanční analýzy je možné vidět v tabulce č. 10.

Tabulka 10: Dopad zrušení mimořádné oblasti ve výkazu zisku a ztráty na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ne	-	-
Výkonnost	Ano	Hodnota provozní/finančních nákladů	↑↓
		Hodnota provozních/finančních výnosů	↑↓
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ne	-	-

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Tabulka č. 10 ukazuje, že zrušení mimořádné oblasti ve výkazu zisku a ztráty nemá přímý dopad na rozvahové položky ani na ukazatele finanční analýzy vybrané pro účely vypracování této práce. Tato změna ovlivňuje pouze oblast výkonnosti malých a středních podniků, jelikož díky přesunu všech mimořádných položek do provozní a finanční oblasti může v závislosti na konkrétní situaci dojít jak ke snížení, tak i zvýšení provozních/finančních nákladů nebo provozních/finančních výnosů. Výše celkového výsledku hospodaření však touto změnou ovlivněna nebude.

Změna způsobu účtování změn stavu zásob vytvořených vlastní činností

Další novinkou ve vykazování českých podniků byla úprava ve způsobu účtování změn stavu zásob vytvořených vlastní činností, neboť již nebudou pro jejich vykazování využívány výnosové účty. Od roku 2016 se tedy všechny přírůstky i úbytky této skupiny majetku vykazují prostřednictvím nákladových účtů. Tato změna vedla k dalšímu kroku vpřed v procesu harmonizace ČÚP a standardů IFRS, neboť oba systémy IFRS chápou změnu stavu vyráběných zásob jako úpravu nákladů. Tabulka č. 11 zobrazuje dopad těchto změn na vybrané oblasti finančního výkaznictví.

Tabulka 11: Dopad změny ve způsobu vykazování stavu zásob vytvoření vlastní činností na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ne	-	-
Výkonnost	Ne	-	-
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita tržeb, nákladů	↑↓
		Obrat aktiv, zásob, pohledávek	↑↓
		Doba obratu zásob, pohledávek, závazků	↑↓

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Jak je vidět v tabulce č. 11, změna ve způsobu vykazování stavu zásob vytvořených vlastní činností nemá vliv na finanční pozici ani výkonnost podniku. Při vykazování pohybů těchto zásob nebude docházet k pohybu na výnosových účtech, ale na účtech nákladových, výsledek hospodaření však ovlivněn nebude. Z ukazatelů finanční analýzy budou ovlivněny hodnoty těch ukazatelů, při jejich výpočtu je operováno s hodnotou celkových výnosů, nákladů a tržeb.

Změna v účtování přijatých i poskytnutých darů

Zatímco dříve ovlivňovalo účtování přijatých i poskytnutých darů položky kapitálových fondů v rozvaze, od roku 2016 se tyto skutečnosti vykazují ve výkazu zisku a ztráty. Přijetí daru účetní jednotka nově klasifikuje jako výnos běžného účetního období a obdobně je upravena i oblast poskytování darů, které jsou vykazovány formou nákladových účtů. Vykazování této oblasti účetnictví bylo tedy díky této změně sjednoceno s principy standardů IFRS, dle kterých se při vykazování darů postupuje obdobným způsobem. Dopad změny ve způsobu účtování darů zobrazuje tabulka č. 12.

Tabulka 12: Dopad změny v účtování přijatých a poskytnutých darů na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Príslušný účet majetku v závislosti na povaze daru	↑↓
Výkonnost	Ano	Hodnota nákladů/výnosů	↑
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita vlastního kapitálu, aktiv, dlouhodobého kapitálu	↑↓
		Rentabilita tržeb, nákladů	↑↓
		Úrokové krytí	↑↓

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z tabulky č. 12 vyplývá, že se účtování darů dle nové úpravy promítne do všech sledovaných oblast hospodaření malých a středních podniků. V rozvaze dojde ke změně na příslušném majetkovém účtu a v závislosti na tom, zda se bude jednat o dar přijatý (přírůstek majetku) nebo poskytnutý (úbytek majetku). V oblasti výkonnosti společnosti bude ovlivněna hodnota nákladů nebo výnosů. Z ukazatelů finanční analýzy budou ovlivněny všechny ukazatele, kteří při výpočtu pracují s hodnotou zisku, nákladů a výnosů. Lze samozřejmě předpokládat ovlivnění i dalších položek (např. hodnoty finančního majetku v případě peněžitého daru), avšak k analýze dopadu těchto transakcí by bylo nezbytné již pracovat přímo s konkrétními situacemi.

7.2 Změny nekorespondující s úpravou dle standardů IFRS

Tato část práce bude obsahovat chronologický přehled vybraných změn, které nekorespondují nebo přímo odporují úpravě dle Mezinárodních standardů finančního výkaznictví. U každé změny bude naznačen rozdíl v pojetí dané problematiky v obou systémech Mezinárodních standardů finančního výkaznictví a vyjádřen jejich dopad na výkaznictví malých a středních podniků.

Ocenění vybraného majetku hodnotou 1 Kč

První změnou v účetní legislativě České republiky, která nekoresponduje s úpravou dle standardů IFRS, je možnost ocenění vybraného majetku (např. kulturní památky nebo sbírky muzejní povahy) výší 1 Kč, pokud není známa jeho pořizovací cena. Tuto oceňovací základnu standardy IFRS for SME ani základní verze IAS/IFRS nestanovují a společnosti vykazující dle těchto předpisů ji tedy na rozdíl od podniků vykazujících

dle ČÚP použít nemohou. Dopad této změny na vykazování malých a středních podniků zobrazuje tabulka č. 13.

Tabulka 13: Dopad povinnosti ocenění vybraného majetku ve výši 1 Kč na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Hodnota položky příslušného dlouhodobého majetku, a tedy i hodnota celkových aktiv	↓
Výkonnost	Ne	-	-
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita aktiv, obrat aktiv	↑
		Míra celkové zadluženosti	↑

Zdroj: vlastní zpracování 2019

Při ocenění vybraného majetku hodnotou 1 Kč dojde ke snížení hodnoty položky příslušného majetku v rozvaze, a tedy i ke snížení hodnoty celkových aktiv. To se promítne ve finančních ukazatelích zahrnujících hodnotu celkových aktiv, kterými jsou rentabilita aktiv, obrat aktiv a míra celkové zadluženosti. Na výkonnost malých a střední podniků nebude mít tato změna žádný vliv, jelikož se nový způsob ocenění netýká položek podléhajících odpisování.

Klasifikace náhradních dílů sloužících k výměně komponenty mezi zásoby

Jelikož došlo od roku 2010 k povolení využívání komponentního odpisování, došlo i k doplnění pravidel pro klasifikaci náhradních dílů sloužících k výměně komponent. Tyto náhradní díly musí být dle české legislativy bez výjimky klasifikovány jako položka zásob, což představuje odlišnou úpravu od IFRS. Standardy IFRS for SME i plná verze IAS/IFRS totiž řadí významné náhradní díly mezi položky pozemků, budov a zařízení jako součást dlouhodobého majetku.

Na finanční pozici, výkonnost ani vybrané ukazatele finanční analýzy nebude mít tato změna dopad, jelikož nepřinesla jiný způsob účtování o náhradních dílech, pouze rozšířila položky do této skupiny spadající. O náhradních dílech se tedy dle českých účetních předpisů bude účtovat stejně jako do roku 2010.

Rozšíření povinnosti vedení účetnictví dle českých právních předpisů

Od roku 2011 došlo k rozšíření vzniku povinnosti vést účetnictví dle českých právních předpisů i na zahraniční FO, které splňují podmínky zákona o účetnictví (např. jsou jako podnikatelé zapsáni v obchodním rejstříku). Je patrné, že tato změna české účetní legislativy žádným způsobem nepřispěla k harmonizaci s Mezinárodními standardy finančního výkaznictví. Dopad této změny se ve vykazování malých a středních podniků žádným způsobem nepromítne.

Změna doby pro odpisování goodwillu

Do roku 2010 byla v českých účetních předpisech určena doba odpisování goodwillu po dobu přesně 60 měsíců. Od roku 2011 je možné goodwill odpisovat po dobu kratší a pokud dojde k řádnému odůvodnění rozhodnutí, tak i po dobu delší než 60 měsíců. U této změny se nelze jednoduše vyjádřit k otázce přiblížení české účetní legislativy s IFRS, neboť se úprava této oblasti v jednotlivých systémech liší. Dle IFRS for SME goodwill odpisování podléhá, od ČÚP se však odlišuje v některých ustanoveních týkajících se doby odpisování. Plná verze IAS/IFRS naopak goodwill vůbec odpisovat nepovoluje a z toho důvodu byla tato změna zařazena do skupiny změn nepřispívajících k harmonizaci vybraných účetních systémů. Dopad této změny na vykazování malých a středních podniků zobrazuje tabulka č. 14.

Tabulka 14: Dopad změny možné doby odpisování goodwillu na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků

Oblast účetnictví malých a středních podniků	Přímý dopad změny na danou oblast	Ovlivněná položka	Růst/pokles
Finanční pozice	Ano	Výše oprávek	↑↓
		Netto hodnota aktiv	↑↓
Výkonnost	Ano	Hodnota odpisů, a tedy i hodnota celkových nákladů	↑↓
Vybrané ukazatele finanční analýzy	Ano	Rentabilita vlastního kapitálu, aktiv, dlouhodobého kapitálu, tržeb, nákladů	↑↓
		Obrat aktiv, míra celkové zadluženosti, úrokové krytí	↑↓

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Při změně doby odpisování goodwillu by došlo k ovlivnění finanční pozice, výkonnosti i vybraných ukazatelů finanční analýzy malých a středních podniků, jak zobrazuje tabulka č. 14. V případě zkrácení doby odpisování goodwillu by ve vybraných letech došlo ke zvýšení hodnoty oprávek, a tedy snížení netto hodnoty aktiv. Dále by došlo ke zvýšení odpisů i celkových nákladů. V případě prodloužení doby odpisování by dopady na jednotlivé položky byly přesně opačné. Z vybraných ukazatelů finanční analýzy by došlo k ovlivnění ukazatelů využívajících při výpočtu hodnotu zisku, celkových aktiv a nákladů.

Vznik nové položky rozvahy sloužící k opravám zásadních chyb

Od roku 2013 byla rozvaha rozšířena o položku Jiný výsledek hospodaření, která účetním jednotkám slouží k opravám významných chyb v účtování výnosů a nákladů v předchozích letech, ale také k vykázání změn účetních metod nebo zachycení části odložené daně. Ani tato změna nevedla k harmonizaci české legislativy se standardy IFRS, jelikož IFRS for SME i IAS/IFRS vykazují opravy zásadních chyb retrospektivně. Na rozdíl od ČÚP tedy vyžadují vykázání oprav v období, kdy došlo k chybě, nikoliv v čase, kdy byla zjištěna.

Dopad této změny na vykazování malých a středních podniků je nepatrný, jelikož vede pouze ke změnám ve struktuře vlastního kapitálu. Tato změna tedy neovlivní finanční výkaznictví vybraných společností.

Kategorizace účetních jednotek

Jednou ze změn, které přinesla novelizace účetní legislativy v roce 2016, byla nová kategorizace účetních jednotek do skupin mikro, malých, středních a velkých podniků. Kritérii pro toto rozdělení byla hodnota celkových aktiv, ročního úhrnu čistého obratu a průměrný počet zaměstnanců. Lze říci, že toto nové rozdělení účetních jednotek v žádném ohledu nesouviselo s Mezinárodními standardy finančního výkaznictví, neboť ani jeden ze srovnávaných systémů IFRS neobsahuje úpravu podobné oblasti finančního výkaznictví.

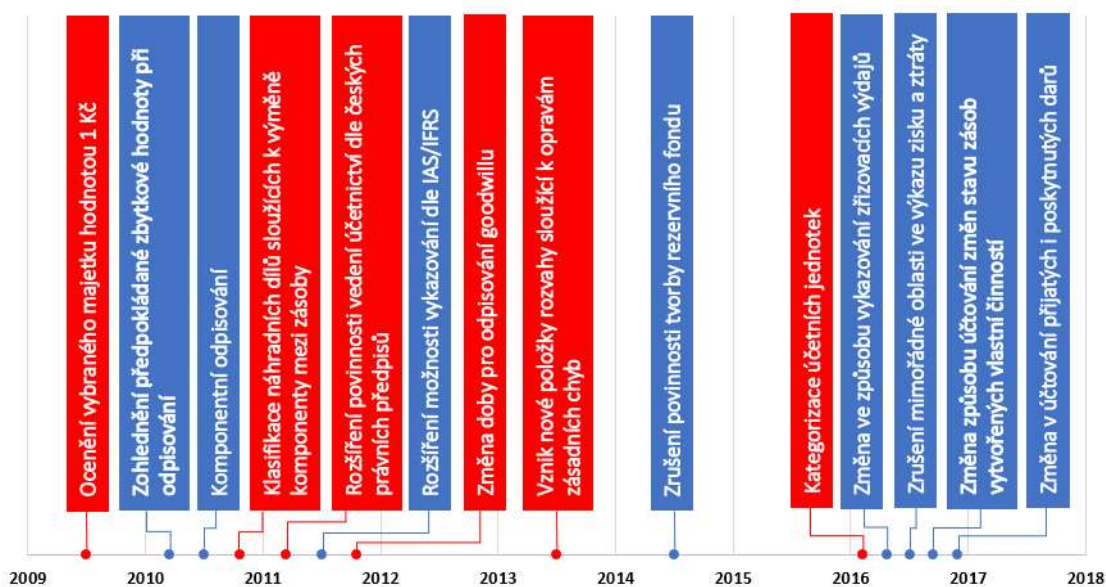
Dopad této změny na vykazování účetních jednotek nelze konkrétně vyjádřit, neboť zde existuje velké množství volitelných proměnných, které závisí pouze na rozhodnutí

každé společnosti (např. rozhodnutí o vedení účetnictví ve zkráceném rozsahu v případě splnění stanovených podmínek).

7.3 Grafické znázornění pronikání IFRS do výkaznictví EU

Tato kapitola obsahuje grafické znázornění pronikání standardů IFRS do výkaznictví EU na příkladu České republiky. Obrázek č. 2 zobrazuje přehled změn v českých účetních předpisech, které byly považovány za nejdůležitější z pohledu vypracování této práce. Změny byly chronologicky seřazeny dle let, během nichž vešly v účinnost předpisy, které tyto změny upravovaly. Modře jsou vyznačeny změny, které přispěly k harmonizaci se standardy IFRS. Červenou barvou jsou potom v obrázku č. 2 vyznačeny změny, které nekorespondují nebo přímo odporují úpravě dle Mezinárodních standardů finančního výkaznictví. Všechny uvedené změny vešly v účinnost vždy k 1. 1. daného roku a jejich umístění v uvedených letech slouží pouze k zajištění přehlednosti znázornění, nikoliv k zobrazení posloupnosti.

Obrázek 2: Grafické znázornění pronikání standardů IFRS do výkaznictví EU na příkladu České republiky

Zdroj: vlastní zpracování, 2019

Z obrázku č. 2 je vidět, že počet vybraných změn směřujících k harmonizaci se standardy IFRS přibližně odpovídá počtu změn, které s Mezinárodním standardy finančního výkaznictví nekorespondovaly. Přesto je však možné říci, že s postupem let **dochází ke stále většímu přibližování českých účetních předpisů se standardy IFRS**. To je možné odůvodnit jednak tím, že změny korespondující se standardy IFRS upravují velmi důležité oblasti účetnictví a většinou tedy vedly k výraznému přiblížení

ve vykazování malých a středních podniků dle českých účetních předpisů a standardů IFRS. Naopak změny, které nepřispěly k harmonizaci, často představují drobnější úpravy účetnictví České republiky nebo se týkají oblastí, které dosud nebyly harmonizovány, a ani jejich předešlé znění tedy Mezinárodním standardům finančního výkaznictví neodpovídalo. V takových případech tedy nedošlo k rozchodu se úpravou dle IFRS, jelikož rozpor v jednotlivých úpravách existoval již před danou změnou. Z obrázku je také patrné, že **z pohledu harmonizace českých účetních předpisů a standardů IFRS for SME, byl nejvýznamnější rok 2016**. Tento rok přinesl největší množství změn, které představovaly v procesu harmonizace krok vpřed. Důvodem těchto rozsáhlých změn byla povinnost České republiky a ostatních členských zemí Evropské unie implementovat do svých národních legislativ směrnici Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU.

Zajímavým poznatkem plynoucím z analýzy pronikání standardů IFRS do účetních předpisů České republiky je také fakt, že **s českou úpravou účetnictví často blíže koresponduje úprava dle IFRS for SME než úprava dle plné verze IAS/IFRS**. Pokud tedy v budoucnu dojde k dalším krokům směřujícím k harmonizaci s plnou verzí IAS/IFRS, je velmi pravděpodobné, že se česká legislativa paradoxně začne s úpravou dle IFRS for SME rozcházet. Je však velmi pravděpodobné, že tomuto problému se předejde vydáním nové podoby standardu IFRS for SME, do které by byly zaimplementovány změny plné verze IAS/IFRS z posledních let. S přihlédnutím ke skutečnosti, že aktuálně platná podoba standardů IFRS for SME pochází již z roku 2015, lze vydání aktualizované podoby toho standardu očekávat v řádu několika let.

Závěr

Předložená diplomová práce se zabývá komparací účetních systémů pro malé a střední podniky. Vzhledem k významu této skupiny podniků pro hospodářství každé země a neustálé globalizaci mezinárodního obchodu je důležité, aby byla zajištěna srovnatelnost účetnictví a finančního výkaznictví mezi podniky z různých částí světa. Z tohoto důvodu je nezbytný proces harmonizace stávajících světových účetních systémů s národními účetními předpisy jednotlivých zemí. Aby bylo možno jednotlivé účetní systémy přibližovat, je nutné provést jejich komparaci za účelem nalezení rozdílů, které mezi nimi panují.

Součástí práce je analýza definice skupiny malých a středních podniků v každém z vybraných účetních systémů. Bylo zjištěno, že v České republice existují 2 odlišné dělení podniků. První dělení vychází ze zákona o podpoře malého a středního podnikání, druhé je představováno kategorizací účetních jednotek plynoucí s českých účetních předpisů. Obě tyto dělení stanovují přesná kritéria, dle kterých je řazení prováděno. Naopak účetní systémy IFRS for SME a US GAAP kvantifikovaná kritéria naprosto postrádají. Tato odlišnost vede k tomu, že přestože se celá tato práce věnuje komparaci účetních systémů pro malé a střední podniky, nelze ze srovnání kompletně vyloučit určitou část velkých podniků. Tyto podniky se totiž v případě, že nejsou kótované, mohou při vedení svého finančního výkaznictví řídit účetními systémy IFRS for SME a US GAAP pro malé a střední podniky.

Na základě provedené komparace vycházející z analýzy vybraných oblastí finančního výkaznictví byly definovány shody a rozdíly v koncepcích vybraných účetních systémů. Jednotlivými oblastmi komparace byly základní charakteristiky a koncepční rámec, obecně platné principy, rozsah účetní závěrky, změny účetních pravidel a odhadů, chyby a opravy v účetnictví, základní principy v oblasti zásob, pozemky, budovy a zařízení, nehmotná aktiva a goodwill, vykazování majetku z leasingového financování, vykazování výnosů, vykazování skupiny výpůjčních nákladů a rezervy, podmíněné závazky a podmíněná aktiva.

Významné rozdíly byly definovány již v oblasti základních charakteristik a principů. Jedná se o již zmíněné odlišné definice skupiny malých a středních podniků, další rozdíly poté představuje odlišná struktura systémů i rozdílná možnost přizpůsobení vedení účetnictví dle požadavků společnosti. V dalších oblastech komparace byly

nalezeny významné rozdíly především ve stanovení odlišných oceňovacích základů, rozdílném ustanovení o formátu i struktuře účetních výkazů, různých postupech při rozlišování krátkodobých a dlouhodobých položek a při členění nákladů ve výkazu zisku a ztráty. Velmi významnou diferencí mezi vybranými účetními systémy je odlišná úprava pojetí položek náhradních dílů, které jsou dle české legislativy klasifikovány do položek zásob, zatímco dle standardů IFRS for SME jsou hlavní náhradní díly považovány na položky pozemků, budov a zařízení. US GAAP neobsahuje žádnou bližší specifikaci, co se klasifikace náhradních dílů týče. V oblasti zásob existuje rozdílná úprava jejich oceňování při vyskladnění, kde největší rozpor představuje povolení metody LIFO v systému US GAAP (v ostatních komparovaných systémech je použití této metody zakázáno). Další diferencí představuje oblast nehmotných aktiv a goodwillu, která se liší především základní definicí této skupiny majetku a používanými oceňovacími základnami při prvotním uznání. V oblastech leasingu a výpůjčních nákladů byly také nalezeny rozdíly, a to jak v jejich pojetí, tak ve vykazování. Shodnou úpravu je možné spatřovat u předpisů týkajících se kvalitativních vlastností účetních informací a v oblasti vzájemné komparace. Obdobně je ve vybraných účetních systémech upravena také oblast změn účetních pravidel a odhadů, chyb a oprav. Mezi další podobné oblasti patří úprava vykazování položek pozemků, budov a zařízení (s výjimkou problematiky klasifikace náhradních dílů). Kromě shod a rozdílů mezi jednotlivými účetními systémy byly také nalezeny oblasti, které je v souvislosti s českými účetními předpisy možné označit za nedostatečně upravené. Nejdůležitějším případem tohoto nedostatku jsou chybějící definice základních prvků účetnictví, které české účetní předpisy na rozdíl od zbývajících dvou účetních systémů vůbec neobsahují. Provedená komparace vedla k poznatku, že i přes snahy o mezinárodní harmonizaci účetnictví, jak na evropské, tak i celosvětové úrovni, stále mezi jednotlivými účetními systémy přetrvávají zřetelné rozdíly, k jejichž odstranění bude potřeba vynaložit značné úsilí.

Další část práce se zabývala zhodnocením vlivu pronikání Mezinárodních standardů finančního výkaznictví do účetního výkaznictví Evropské unie na příkladu České republiky. Přibližování účetních předpisů České republiky s Mezinárodními standardy finančního výkaznictví bylo zkoumáno jak se zaměřením na IFRS for SME, tak i na základní verzi standardů IAS/IFRS.

Na základě analýzy vybraných změn je možné říci, že dochází k postupnému stále většímu přibližování českých účetních předpisů se standardy IFRS, přičemž největším zlomem v tomto harmonizačním procesu byl rok 2016. V tomto roce došlo na základě implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/34/EU do české národní legislativy k nejvíce změnám, které české účetní předpisy přiblížily Mezinárodním standardům finančního výkaznictví. Zajímavým faktem je také závěr, že s českou úpravou účetnictví často blíže souhlasí úprava dle standardů IFRS for SME, než úprava dle základní verze IAS/IFRS. Tato situace by v případě dalších harmonizačních kroků mohla způsobit rozpor, jelikož v případě přiblížení se standardům IAS/IFRS by mohlo dojít k rozchodu se standardy IFRS for SME. S přihlédnutím ke skutečnosti, že aktuálně platná podoba standardů IFRS for SME pochází již z roku 2015, lze však očekávat vydání aktuální formy, díky čemuž by se problému předešlo.

Přínosem této práce bylo vytvoření přehledu o řešení vybraných oblastí finančního výkaznictví dle českých účetních předpisů, standardů IFRS for SME a standardů US GAAP. Následně byla provedena komparace těchto oblastí a byly definovány existující rozdíly v řešení dle těchto systémů. Přehled těchto rozdílů může být použit jako predikce oblastí, v nichž lze očekávat významné změny plynoucí z postupující harmonizace těchto systémů. V práci byl dále vytvořen přehled vybraných změn v českých účetních předpisech, na základě kterého byl analyzován vliv pronikání IFRS do finančního výkaznictví Evropské unie na příkladu České republiky.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kritéria EU pro kategorizaci podniků	13
Tabulka 2: Kategorizace účetních jednotek dle českých účetních předpisů.....	14
Tabulka 3: Komparace definic MSP v jednotlivých účetních systémech	16
Tabulka 4: Přehled základních témat Kodifikace účetních standardů.....	43
Tabulka 5: Komparace vybraných oblastí účetních systémů pro malé a střední podniky	56
Tabulka 6: Kategorizace účetních jednotek od roku 2016	76
Tabulka 7: Dopad zohlednění předpokládané zbytkové hodnoty při odpisování na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků.....	81
Tabulka 8: Dopad možnosti využití komponentního odpisování na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků	82
Tabulka 9: Dopad změny ve způsobu vykazování zřizovacích výdajů na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků	84
Tabulka 10: Dopad zrušení mimořádné oblasti ve výkazu zisku a ztráty na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků.....	85
Tabulka 11: Dopad změny ve způsobu vykazování stavu zásob vytvoření vlastní činností na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků	86
Tabulka 12: Dopad změny v účtování přijatých a poskytnutých darů na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků	87
Tabulka 13: Dopad povinnosti ocenění vybraného majetku ve výši 1 Kč na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků.....	88
Tabulka 14: Dopad změny možné doby odpisování goodwillu na vybrané oblasti účetnictví malých a středních podniků	89

Seznam obrázků

Obrázek 1: Přehled zemí, kde je IFRS for SME povoleno nebo vyžadováno.....	33
Obrázek 2: Grafické znázornění proniká standardů IFRS do výkaznictví EU na příkladu České republiky	91

Seznam zkratk

APB	Výbor pro účetní zásady (Auditing Principle Board)
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
DDB	Metoda klesajícího zůstatku, někdy nazývaná metoda zmenšujícího se základu (Double Declining Balance Method)
EFRAG	Evropské poradenská skupina pro účetní výkaznictví (European Financial Reporting Group)
EU	Evropská unie
EUR	euro
FASB	Rada pro finanční účetní standardy (Financial Accounting Standards Board)
FIFO	Metoda ocenění zásob při vyskladnění formou „první dovnitř, první ven (First In, First Out)
IASB	Rada pro mezinárodní účetní standardy (International Accounting Standards Board)
IAS/IFRS	Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (International Accounting Standards/International Financial Reporting Standards)
IFRIC	Výbor pro interpretace mezinárodního účetního výkaznictví (International Financial Reporting Interpretations Committee)
IFRS for SME(s)	International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities
Kč	korun českých

LIFO	Metoda ocenění zásob při vyskladnění formou „poslední dovnitř, první ven“ (Last In, First Out)
mil.	milion
MSP	Malé a střední podniky
např.	například
popř.	popřípadě
PCC	Rada soukromého podnikání (Private Company Council)
resp.	respektive
Sb.	sbírky
SFAC	prohlášení o koncepci finančního účetnictví (Statements of financial accounting concepts)
SIC	Stálý interpretační výbor (Standard Interpretations Committee)
SME	Malé a střední podniky (Small and medium enterprises)
SYD	Metoda součtu počtu let, někdy nazývaná metoda klesající sazby (Sum Of The Years Digits Method)
USA	Spojené státy americké (United States of America)
US GAAP	Americké všeobecně uznávané účetní zásady (US Generally Accepted Accounting Principles)

Zdroje

Literární a časopisecké zdroje, sborníky

- [1] CARDOVÁ, Zdenka. Malé a střední podniky – vymezení a specifika účetnictví a výkaznictví. *Český finanční a účetní časopis* [online časopis]. 2006, 1(1), 1–6 [cit 5. 8. 2018]. ISSN 1802-2200.
- [2] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodní standardů IFRS*. 4. vyd. Brno: Albatros Media a. s., 2014. 331 s. ISBN 978-80-265-0149-7.
- [3] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodní standardů IFRS*. 5. vyd. Brno: Albatros Media a. s., 2017. 368 s. ISBN 978-80-265-0692-8.
- [4] EVROPSKÁ KOMISE. *Uživatelská příručka k definici malých a středních podniků*. 1. vyd. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2015. 54 s. ISBN 978-92-79-45310-6.
- [5] FICBAUER, Jiří. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 1. vyd. Brno: Akademické nakladatelství Cerm, s. r. o., 2016. 176 s. ISBN 978-80-214-5390-6.
- [6] HINKE, Jana, BÁRKOVÁ, Dana, HRUŠKA, Zdeněk. *Účetnictví 2. Pokročilé aplikace*. 2. vyd. Praha: Grada publishing, a. s., 2016. 232 s. ISBN 978-80-247-4281-6.
- [7] HINKE, Jana. *IAS/IFRS a vykazování finanční pozice podniku*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2013. 142 s. ISBN 978-80-87197-65-3.
- [8] HINKE, Jana. *Účetní systém IAS/IFRS*. 1 vyd. Praha: Kernberg Publishing, 2007. 190 s. ISBN 978-80-903962-2-7.
- [9] JÍLEK, Josef. *Hlavní účetní systémy IFRS a US GAAP*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2018. 200 s. ISBN 978-80-247-2774-5.
- [10] JÍLEK, Josef, SVOBODOVÁ, Jitka. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2013. 448 s. ISBN 978-80-247-4710-1.

- [11] KNÁPKOVÁ, Adriana, PAVELKOVÁ, Drahomíra, ŠTEKER, Karel. *Finanční analýza*. 2. rozšířené vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4456-8.
- [12] KOVANICOVÁ, Dana. Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům. 1 vyd. Praha: RNDr. Ivana Hexnerová – Bova Polygon, 2004. 304 s. ISBN 80-7273-095-9.
- [13] MALLA, Veronika. *Hodnocení dopadu změn účetních předpisů na finanční situaci a výkonnost podniků v ČR*. Plzeň, 2017. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická. Hinke, Jana.
- [14] MENCLOVÁ, Lucie. *Zásada opatrnosti v účetnictví*. Plzeň, 2013. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická. Zborková, Jitka.
- [15] MÜLLEROVÁ, Libuše, ŠINDELÁŘ, Michal. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. První vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2016. 208 s. ISBN 978-80-247-5806-0.
- [16] PILÁTOVÁ, Jana. *Zákon o účetnictví 2017 s komentářem*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2017. 104 s. ISBN 978-80-271-0430-7.
- [17] PROCHÁZKA, David. Základní koncepční znaky české účetní úpravy výnosů. *Účetnictví*. Praha: Bilance, 2008, **2008**(9), 26-29. ISSN 0139-5661.
- [18] SKÁLOVÁ, JANA a kol. *Podvojně účetnictví 2018*. 24. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2018. 192 s. ISBN 978-80-271-0868-8.
- [19] ŠTEKER, Karel, OTRUSINOVÁ, Milana. Jak číst účetní výkazy. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2016. 288 s. ISBN 978-80-271-0048-4.
- [20] VAŠEK, Libor. Kodifikace pravidel US GAAP. In: *Účetnictví a auditorstvo v procese světové harmonizácie*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 2015, s. 210–214. ISBN 978-80-225-4134-3.

Právní předpisy

[21] International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS)

[22] International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs)

[23] US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP)

[24] Vyhláška č. 500/2002 Sb., k provedení zákona o účetnictví pro podnikatele účtující v soustavě podvojného účetnictví a všechny její novelizace s účinností od 1. 1. 2009

[25] Zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání

[26] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a všechny jeho novelizace s účinností od 1. 1. 2009

Osobní sdělení

[27] HINKE, Jana. 2019, Plzeň. Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Katedra financí a účetnictví.

[28] MLÁDEK, Robert. 2018, Praha. Managing Director ve společnosti GAAP Ltd., Managing Director ve společnosti Apogee CZ, Managing Director ve společnosti Apogee Software.

Elektronické zdroje

[29] ACCOUNTING INFO. Depreciation Methods. *Accounting Study Guide* [online]. Accountinginfo.com, © 2019 [cit. 17. 2. 2019]. Dostupné z: <https://accountinginfo.com/study/dep/depreciation-01.htm>

[30] ACCOUNTING. What is GAAP? *Accounting* [online]. New York: Accounting.com, © 2018 [cit. 29. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.accounting.com/resources/gaap/>

[31] AVERKAMP HAROLD. Financial Statements (Explanation). *Accounting Coach* [online]. Accounting Coach, LLC, © 2004 – 2018 [cit. 31. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.accountingcoach.com/financial-statements/explanation/7>

- [32] BANTON, Caroline. What are the main differences between single step and multiple step income statements? *Investopedia* [online]. New York: Investopedia, LLC, © 2018 [cit. 30. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/ask/answers/102714/what-are-main-differences-between-single-step-and-multiple-step-income-statements.asp>
- [33] BARTUŠKOVÁ, Zuzana. Ověřování účetní závěrky auditorem od roku 2016. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 13. 1. 2016 [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/overovani-ucetni-zaverky-auditorem-od-roku-2016/>
- [34] BOTEK, Radim, MAREK, Dušan. Dary v účetnictví 2016. *Daňový a účetní portál* [online]. Praha: Wolters Kluwer, © 30. 6. 2016 [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=207287>
- [35] BULLA Miroslav. Sestavování rozvahy a výkazu zisku a ztráty. *Daňový a účetní portál* [online]. Praha: Wolters Kluwer, © 30. 1. 2007 [cit. 19. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=26688&well=danarionline>
- [36] CÍSAŘOVSKÁ, Daniela, STAŇKOVSKÝ, Václav. Povinnost tvořit rezervní fond u a.s. a s.r.o.? Od roku 2014 lze nastřádané prostředky vyplatit! *Fučík&Partneři, auditori – daňoví poradci* [online]. Praha: Media factory Czech republic, © 6. 6. 2014 [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/povinnost-tvorit-rezervni-fond-u-a-s-a-s-r-o-od-roku-2014-lze-nastradane-prostredky-vyplatit/>
- [37] CONTROLLER INSTITUT [online]. Praha: Controller Institut, 2016. Aktualizace © 2017 [cit. 25. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.controlling.cz/nabidka/seminare-a-treninky/ifrs--us-gaap-10>
- [38] ČESKÁ LEASINGOVÁ A FINANČNÍ ASOCIACE. *Finanční a operativní leasing* [online]. Praha: Česká leasingová a finanční asociace, 2018. Aktualizace © 2019 [cit. 28. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.clfa.cz/nez-si-pujcite/financni-a-operativni-leasing>
- [39] DELOITTE. A Guide to the IFRS for SMEs. *Deloitte* [online]. London: IFRS Foundation, © March 2016 [cit. 25. 8. 2018]. Dostupné z: <https://dart.deloitte.com/USDART/resource/d2e745c8-3f0f-11e6-95db-f14cc48bd3a1>

- [40] DELOITTE. A Roadmap to the Preparation of the Statement of Cash Flows. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Development LLC, © 2018 [cit. 31. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/publications/us/roadmap-series/cash-flows/file>
- [41] DELOITTE. ASC 250 – Accounting Changes and Error Corrections. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2019 [cit. 19. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/fasb/presentation/asc250>
- [42] DELOITTE. Contingencies: Key differences between U.S. GAAP and IFRSs. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2019 [cit. 2. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/ifrs-usgaap/contingencies>
- [43] DELOITTE. Goodwill and other intangible assets – Key differences between U.S. GAAP and IFRSs. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2019 [cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/ifrs-usgaap/goodwill>
- [44] DELOITTE. IFRS do kapsy 2010. *Deloitte* [online]. Praha: Deloitte Česká republika, © 2010 [cit. 2. 9. 2018]. Dostupné z: http://www.3kont.cz/files/ifrs_do_kapsy_2010.pdf
- [45] DELOITTE. Leases: Key differences between U.S. GAAP and IFRSs. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2019 [cit. 19. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/ifrs-usgaap/leases>
- [46] DELOITTE. Private Company Council (PCC). *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2018 [cit. 19. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/resources/faf/pcc>
- [47] DELOITTE. Revenue recognition: Key differences between U.S. GAAP and IFRSs. *Deloitte* [online]. New York: Deloitte Global Services Ltd, © 2019 [cit. 30. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en-us/standards/ifrs-usgaap/revenue>
- [48] DELOITTE. Účetní novinky, prosinec 2016. *Deloitte* [online]. Praha: Deloitte Česká republika, © 2016 [cit. 4. 3. 2018]. Dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/Download/accounting-news-1612>

[49] DELOITTE. Účetní novinky, únor 2018. *Deloitte* [online]. Praha: Deloitte Česká republika, © 2016 [cit. 5. 3. 2018]. Dostupné z: <https://edu.deloitte.cz/cs/Content/Download/accounting-news-1802>

[50] EPSTEIN LITA. Key financial statement differences between GAAP and the IFRS. *Dummies, A Wiley Brand* [online]. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc © 2018 [cit. 30. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.dummies.com/business/accounting/key-financial-statement-differences-between-gaap-and-the-ifrs/>

[51] ERNST & YOUNG. Business combinations. *Ernst & Young* [online]. Ernst & Young LLP, © February 2018 [cit. 29. 8. 2018]. Dostupné z: [https://www.ey.com/publication/vwluassetsld/financialreportingdevelopments_bb1616_businesscombinations_7february2018-v2/\\$file/financialreportingdevelopments_bb1616_businesscombinations_7february2018-v2.pdf](https://www.ey.com/publication/vwluassetsld/financialreportingdevelopments_bb1616_businesscombinations_7february2018-v2/$file/financialreportingdevelopments_bb1616_businesscombinations_7february2018-v2.pdf)

[52] ERNST & YOUNG. IFRS for small and medium-sized entities. A comparison with IFRS – the basics. *Ernst & Young* [online]. EYGM Limited, © 2010 [cit. 14. 8. 2018]. Dostupné z: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_for_SMEs_Comparison/\\$FILE/IFRS_for_SMEs_Comparison.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRS_for_SMEs_Comparison/$FILE/IFRS_for_SMEs_Comparison.pdf)

[53] ERNST & YOUNG. US GAAP/IFRS accounting differences identifier tool. *Ernst & Young* [online]. Ernst & Young LLP, © October 2016 [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné z: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/USGAAPIFRSAccountingDifferencesIdentifierTool_03438-161US_20October2016/\\$FILE/USGAAPIFRSAccountingDifferencesIdentifierTool_03438-161US_20October2016.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/USGAAPIFRSAccountingDifferencesIdentifierTool_03438-161US_20October2016/$FILE/USGAAPIFRSAccountingDifferencesIdentifierTool_03438-161US_20October2016.pdf)

[54] ERNST & YOUNG. US GAAP versus IFRS. *Ernst & Young* [online]. Ernst & Young LLP, © November 2013 [cit. 28. 1. 2019]. Dostupné z: [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-US-GAAP-vs-IFRS-the-basics-2013/\\$FILE/EY-US-GAAP-vs-IFRS-the-basics-2013.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-US-GAAP-vs-IFRS-the-basics-2013/$FILE/EY-US-GAAP-vs-IFRS-the-basics-2013.pdf)

[55] FEBMAT. Přehled o peněžních tocích. *Febmat* [online]. Jičín: Febmat, © 11. 1. 2017 [cit. 21. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.febmat.com/clanek-prehled-o-peneznich-tocich/>

[56] FEBMAT. Přehled o změnách vlastního kapitálu. *Febmat* [online]. Jičín: Febmat, © 11. 1. 2017 [cit. 22. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.febmat.com/clanek-prehled-o-zmenach-vlastniho-kapitalu/>

[57] FINANCIAL ACCOUNTING FOUNDATION. GAAP and public companies. *Financial accounting foundation* [online]. Norwalk: FAF, © 2018 [cit. 25. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.accountingfoundation.org/jsp/Foundation/Page/FAFBridgePage&cid=1176164539134>

[58] FINANCIAL ACCOUNTING FOUNDATION. Generally Accepted Accounting Principles. *FASB, accounting standards codification* [online]. Norwalk: FASB, © 2018 [cit. 24. 8. 2018]. Dostupné z: <https://asc.fasb.org/topic&trid=6532098>

[59] FINANCIAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD. Private company council (PCC). *Financial accounting standards board* [online]. Norwalk: FASB, © 2018 [cit. 1. 9. 2018]. Dostupné z: <https://www.fasb.org/jsp/FASB/Page/SectionPage&cid=1351027243391>

[60] FINERTY TIM, FAYSAL CATHERINE. Private Company Reporting Options. *Clayton&McKervey, Global Tax & Accounting* [online]. Southfield, Michigan: Clayton&McKervey, © 4. 8. 2015 [cit. 16. 8. 2018]. Dostupné z: <https://claytonmckervey.com/blog/2015/08/04/private-company-reporting-options-frf-for-smes-vs-private-company-council-gaap/>

[61] GOLLA PETR. Co je to účetní závěrka? *Firmy.Finance* [online]. Praha: Mladá fronta, a. s., © 20. 11. 2013 [cit. 19. 8. 2018]. Dostupné z: <https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/243715-co-je-to-ucetni-zaverka/>

[62] GOLA, Petr. Kdo sestavuje účetní výkazy dle IFRS nebo US GAAP? *Finance.cz* [online]. Praha: Mladá fronta a. s., © 18. 12. 2009 [cit. 8. 8. 2018]. Dostupné z: <https://firmy.finance.cz/zpravy/finance/245538-kdo-sestavuje-ucetni-vykazy-dle-ifrs-nebo-us-gaap/>

- [63] GRANT THORNTON. Comparison between U.S. GAAP and IFRS Standards. *Grant Thornton* [online]. Grant Thornton LLP, © April 2017 [cit. 28. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.grantthornton.com/-/media/content-page-files/audit/pdfs/IFRS-news-2017/GTUS-standards-comparison.ashx>
- [64] HAUZAROVÁ, Michaela. Účetní zásady a principy. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 11. 12. 2017 [cit. 17. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-zasady-a-principy/>
- [65] HONZÍKOVÁ, Klára. Opravy chyb, změny v účetních odhadech a změny v účetních metodách – 1. část. *Fučík&Partneři, auditoři – daňoví poradci* [online]. Praha: Media factory Czech republic, © 7. 10. 2018 [cit. 26. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.fucik.cz/publikace/opravy-chyb-zmeny-v-ucetnich-odhadech-a-zmeny-v-ucetnich-metodach-1-cast/>
- [66] HONZÍKOVÁ, Klára. Opravy chyb, změny v účetních odhadech a změny v účetních metodách – 2. část. *Fučík&Partneři, auditoři – daňoví poradci* [online]. Praha: Media factory Czech Republic, © 22. 10. 2018 [cit. 28. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.fucik.cz/publikace/opravy-chyb-zmeny-v-ucetnich-odhadech-a-zmeny-v-ucetnich-metodach-2-cast/>
- [67] HRABALOVÁ, Jana. *Rozhodování malých a středních podniků a implementaci IFRS for SME* [online]. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013 [cit. 16. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.pefka.mendelu.cz/predmety/simul/PEFnet13/prispevky/Hrabalova.pdf>
- [68] CHLADA, Jaromír. Vnitropodnikové směrnice – 1. část. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 13. 4. 2015 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/vnitropodnikove-smernice-%E2%80%93-1-cast/>
- [69] IFRS. The IFRS for SMEs Standard. *IFRS* [online]. London: IFRS Foundation, © 2017 [cit. 6. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-for-smes/>

[70] IFRS. Who uses IFRS Standards? *IFRS* [online]. London: IFRS Foundation, © 2017 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/#1>

[71] INVESTOPEDIA. Does U.S. GAAP prefer FIFO or LIFO accounting? *Investopedia* [online]. New York: Investopedia, LLC, © 24. 3. 2015 [cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/ask/answers/032415/does-us-gaap-prefer-fifo-or-lifo-accounting.asp>

[72] IPODNIKATEL. Výkaz zisků a ztrát jako ukazatel hospodářského výsledku podniku. *iPodnikatel, portál pro začínající podnikatele* [online]. iPodnikatel, © 23. 3. 2012 [cit. 20. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.ipodnikatel.cz/Financni-rizeni/vykaz-zisku-a-ztrat-jako-ukazatel-hospodarskeho-vysledku-podniku.html>

[73] KADLEC, Michal. Odpisy dlouhodobého nehmotného majetku. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 7. 9. 2015 [cit. 15. 2. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/odpisy-dlouhodobeho-nehmotneho-majetku/>

[74] KADLEC, Michal. Opravné položky k majetku a zásobám. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 13. 4. 2018 [cit. 26. 1. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/opravne-polozky-k-majetku-a-zasobam/>

[75] KADLEC, Michal. Opravy chyb v účtování nákladů a výnosů minulých účetních období. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 8. 2. 2013 [cit. 2. 3. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/opravy-chyb-v-uctovani-nakladu-a-vynosu-minulych-u/>

[76] KADLEC, Michal. Účetní závěrka od roku 2016. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 9. 5. 2016 [cit. 14. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-zaverka-od-roku-2016/>

[77] KADLEC, Michal. Změny v zákoně o účetnictví od 1. 1. 2016. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 6. 10. 2014 [cit. 28. 2. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/zmeny-v-zakone-o-ucetnictvi-od-1-1-2016/>

- [78] KANDLEROVÁ, Kateřina. Typy leasingu a způsoby jeho účtování. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 24. 10. 2014 [cit. 10. 2. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/typy-leasingu-a-zpusoby-jeho-uctovani/>
- [79] KENTON, Will. Statement of Retained Earnings. *Investopedia* [online]. New York: Investopedia, LLC, © 2018 [cit. 28. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/s/statement-of-retained-earnings.asp>
- [80] KOČOVÁ, Miroslava. Odpisování dlouhodobého majetku. *Daňový a účetní portál* [online]. Praha: Wolters Kluwer, © 1. 2. 2006 [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=76796&well=danarionline>
- [81] KOCH, Jiří. Novela zákona o účetnictví od 1. 1. 2016. *Daňový a účetní portál* [online]. Praha: Wolters Kluwer, © 30. 9. 2015 [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://www.dauc.cz/dokument/?modul=li&cislo=161180>
- [82] KOSTIHOVÁ, Lenka. Účetnictví krok za krokem, 7. díl – Dlouhodobý majetek. *Uctovani.net. Jasně a srozumitelně*. Vojta Tomáš, © 2. 5. 2018 [cit. 16. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.uctovani.net/clanek.php?t=Ucetnictvi-krok-za-krokem-7-dil-Dlouhodoby-majetek&idc=333>
- [83] KPMG. IFRS compared to US GAAP. *Klynveld Peat Marwick Goerdeler* [online]. KPMG LLP, © December 2017 [cit. 30. 8. 2018]. Dostupné z: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/12/ifrs-us-gaap-2017.pdf>
- [84] KRAFTOVÁ, Ivana. Kvalitativní stránka účetních informací. *Mzdová praxe* [online]. Praha: Wolters Kluwer, © 1. 7. 2005 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d1763v1739-kvalitativni-stranka-ucetnich-informaci1/>
- [85] MARKET BUSINESS NEWS. What is a private company? Definition and mening. *Market business news* [online]. MBN © 2018 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <http://marketbusinessnews.com/financial-glossary/private-company/>

- [86] MARTÍNKOVÁ MICHAELA. Příloha k účetní závěrce od roku 2016. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 23. 3. 2016 [cit. 20. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/priloha-k-ucetni-zaverce-od-roku-2016/>
- [87] MARTÍNKOVÁ, Michaela. Účetní a daňový pohled na zápůjčky a úvěry. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 9. 8. 2017 [cit. 14. 2. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ucetni-a-danovy-pohled-na-zapujcky-a-uvery/>
- [88] MARTÍNKOVÁ MICHAELA. Zjednodušení účetnictví pro mikro a malé podniky. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 4. 1. 2016 [cit. 15. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/zjednoduseni-ucetnictvi-pro-mikro-podniky-a-male-p/>
- [89] MASTRACCHIO, NICHOLAS, LIVELY, HEATHER. Private Company Accounting Standards. *The CPA Journal, The Voice of the Profession* [online]. New York: The New York State Society of CPAs, © December 2017 [cit. 28. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.cpajournal.com/2017/12/20/private-company-accounting-standards/>
- [90] MERRITT CAM. The Guiding Principles of GAAP. *Houston Chronicle* [online]. Houston: Hearst Newspapers, LLC, © 2018 [cit. 27. 8. 2018]. Dostupné z: <https://smallbusiness.chron.com/guiding-principles-gaap-42212.html>
- [91] MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Přehled Českých účetní standardů (ČÚS) pro některé vybrané účetní jednotky k účetnictví státu (účetní reformě veřejných financí) – pro rok 2018. *Ministerstvo financí české republiky* [online]. Praha: Creative commons, © 2018 [cit. 10. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/ucetnictvi-a-ucetnictvi-statu/ucetni-reforma-verejnych-financi-ucetnic/pravni-predpisy/platne-ceske-ucetni-standardy/2018>
- [92] NIGRIN, Jiří. Finanční leasing od 1. 1. 2015. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 5. 11. 2014 [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/financni-leasing-od-1-1-2015/>

- [93] PETERSON, PAUL. FASB Provides Alternatives for Companies on Accounting Principles. *Armanino* [online]. Armanino LLP, © 29. 1. 2014 [cit. 1. 9. 2018]. Dostupné z: <https://www.armaninollp.com/articles/fasb-provides-alternatives-for-private-companies-on-accounting-for-goodwill-interest-rate-swaps/>
- [94] PILAŘOVÁ, Ivana. Oceňování majetku a závazků v účetnictví. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 19. 3. 2012 [cit. 17. 8. 2018]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ocenovani-majetku-a-zavazku-v-ucetnictvi/>
- [95] PWC. IFRS and US GAAP: similarities and differences. *PricewaterhouseCoopers* [online]. PricewaterhouseCoopers LLP, © 2018 [cit. 18. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/us/en/cfodirect/assets/pdf/accounting-guides/pwc-ifrs-us-gaap-similarities-and-differences.pdf>
- [96] PWC. Similarities and differences. A comparison of 'full IFRS' and IFRS for SMEs. *PricewaterhouseCoopers* [online]. PricewaterhouseCoopers LLP, © 2009 [cit. 16. 1. 2019]. Dostupné z: https://www.pwc.com/gx/en/ifrs-reporting/pdf/sims_diffs_ifrs_smes.pdf
- [97] SEAN, Ross. Why Does GAAP Require Accrual Basis Rather Than Cash Accounting? *Investopedia* [online]. New York: Investopedia, LLC, © 2019 [cit. 20. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/ask/answers/011315/why-does-gaap-require-accrual-basis-rather-cash-accounting.asp>
- [98] STORMWARE. Přehled změn v účetnictví od roku 2016. *Portál.Pohoda* [online]. Jihlava: STORMWARE, © 26. 1. 2016 [cit. 3. 3. 2019]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/prehled-zmen-v-ucetnictvi-od-roku-2016/>
- [99] TYSIAC, KEN. PCC votes to remove effective dates from GAAP alternatives. *Journal of Accountancy* [online]. Association of International Certified Professional Accountants, © 4. 12. 2015 [cit. 28. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.journalofaccountancy.com/news/2015/dec/pcc-effective-dates-gaap-alternatives-201513496.html>

- [100] UNIE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ ČR. Definice SME. *Unie malých a střední podniků* [online]. Praha: SOMEONE, © 2018 [cit. 8. 8. 2018]. Dostupné z: <https://www.sme-union.cz/definice-sme/>
- [101] UNIVERZITA-ONLINE. Světové účetní systémy. *Univerzita-Online* [online]. Univerzita-Online, © 14. 7. 2012 [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.univerzita-online.cz/uct/ucetnictvi-5/svetove-ucetni-systemy/>
- [102] VERNEROVÁ, Karolína. Struktura Výkazu zisku a ztráty, vykazování. *Fučík&Partneři, auditoři – daňoví poradci* [online]. Praha: Media factory Czech republic, © 5. 5. 2017 [cit. 20. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/struktura-vykazu-zisku-a-ztraty-vykazovani/>
- [103] VOJÁČKOVÁ, Helena. Hlavní rozdíl mezi IFRS a českými předpisy. *IFRS v praxi* [online]. Praha: Verlaq Dashöfer, © 26. 3. 2018 [cit. 6. 2. 2019]. Dostupné z: <https://www.du.cz/oncifrs/onb/33/hlavni-rozdil-mezi-ifrs-a-ceskymi-predpisy-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EueQyFtLyEm7v7JZuKc8kxE41OyNFIXTrQ/>
- [104] WAQAR HIRA. The Difference between GAAP and IFRS Income Statements. *Difference Between Similar Terms and Objects* [online]. Difference Between, © 28. 9. 2017 [cit. 31. 8. 2018]. Dostupné z: <http://www.differencebetween.net/business/the-difference-between-gaap-and-ifrs-income-statements/>

Seznam příloh

Příloha A: Struktura ČÚS pro účetní jednotky

Příloha B: Struktura standardu IFRS for SME

Příloha C: Struktura koncepčního rámce US GAAP

Příloha A: Struktura ČÚS pro účetní jednotky

Číslo	Název
001	Účty a zásady účtování na účtech
002	Otevírání a uzavírání účetních knih
003	Odložená daň
004	Rezervy
005	Opravné položky
006	Kurzové rozdíly
007	Inventarizační rozdíly a ztráty v rámci norem přirozených úbytků zásob
008	Operace s cennými papíry a podíly
009	Deriváty
010	Zrušen
011	Operace s obchodním závodem
012	Změny vlastního kapitálu
013	Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek
014	Dlouhodobý finanční majetek
015	Zásoby
016	Společná ustanovení ke směrné účtové osnově
017	Zúčtovací vztahy
018	Kapitálové účty a dlouhodobé závazky
019	Náklady a výnosy
020	Konsolidace
021	Vyrovnání, nucené vyrovnání, konkurs a likvidace

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2018

Příloha B: Struktura standardu IFRS for SME

Označení sekce	Název v anglickém jazyce	Název v českém jazyce
1	Small and Medium-Sized Entities	Malé a střední podniky
2	Concepts and Pervaise Principles	Koncepce a souhrnné principy
3	Financial Statement Presentation	Prezentace účetních závěrek
4	Statement of Financial Position	Výkaz o finanční pozici
5	Statement of Comprehensive Income and Income Statement	Výkaz o úplném výsledku za období a výsledovka
6	Statement of Changes in Equity and Statement of Income and Retained Earnings	Výkaz změn ve vlastním kapitálu a výkaz výsledku a nerozdělených zisků/neuhrazených ztrát
7	Statement of Cash flow	Výkaz peněžních toků
8	Notes to the Financial Statement	Komentáře k účetním výkazům
9	Consolidated and Separate Financial Statement	Konsolidovaná a separátní účetní závěrka
10	Accounting Policies, Estimated, Errors	Účetní pravidla, odhady a chyby
11	Basic Financial Instruments	Základní finanční nástroje
12	Other Financial Instruments	Ostatní finanční nástroje
13	Inventories	Zásoby
14	Investment in Associates	Investice v přidružených podnicích
15	Investment in Joint Ventures	Investice ve společných podnicích
16	Investment Property	Investice do nemovitostí
17	Property, Plant, Equipment	Pozemky, budovy, zařízení
18	Intangible Assets other than goodwill	Nehmotná aktiva jiná než goodwill
19	Business combination and goodwill	Podnikové kombinace a goodwill
20	Leases	Pronájem
21	Provisions and Contingencies	Rezervy a podmíněné události
22	Liabilities and Equity	Závazky a vlastní kapitál
23	Revenue	Tržby
24	Government Grants	Státní dotace
25	Borrowing Costs	Výpůjční náklady
26	Share-based Payments	Úhrady vázané na akcie
27	Impairment of Assets	Snížení hodnoty aktiv
28	Employee Benefits	Zaměstnanecké požitky
29	Income Tax	Daň z příjmů
30	Foreign Currency Transaction	Přepočty cizích měn
31	Hyperinflation	Hyperinflace

32	Events after the End of the Reporting Period	Události po skončení účetního období
33	Related Party Disclosures	Zveřejnění spřízněných stran
34	Specialized Activities	Speciální aktivity
35	Transition to the IFRS for SMEs	Přechod na IFRS pro SME

Zdroj: Ficbauer, 2016

Příloha C: Struktura koncepčního rámce US GAAP

Označení sekce	Název v anglickém jazyce	Název v českém jazyce
SFAC1	Objectives of financial reporting by business enterprises	Cíle finančního výkaznictví podnikatelských jednotek
SFAC2	Qualitative characteristics of accounting information	Kvalitativní vlastnosti užitečných účetních informací
SFAC3	Elements of financial statements of business enterprises	Prvky účetní závěrky podnikatelských jednotek
SFAC4	Objectives of financial reporting of nonbusiness enterprises	Cíle finančního účetnictví nepodnikatelských jednotek
SFAC5	Recognition and measurement of in financial statements of business enterprises	Účtování a ocenění v účetních závěrkách podnikatelských jednotek
SFAC6	Elements of financial statements	Prvky účetní závěrky
SFAC7	Using cash flow information and present value in accounting measurements	Použití informací o hotovostních tocích a o současné hodnotě při účetním ocenění
SFAC8	Conceptual framework for financial reporting	Koncepční rámec pro finanční výkaznictví

Zdroj: Jílek, 2018

Abstrakt

BRABCOVÁ, Tereza. *Komparace účetních systémů pro malé a střední podniky*. Plzeň, 2019. 112 s. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: malé a střední podniky, české účetní předpisy, IFRS for SME, US GAAP, komparace účetních systémů

Předložená diplomová práce se primárně zaměřuje na komparaci účetních systémů pro malé a střední podniky. Do tohoto srovnání jsou zahrnuty české účetní předpisy, Mezinárodní standardy finančního výkaznictví pro malé a střední podniky (IFRS for SME) a Americké všeobecně uznávané účetní zásady (US GAAP). V první části práce je provedeno vymezení malých a středních podniků a také charakteristika vybraných účetních systémů. Tato analýza je zakončena komparací významných oblastí finančního výkaznictví. Druhá část práce se zaměřuje na analýzu pronikání standardů IFRS do výkaznictví Evropské unie na příkladu České republiky. V této části jsou analyzovány vybrané legislativní změny ovlivňující proces harmonizace českých účetních předpisů se standardy IFRS. Závěr práce obsahuje grafické znázornění pronikání IFRS do českých účetních předpisů. Podkladem pro zpracování této diplomové práce byly zdroje uvedené v příložené bibliografii.

Abstract

BRABCOVÁ, Tereza. *Comparison of accounting systems for small and medium-sized enterprises*. Plzeň, 2019. 112 s. Diploma Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: small and medium-sized enterprises, Czech accounting regulations, IFRS for SMEs, US GAAP, comparison of accounting systems

This diploma thesis is primarily focused on comparison of accounting systems for small and medium-sized enterprises. This comparison includes Czech accounting regulations, International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (IFRS for SMEs) and US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP). The first part of theses defines small and medium-sized enterprises and also characterizes accounting systems. This analysis concludes with a comparison of important areas of financial reporting. The second part of theses is focuses on the analysis of the penetration of IFRS standards into reporting of European Union on the example of the Czech Republic. This part analyzes changes in Czech accounting legislative which affected the process of harmonization Czech accounting regulations with IFRS standards. The conclusion of this section contains a graph showing the extent of IFRS into Czech accounting regulations. This diploma thesis is based on sources listed in the attached bibliography.